Banka e Shqipërisë

RAPORTI TREMUJOR I POLITIKËS MONETARE

2017/I

RAPORTI I REFEROHET DEKLARATËS SË POLITIKËS MONETARE TË BANKËS SË SHQIPËRISË PËR GJASHTËMUJORIN E DYTË TË VITIT 2016, MIRATUAR ME VENDIM TË KËSHILLIT MBIKËQYRËS NR. 02, DATË 01.02.2017

Nëse përdorni të dhëna të këtij publikimi, jeni të lutur të citoni burimin.
Botuar nga: Banka e Shqipërisë,
Sheshi "Skënderbej", Nr.1, Tiranë
Tel.: + 355 4 2419301/2/3; + 355 4 2419401/2/3
Faks: + 355 4 2419408
E-mail: public@bankofalbania.org

www.bankofalbania.org

Tirazhi: 270 kopje
Shtypur nga *sh.p.k.*

P Ë R M B A J T J A

OBJEKTIVI 7

FJALA E GUVERNATORIT 9

1. STABILITETI I ÇMIMEVE DHE POLITIKA MONETARE E BANKËS SË SHQIPËRISË 12

2. AMBIENTI I JASHTËM I EKONOMISË 15

2.1. Ekonomia botërore 15
2.2. Ecuria e çmimeve të mallrave kryesore në tregjet botërore 19

3. TREGJET FINANCIARE DHE ZHVILLIMET MONETARE 21

3.1. Zhvillimet në tregjet financiare 21
3.2. Normat e interesit të depozitave dhe kredive dhe kushtet e financimit 25
3.3. Kreditimi i sektorit privat 27
3.4. Financimi i sektorit publik 29
3.5. Ecuria e depozitave dhe e parasë në ekonomi 30

4. INFLACIONI DHE RRITJA EKONOMIKE 32

4.1. Ecuria e inflacionit 32
4.2. Prodhimi i brendshëm bruto dhe ecuria e kërkesës agregate 34
4.3. Gjendja ciklike e ekonomisë dhe presionet e brendshme inflacioniste 48
4.4. Inflacioni i importuar 54
4.5. Pritjet për inflacionin 55

SHTOJCA STATISTIKORE 57

HAPËSIRA INFORMUESE

Hapësirë informuese 1: Ecuria e çmimeve në tregun e banesave 42
Hapësirë informuese 2: Zhvillimet në Bilancin e Pagesave në tremujorin e tretë të vitit 2016 47
Hapësirë informuese 3: Prodhimi potencial, norma natyrore e papunësisë dhe hendekët përkatës: përfundime të vlerësimeve për Shqipërinë 50

PËRMBAJTJA E TABELAVE

2. Ambienti i jashtëm i ekonomisë
Tabelë 1. Disa prej treguesve kryesorë makroekonomikë 16
Tabelë 2. Tregues ekonomikë për vendet fqinje 19

4. Inflacioni dhe rritja ekonomike
Tabelë 3. Kontributi i kategorive kryesore në inflacionin vjetor 34
Tabelë 4. Tregues të bilancit të pagesave 48

PËRMBAJTJA E GRAFIKËVE

1. Stabiliteti i çmimeve dhe politika monetare e Bankës së Shqipërisë

Grafik 1. Ecuria e normave kryesore të interesit në tregjet financiare shqiptare 13

2. Ambienti i jashtëm i ekonomisë

Grafik 2. Treguesi i përbërë paraprijës i PBB-së (CLI) dhe Prodhimi Industrial i vendeve kryesore dhe inflacioni i vendeve kryesore 15
Grafik 3. Indeksi i përbërë i prodhimit (PMI) dhe PBB-ja tremujore dhe ecuria e treguesve të vrojtimit për biznesin, konsumatorët dhe ndjesinë ekonomike 17
Grafik 4. Ndryshimet vjetore të çmimeve të mallrave bazë 19
Grafik 5. Normat bazë të interesit të disa bankave qendrore 20
Grafik 6. Ecuria e disa treguesve financiarë në tregjet ndërkombëtare 20

3. Tregjet financiare dhe zhvillimet monetare

Grafik 7. Normat e interesit në tregun ndërbankar dhe devijimi i tyre nga norma bazë 22
Grafik 8. Operacionet e tregut të hapur të BSH dhe vëllimi i tregtuar në tregun ndërbankar në miliardë lekë 22
Grafik 9. Ecuria e kursit të këmbimit 23
Grafik 10. Yield-et në tregun primar 24
Grafik 11. Normat e interesit për depozitat e reja 25
Grafik 12. Normat e interesit për kredinë e re, mesatare rrëshqitëse 6-mujore 26
Grafik 13. Kushtet e kreditimit 27
Grafik 14. Ecuria e kredisë për sektorin privat 27
Grafik 15. Ecuria e kredisë për individë 28
Grafik 16. Ecuria e kredisë për biznese 29
Grafik 17. Deficiti buxhetor dhe instrumentet e financimit të tij 29
Grafik 18. Ecuria e treguesve monetarë 30
Grafik 19. Ecuria e depozitave ndaj PBB-së dhe sipas monedhës 31
Grafik 20. Ecuria e depozitave sipas maturiteteve 31
Grafik 21. Inflacioni vjetor dhe objektivi. Inflacioni në vendet e rajonit dhe në BE 32

4. Inflacioni dhe rritja ekonomike

Grafik 22. Kontributet sipas kategorive ushqimore dhe joushqimore në inflacionin vjetor total 33
Grafik 23. Ecuria vjetore dhe tremujore e PBB-së 35
Grafik 24. Produkti i brendshëm bruto nga ana e prodhimit dhe treguesit e besimit 36
Grafik 25. Kontributet e degëve dhe normat e shfrytëzimit të kapaciteteve në sektorin e shërbimeve 36
Grafik 26. Ecuria e vlerës së shtuar në ndërtim dhe norma e shfrytëzimit të kapaciteteve 37
Grafik 27. Kontributet e degëve në ecurinë e vlerës së shtuar në industri dhe norma e shfrytëzimit të kapaciteteve 38
Grafik 28. Treguesi i ndjesisë ekonomike dhe struktura e kërkesës së brendshme 39
Grafik 29. Ecuria e konsumit privat 40
Grafik 30. Tregues të tërthortë për ecurinë e konsumit privat në tremujorin e katërt 40
Grafik 31. Ecuria e formimit bruto të kapitalit fiks, ndryshime vjetore 41
Grafik 32. Tregues afatshkurtër të investimeve për tremujorin e katërt 42
Grafik 33. Indeksi i çmimit dhe i qirasë së banesave dhe raporti i tyre 42
Grafik 34. Orientimi i politikës fiskale 43
Grafik 35. Ecuria e shpenzimeve buxhetore 44
Grafik 36. Ecuria e të ardhurave buxhetore 44
Grafik 37. Kontributi i eksporteve neto në kërkesën agregate 45
Grafik 38. Ecuria vjetore e çmimit të naftës në tregun Brent, e eksportit të naftës vendase, e indeksit të çmimit të metaleve dhe e eksportit të metaleve vendase 46
Grafik 39. Orientimi i importeve dhe eksporteve sipas kategorive 46
Grafik 40. Tregues të gjendjes ciklike të ekonomisë 49
Grafik 41. Hendeku i prodhimit dhe i normës së papunësisë 51
Grafik 42. Ndryshimet vjetore mesatare të sheshuara të produktivitetit, të kostove të punës dhe të prodhimit 53
Grafik 43. Prirjet afatgjata të inflacionit dhe prirjet afatshkurtra 54
Grafik 44. Kontributi i inflacionit të importuar dhe të brendshëm në atë total vjetor. TPHI-ja dhe kontributet e përbërësve të tij 55
Grafik 45. Pritjet inflacioniste nga agjentë të ndryshëm të ekonomisë 55

OBJEKTIVI

Objektivi kryesor i Bankës së Shqipërisë është arritja dhe ruajtja e stabilitetit të çmimeve. Nxitja e investimeve afatgjata, ruajtja e fuqisë blerëse të parasë, rritja e eficiencës së shpërndarjes së fondeve në ekonomi dhe mbështetja e stabilitetit financiar, janë disa nga përfitimet e një mjedisi ekonomik të karakterizuar nga stabiliteti i çmimeve. Ky stabilitet është kontributi më i madh që banka qendrore mund të japë në mbështetje të një rritjeje ekonomike të qëndrueshme dhe afatgjatë.

Në përputhje me strategjinë e miratuar në Dokumentin e Politikës Monetare, Banka e Shqipërisë angazhohet në arritjen dhe ruajtjen e inflacionit vjetor në nivelin 3.0% në një periudhë afatmesme. Shpallja e objektivit sasior për inflacionin synon ankorimin e pritjeve të agjentëve ekonomikë dhe uljen e primeve të rrezikut.

Në përmbushje të këtij qëllimi dhe për të forcuar transparencën e saj, Banka e Shqipërisë përgatit dhe publikon çdo tre muaj Raportin e Politikës Monetare. Ky Raport është instrumenti kryesor i komunikimit të politikës monetare me publikun. Ai paraqet një tablo gjithëpërfshirëse të zhvillimeve më të fundit makroekonomike dhe të faktorëve që priten të ndikojnë në ecurinë e çmimeve të konsumit në vend.

Raporti i referohet deklaratës së politikës monetare të Bankës së Shqipërisë për gjashtëmujorin e dytë të vitit 2016, miratuar me vendim të Këshillit Mbikëqyrës nr.02, datë 01.02.2017. Analiza ekonomike, financiare dhe monetare në këtë raport mbështetet mbi të dhënat më të fundit në dispozicion, deri më 20 janar 2017.

FJALA E GUVERNATORIT

Informacioni i analizuar në këtë raport konfirmon vlerësimet e mëparshme të Bankës së Shqipërisë mbi gjendjen aktuale dhe zhvillimet e pritura të ekonomisë shqiptare.

Të dhënat e disponuara sugjerojnë se aktiviteti ekonomik në vend vazhdon të shënojë rritje. Zgjerimi i aktivitetit ekonomik ka sjellë përmirësime në treguesit e tregut të punës dhe është pasqyruar në një rritje graduale të inflacionit drejt objektivit. Politika monetare lehtësuese, e pasqyruar në reduktimin e kostove të financimit dhe në uljen e primeve të rrezikut, mbetet një faktor vendimtar në këtë tablo zhvillimi. Parashikimet për të ardhmen mbeten pozitive. Banka e Shqipërisë pret një forcim të rritjes ekonomike gjatë dy viteve të ardhshme dhe kthimin e inflacionit në objektiv brenda vitit 2018.

Inflacioni ka ardhur në rritje gjatë muajve të fundit, duke shënuar një normë vjetore prej 2.2% në muajin dhjetor. Në aspektin e kompozimit, rritja e inflacionit gjatë tremujorit të katërt erdhi si pasojë e rritjes së çmimeve të ushqimeve dhe të naftës. Në aspektin makroekonomik, trendi rritës i inflacionit gjatë kësaj periudhe reflekton shtimin e presioneve inflacioniste nga mjedisi i brendshëm dhe reduktimin e presioneve dezinflacioniste nga mjedisi i huaj.

Sipas të dhënave të INSTAT-it, ekonomia shqiptare u rrit me 3.3% gjatë nëntë muajve të parë të vitit dhe me 3.1% në tremujorin e tretë të tij. Rritja ekonomike pasqyroi zgjerimin e konsumit dhe të investimeve private, si dhe rritjen e të ardhurave nga turizmi. Kërkesa e brendshme gjeti mbështetje nga kushtet monetare stimuluese, nga përmirësimi i besimit, nga rritja e punësimit dhe nga zgjerimi i investimeve të huaja direkte. Nga ana tjetër, kërkesa e huaj kontribuoi pozitivisht në rritjen e eksportit të shërbimeve, por eksportet e mallrave vazhdojnë të shfaqin një ecuri të dobët, si pasojë e çmimeve ende të ulëta të lëndëve të para në tregjet ndërkombëtare.

Në gjykimin tonë, rritja ekonomike e tremujorit të katërt do të jetë më e lartë se ajo e tremujorit paraardhës. Rritja ekonomike e gjithë vitit 2016 do të jetë e përafërt me atë të nëntëmujorit të parë dhe më e lartë se ajo e vitit 2015.

Zgjerimi i kërkesës agregate ka sjellë rritjen e punësimit dhe reduktimin e papunësisë. Të dhënat e tremujorit të tretë tregojnë një rritje vjetore të punësimit me 8.5% dhe një rënie të normës së papunësisë në nivelin 14.7%.

Zhvillimet ekonomike e financiare kanë pasqyruar efektin e kombinuar të politikës fiskale konsoliduese dhe të politikës monetare lehtësuese të ndjekur përgjatë vitit.

Balanca fiskale e njëmbëdhjetë muajve të parë të vitit rezultoi me një suficit prej 7.1 miliardë lekësh. Në këtë rezultat ndikuan rritja vjetore me 7.3% e të ardhurave dhe rënia vjetore me 2% e shpenzimeve. Ky kurs i politikës fiskale ka mbajtur të ulët kontributin direkt të shpenzimeve publike në kërkesën agregate, por ka krijuar më shumë hapësira për transmetimin e politikës sonë monetare në tregjet financiare.

Stimuli ynë monetar ka krijuar kushte të favorshme financiare, ndonëse kursi i këmbimit paraqitet i mbiçmuar në raport me një vit më parë. Niveli i ulët i normës bazë të interesit ka kontribuar në reduktimin e normave të interesit në të gjitha produktet e tregut financiar të destinuara për sektorin privat. Në veçanti, interesi mesatar i kredisë në lekë në muajin nëntor ishte 0.6 pikë përqindje më i ulët nga një vit më parë. Nga ana tjetër, *yield*-et e letrave me vlerë të qeverisë në tregun primar kanë shfaqur rritje gjatë muajve të fundit. Kjo ecuri ka pasqyruar pjesërisht një korrektim të rënies së tyre të shpejtë në pjesën e parë të vitit dhe pjesërisht efektet e luhatjeve të raportit kërkesë – ofertë. Tendenca rritëse pritet të vijë duke u zbehur, për sa kohë politikat monetare dhe fiskale mbeten të pandryshuara. Gjithashtu, të dhënat e disponuara sugjerojnë se kjo tendencë nuk është pasqyruar në shtrëngimin e çmimit të kredisë për sektorin privat, duke mos deformuar përcjelljen e politikës sonë monetare.

Në përgjigje të kësaj politike, si dhe në reflektim të gjallërimit të aktivitetit ekonomik, kredia për ekonominë ka ardhur në rritje. Duke përjashtuar efektin e nxjerrjes së kredive të humbura nga bilanci, portofoli i kredisë për sektorin privat në muajin nëntor ishte 3.4% më i lartë se një vit më parë. Më në detaje, rritja me 10.4% e portofolit të kredisë në monedhën vendase ka kompensuar tkurrjen me 1.4% të portofolit të kredisë në monedhë të huaj.

Banka e Shqipërisë pret një përmirësim të mëtejshëm të kreditimit gjatë vitit 2017. Këto pritje mbështeten në sinjalet për një gjallërim gradual të kërkesës për kredi, si dhe në efektet pozitive në ofertë që do të sjellë realizimi i planit të masave për reduktimin e kredive me probleme. Duke u ndalur te këto të fundit, të dhënat tregojnë se raporti i kredive me probleme zbriti në 18.2% në muajin dhjetor. Ky reduktim pasqyron efektet e kombinuara të përmirësimit të situatës ekonomike, të ristrukturimit të kredive dhe të nxjerrjes së kredive të humbura nga bilanci.

Analiza e mësipërme sugjeron se kushtet ekonomike dhe financiare janë të përshtatshme për kthimin e inflacionit në objektiv. Rritja ekonomike parashikohet të forcohet më tej gjatë dy viteve të ardhshme, duke krijuar premisat e duhura për kthimin e ekonomisë në ekuilibër dhe të inflacionit në objektiv brenda vitit 2018. Për vitin 2017, Banka e Shqipërisë pret një inflacion mesatar në nivelin 2.3%, kundrejt nivelit 1.3% të shënuar në vitin 2016.

Përmbushja e këtij skenari kërkon ruajtjen e kahut stimulues të politikës monetare, edhe gjatë periudhës afatmesme. Megjithatë, intensiteti i stimulit monetar gjatë kësaj periudhe do të ndjekë trendin e përmirësimit të ekonomisë, duke qenë

gjithnjë i përshtatur me nevojat e ruajtjes së ekuilibrave makroekonomikë. Duke u nisur nga informacioni i disponuar, si dhe duke gjykuar mbi balancën e rreziqeve, e cila vazhdon të qëndrojë në kahun e poshtëm, Këshilli Mbikëqyrës gjykon se intensiteti i stimulit monetar nuk do të ulet përpara tremujorit të katërt të vitit 2017.

Ndjekja e këtij kursi të politikës monetare është në përputhje me përmbushjen e objektivit tonë të stabilitetit të çmimeve. Paralelisht me të, politika monetare stimuluese krijon kushte të përshtatshme edhe për zbatimin e reformave strukturore. Këto reforma janë të nevojshme – ndër të tjera – për zgjerimin e mëtejshëm të potencialit prodhues të vendit dhe për rritjen e rezistencës së ekonomisë ndaj goditjeve të mundshme.

1. STABILITETI I ÇMIMEVE DHE POLITIKA MONETARE E BANKËS SË SHQIPËRISË

Politika monetare e Bankës së Shqipërisë hartohet dhe zbatohet në përmbushje të objektivit të ruajtjes së stabilitetit të çmimeve. Prej disa vitesh, dobësia ciklike e ekonomisë dhe presionet e dobëta inflacioniste kanë kërkuar ndjekjen e një politike monetare stimuluese. Banka e Shqipërisë ka reaguar nëpërmjet uljes së njëpasnjëshme të normës bazë të interesit dhe furnizimit me likuiditet të sistemit bankar. Stimuli monetar ka kontribuar në reduktimin e kostove të financimit dhe në përmirësimin e flukseve monetare të agjentëve ekonomikë. Paralelisht, komunikimi i hapur për ruajtjen e normave të ulëta të interesit ka ndikuar në reduktimin e primeve të rrezikut. Nëpërmjet këtyre instrumenteve, politika monetare stimuluese ka luajtur një rol parësor për nxitjen e kërkesës së brendshme private, për fuqizimin e rritjes ekonomike dhe për vendosjen e inflacionit në një trajektore konverguese drejt objektivit.

Kahu lehtësues i politikës monetare është ruajtur edhe gjatë vitit 2016, duke kontribuar në rikuperimin e ekonomisë, në rritjen e inflacionit dhe në ankorimin më të mirë të pritjeve inflacioniste. Ecuria e aktivitetit ekonomik gjatë gjysmës së dytë të vitit ka qenë pozitive dhe pritjet tona janë për forcimin e këtyre tendencave në afatin e mesëm. Stimuli monetar vlerësohet të jetë i mjaftueshëm për të mbështetur rritjen e ekonomisë drejt ekuilibrit dhe kthimin e inflacionit në objektiv brenda vitit 2018. Pavarësisht këtij skenari pozitiv, rreziqet e kahut të poshtëm vazhdojnë të dominojnë në afatin e mesëm. Në këtë kontekst, politika monetare do të vazhdojë të mbetet stimuluese, por intensiteti i stimulit monetar do të përshtatet me nevojat e ruajtjes së ekuilibrave makroekonomikë.

Aktiviteti ekonomik në Shqipëri ka vijuar të shfaqë ecuri pozitive dhe presionet inflacioniste janë forcuar. Bazuar në të dhënat e publikuara nga INSTAT, prodhimi i brendshëm bruto u rrit me 3.1% gjatë tremujorit të tretë të vitit 2016, ndërkohë që inflacioni arriti nivelin 2.2% në fund të vitit. Rritja e inflacionit i atribuohet kryesisht rritjes së inflacionit të çmimeve të ushqimeve dhe të naftës, ndërsa artikujt e tjerë të shportës kanë pasur kontribute të ulëta. Prirja rritëse e inflacionit reflekton shtimin e presioneve të brendshme inflacioniste, frenimin e presioneve të huaja dezinflacioniste dhe ankorimin më të mirë të pritjeve për inflacionin. Në vlerësimin tonë, kushtet monetare janë të përshtatshme për të mbështetur rritjen ekonomike dhe kthimin e inflacionit në objektiv.

Ekonomia ka shënuar ritme të qëndrueshme rritjeje përgjatë tre tremujorëve të parë të vitit 2016. Burimet kryesore të rritjes vijojnë të jenë konsumi dhe investimet, të mbështetura nga kushtet monetare stimuluese, nga përmirësimi i besimit të agjentëve ekonomikë, nga rritja e punësimit dhe nga zgjerimi i investimeve të huaja. Në tremujorin e tretë, një kontribut të rëndësishëm dhanë eksportet e shërbimeve, të cilat shënuan një rritje të vrullshme në zërin e të

ardhurave nga turizmi. Vlerësimet tona paraprake tregojnë se ky profil rritjeje është mbartur edhe në tremujorin e fundit të vitit. Për vitin 2016, aktiviteti ekonomik vlerësohet të jetë zgjeruar me një normë më të lartë se ajo e vitit 2015.

Politika monetare stimuluese ka përmirësuar kushtet e financimit në ekonomi dhe ka siguruar mbështetje për rritjen e saj. Stimuli monetar është përcjellë nëpërmjet instrumentit të normës bazë të interesit, nëpërmjet operacioneve injektuese të likuiditetit, si dhe nëpërmjet orientimit të tregjeve financiare për kursin e ardhshëm të politikës monetare. Norma bazë e interesit është ulur 0.50 pikë përqindje në gjysmën e parë të vitit 2016 dhe qëndron në nivelin më të ulët historik, prej 1.25%.

Kushtet e financimit janë përmirësuar për të gjitha segmentet e tregut financiar. Interesi mesatar i kredisë në lekë ka zbritur në nivelin 7.5% për vitin 2016[1], duke qëndruar 0.6 pikë përqindje nën mesataren e vitit 2015 dhe 1.1 pikë përqindje nën mesataren e vitit 2014. *Yield*-i mesatar ka zbritur në nivelin 1.8% për vitin 2016, duke qëndruar 1.5 pikë përqindje më ulët se niveli i vitit 2015 dhe 1.6 pikë përqindje më ulët se në vitin 2014. Kushtet e tjera të kreditimit janë lehtësuar për individët e ndërmarrjet e vogla e të mesme, ndërkohë që mbeten të shtrënguara për ndërmarrjet e mëdha. Ndërmjetësimi në monedhën vendase ka vazhduar të rritet, në kontekstin e përshpejtimit të rritjes ekonomike dhe të kostove më të ulëta të financimit. Kreditimi në lekë vijoi trendin rritës, duke qenë kontribuesi i vetëm në zgjerimin e kredisë për sektorin privat edhe për vitin 2016. Zgjerimi vjetor i kredisë në lekë arriti në 10.4% në muajin nëntor, nga 5% një vit më parë.

Grafik 1. Ecuria e normave kryesore të interesit në tregjet financiare shqiptare

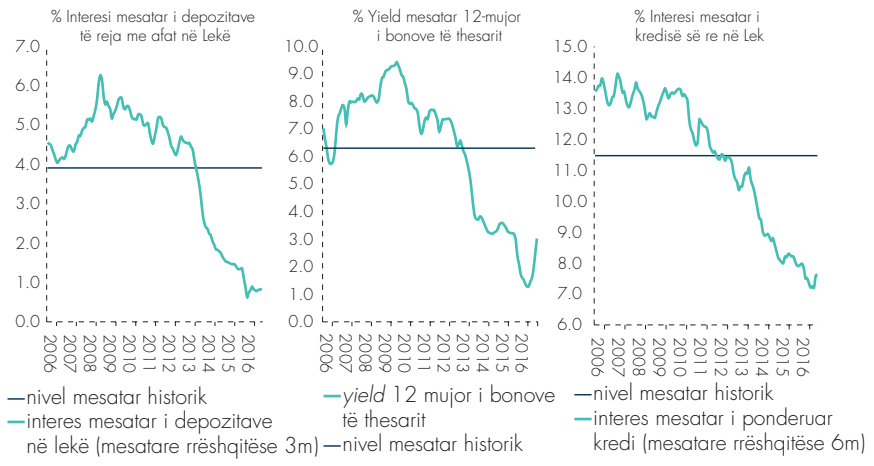

Burimi: Banka e Shqipërisë dhe llogaritje të DPM.

[1] *Të dhënat për vitin 2016 janë deri në muajin nëntor.*

Rritja më e shpejtë e ekonomisë dhe e kërkesës agregate ka aktivizuar një pjesë të kapaciteteve të lira në ekonomi, duke sjellë rritjen e normës së shfrytëzimit të kapaciteteve prodhuese, rritjen e punësimit dhe reduktimin e normës së papunësisë. Shfrytëzimi më i madh i kapaciteteve prodhuese ka kontribuar në rritjen e presioneve të brendshme inflacioniste dhe të inflacionit bazë. Këto tendenca pritet të vazhdojnë edhe gjatë këtij viti duke mbështetur rritjen graduale të inflacionit drejt objektivit të bankës qendrore.

Inflacioni parashikohet të shënojë vlerën mesatare prej 2.3% për vitin 2017, kundrejt nivelit mesatar 1.3% të shënuar gjatë vitit 2016. I mbështetur nga politika monetare lehtësuese dhe rikuperimi i vazhduar i ekonomisë, inflacioni pritet të kthehet në objektiv brenda vitit 2018. Përmbushja e parashikimeve mbetet e kushtëzuar nga ruajtja e një politike monetare lehtësuese edhe gjatë horizontit afatmesëm. Kjo nënkupton ruajtjen e normave të interesit poshtë atyre ekuilibër.

Balanca e rreziqeve rreth skenarit bazë vlerësohet e përmirësuar në afat të shkurtër, e ndikuar në kahun pozitiv nga një përmirësim më i shpejtë se ai i pritur i besimit të agjentëve ekonomikë dhe i tregtisë së jashtme. Në afat të mesëm, rreziqet e kahut të poshtëm janë më dominuese, të lidhura kryesisht me pasiguritë në mjedisin e huaj dhe me shpejtësinë e rikuperimit të kredisë.

Konfirmimi i pritjeve tona afatmesme dhe i balancës së rreziqeve rreth tyre, sugjeron se qëndrimi aktual i politikës monetare është i përshtatshëm.

2. AMBIENTI I JASHTËM I EKONOMISË

Ambienti i jashtëm ekonomik dhe financiar shfaqet i përmirësuar. Aktiviteti ekonomik është zgjeruar dhe pritjet për ecurinë e tij janë pozitive. Tregjet financiare në Eurozonë janë stabilizuar pas efektit të 'Brexit' dhe treguesit financiarë kanë reflektuar divergjencat në kahun e politikës monetare të ndjekura nga bankat qendrore kryesore[2]. Perspektiva pozitive e Eurozonës rrethohet nga pasiguri të shtuara, të cilat lidhen kryesisht me zhvillimet politike të pritura këtë vit.

Ekonomitë e vendeve partnere tregtare rriten me terma pozitivë, por me ritme më të frenuara rritjeje. Çmimet e ulëta në tregjet ndërkombëtare janë përcjellë në presione të ulëta inflacioniste tek çmimet në rajon. Inflacioni në vendet e rajonit pritet të rritet në vitin në vazhdim, si pasojë e pritjeve për rritje të çmimeve të lëndëve të para dhe forcimit të rritjes ekonomike.

2.1. EKONOMIA BOTËRORE

Ekonomia botërore ka treguar ritme më të larta rritjeje në gjysmën e dytë të vitit 2016. Aktiviteti ekonomik paraqitet më i gjallëruar tek vendet e zhvilluara, por ritmet e rritjes janë përmirësuar edhe tek ato në zhvillim. Treguesit paraprakë sugjerojnë për vijim të kësaj ecurie edhe në pjesën e parë të vitit 2017. Treguesi

Grafik 2. Treguesi i përbërë paraprijës i PBB-së (CLI) dhe Prodhimi Industrial* i vendeve kryesore (majtas) dhe inflacioni i vendeve kryesore** (djathtas)

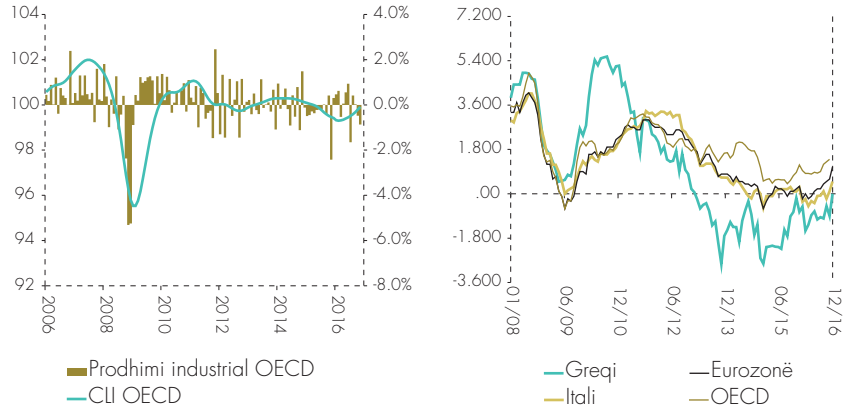

*Prodhimi industrial është ndryshim mujor, ndërkohë që trendi afatgjatë i CLI është 100.
**Vendet e OBZHE (OECD) dhe Brazil, Kinë, Rusi, Indi dhe Afrikë e Jugut.
Burimi: OECD (Organizata për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ekonomik).

[2] *Në muajin qershor 2016, me anë të një referendumi popullor, Mbretëria e Bashkuar votoi për shkëputjen e vendit nga Bashkimi Evropian, gjë që krijoi tensione të përkohshme në tregjet financiare. Gjithashtu, FED ka nisur ciklin e rritjes së normës bazë të interesit, ndërsa BQE-ja ka konfirmuar zgjatjen e lehtësirave monetare në ekonomi, duke sjellë ndryshimin e kahut të normave të interesit për monedhën usd dhe euro.*

i përbërë botëror i prodhimit dhe i ekonomisë[3], si dhe treguesi paraprijës i PBB-së regjistruan rritje në muajt e fundit të vitit 2016, duke konfirmuar ecurinë pozitive të aktivitetit ekonomik. Presionet inflacioniste mbetën të ulëta, pjesërisht edhe si pasojë e efektit të çmimeve të naftës dhe të produkteve energjetike. Parashikimet për inflacionin tregojnë një rritje të tij gjatë vitit 2017, duke reflektuar rritjen e lehtë të çmimeve të naftës dhe produkteve të energjisë[4].

Tabelë 1. Disa prej treguesve kryesorë makroekonomikë

Shtetet	Ndryshimi i PBB-së		Norma e papunësisë		Norma e inflacionit
	tremujor	Vjetor			
	T3:2016	T3:2016	Nëntor-16	Dhjetor-16/ Nëntor-16	Dhjetor-16/ Dhjetor-15
ShBA	0.8	1.6	4.7*	0.3	2.1
Eurozonë	0.3	1.7	9.8	0.5	1.1
Gjermani	0.2	1.7	4.1	0.1	1.0
Francë	0.2	1.1	9.5	0.3	0.8
Mbretëri e Bashkuar	0.5	2.3	4.8†	0.5	1.6

Burimi: BQE, FED, Eurostat dhe Institutet statistikore përkatëse.
**Muaji dhjetor 2016; †Intervali shtator-nëntor 2016.*

Ekonomia e Eurozonës

Aktiviteti ekonomik në Eurozonë u zgjerua në tremujorin e tretë të vitit, duke përshpejtuar lehtësisht normën vjetore të rritjes. Faktori kryesor në të cilin është mbështetur rritja ekonomike ka qenë gjallërimi i kërkesës së brendshme. Shpenzimet konsumatore kanë shfaqur një ecuri pozitive konstante, të ndikuar nga përmirësimi i tregut të punës. Lehtësimi i vazhdueshëm i politikës monetare dhe transmetimi i tij në tregjet financiare ka sjellë kushte më të favorshme financimi dhe është përkthyer në zgjerim të investimeve private, sidomos në sektorin e ndërtimit. Politika fiskale ka rezultuar stimuluese për Eurozonën në tërësi. Sektori i jashtëm ka shfaqur një kontribut në rënie në rritjen ekonomike, nën ndikimin e uljes së aktivitetit tregtar botëror. Inflacioni vijoi prirjen e tij rritëse të nisur në tremujorin e dytë të vitit, duke arritur vlerën vjetore prej 1.1% në muajin dhjetor. Kjo tendencë pritet të vazhdojë edhe në vitin 2017, duke ndjekur shuarjen e efektit bazë të çmimeve të ulëta të ushqimit dhe energjisë në fillimin e vitit të kaluar. Në periudhën në vazhdim, politika lehtësuese monetare dhe rritja e fitimeve të korporatave, së bashku me përmirësimin e treguesit të prodhimit industrial dhe të tregut të punës, pritet të prodhojnë një rritje pozitive, por më të moderuar të aktivitetit ekonomik. Megjithatë, rreziqet ndaj këtyre pritshmërive qëndrojnë në kahun e poshtëm dhe burojnë nga situata politike në Evropë[5].

[3] *The global composite output PMI, Markit, tetor, nëntor dhe dhjetor 2016.*
[4] *Consensus Forecast, janar 2017.*
[5] *Në muajin mars 2017, Mbretëria e Bashkuar aktivizon nenin 50 të Traktatit të Lisbonës, akt i cili zyrtarizon fillimin e negociatave për shkëputjen e MB-së nga BE-ja. Gjithashtu, gjatë vitit 2017 do të ketë zgjedhje politike në disa shtete kryesore të Eurozonës: Francë, Gjermani, Holandë.*

Grafik 3. Indeksi i përbërë i prodhimit (PMI) dhe PBB-ja tremujore (majtas) dhe ecuria e treguesve të vrojtimit për biznesin, konsumatorët dhe ndjesinë ekonomike (djathtas)

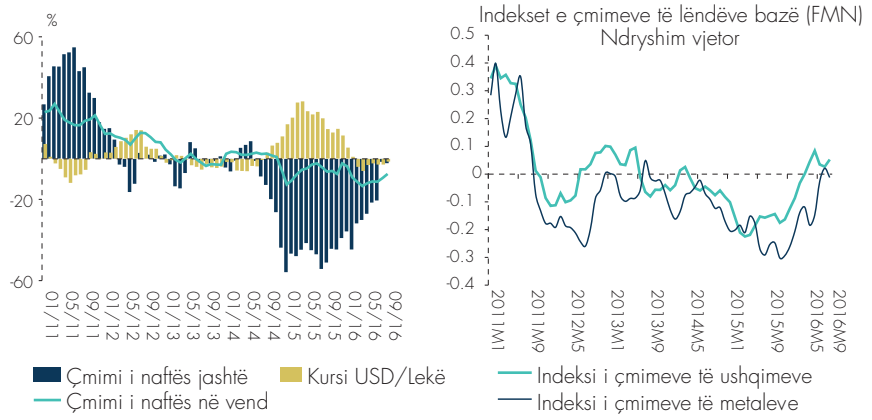

Burimi: Markit, Eurostat, KE.

Në këndvështrimin gjeografik, Gjermania, Franca, Spanja dhe disa ekonomi periferike kanë qenë vendet që kanë mbështetur rritjen ekonomike të rajonit. Ekonomitë e vendeve kryesore partnere tregtare të Shqipërisë, Italia dhe Greqia, kanë shfaqur rritje pozitive në tremujorin e tretë të vitit 2016, pas një ecurie negative në tremujorin paraardhës. Ekonomia e Greqisë është rritur në sajë të shpenzimeve konsumatore dhe përmirësimit të aktivitetit tregtar, ndërsa kontributi i investimeve vijon të jetë negativ. Aktiviteti ekonomik në Itali është mbështetur nga shpenzimet konsumatore, investimet dhe shpenzimet qeveritare. Sektori financiar në Itali mbetet i brishtë, si pasojë e nivelit të lartë të kredive me probleme në një bankë kryesore të sistemit bankar. Inflacioni ka shënuar rritje në Greqi në muajin dhjetor, duke dalë nga territori negativ, por ai qëndron gjithsesi në vlera të ulëta. Edhe në Itali, inflacioni ka shënuar vlera të ulëta, por shfaq një tendencë rritëse në tremujorin e fundit të vitit.

Ekonomia e ShBA-së

Ekonomia e ShBA-së është përmirësuar edhe më tej në tremujorin e tretë të vitit 2016, duke shënuar norma rritjeje më të larta se në gjysmën e parë të tij. Zgjerimi i aktivitetit ekonomik është mbështetur nga përmirësimi si i kërkesës së huaj, ashtu edhe i asaj të brendshme. Rritja e fortë e eksporteve ka tejkaluar rritjen margjinale të importeve, duke sjellë një kontribut pozitiv të eksporteve neto në rritjen e prodhimit të brendshëm. Po ashtu, një kontribut i lartë ka ardhur nga investimet jorezidenciale. Kontributi i shpenzimeve konsumatore dhe ai i qeverisë qendrore, ndonëse pozitivë, kanë shfaqur shenja të lehta ngadalësimi. Tendenca pozitive e rritjes ekonomike pritet të vijojë edhe në tremujorin e katërt, si pasqyrues i konsolidimit të treguesve kryesorë ekonomikë.

Inflacioni ka vijuar të ndjekë një trajektore rritëse, të nisur që në mesin e vitit dhe arriti vlerën 2.1% në muajin dhjetor. Tregu i punës shfaq ecuri pozitive, ku norma e papunësisë qëndron në nivele të ulëta, nën 5%. Këto zhvillime, bashkë me një stimul fiskal më të lartë të pritur në vitin 2017, pritet të sjellin shtrëngim më të shpejtë të politikës monetare nga Rezerva Federale.

Ekonomitë e Rajonit[6]

Ekonomitë e rajonit, në përgjithësi, janë rritur në terma pozitivë në tremujorin e tretë të vitit, por duke treguar dinamika të ndryshme në zhvillimin e aktivitetit ekonomik. Përjashtim nga ky trend ka shfaqur Turqia, ekonomia e së cilës është tkurrur në terma vjetorë. Në përgjithësi, shpenzimet konsumatore, investimet dhe kërkesa e jashtme kanë ndikuar pozitivisht në rritjen ekonomike të vendeve të rajonit.

Ekonomia e Turqisë ka treguar norma rritjeje vjetore negative në tremujorin e tretë të vitit, për herë të parë prej shtatë vitesh. Shpenzimet qeveritare kanë qenë i vetmi komponent që ka ndikuar pozitivisht në rritjen ekonomike, ndërsa situata politike në vend ka ndikuar negativisht në kërkesën e brendshme dhe të jashtme. Ekonomia e Maqedonisë ka ngadalësuar ritmin e rritjes në tremujorin e tretë të vitit. Mbështetësit e rritjes kanë qenë shpenzimet konsumatore dhe eksportet neto. Investimet janë tkurrur, duke pasqyruar ngërçin politik dhe mungesën e qeverisë në vend. Aktiviteti ekonomik në Kosovë është zgjeruar edhe në tremujorin e tretë të vitit, nën ndikimin e rritjes së shpejtë të shpenzimeve konsumatore dhe të investimeve. Shpenzimet qeveritare u tkurrën, e bashkë me ecurinë e eksporteve kanë zbutur rritjen ekonomike. Në Serbi, rritja ekonomike është përshpejtuar në tremujorin e tretë, duke pasqyruar rritjen dyshifrore të eksporteve dhe zgjerimin e investimeve. Shpenzimet konsumatore dhe ato qeveritare, ndonëse me rritje pozitive, kanë ngadalësuar ritmin e rritjes.

Normat e inflacionit në rajon vijojnë të jenë në nivele të ulëta, por ato shfaqin prirje rritëse në tremujorin e katërt. Në Kosovë e Serbi, inflacioni ka qëndruar në norma të ulëta, por pozitive, ndërsa në Maqedoni ai vijon të qëndrojë në territor negativ. Inflacioni në Turqi shënon vlera të larta, duke pasqyruar rritjen nominale të pagave në fillim të vitit 2016.

Për periudhën në vazhdim, rajoni pritet të shfaqë ritme më të larta të rritjes ekonomike. Inflacioni do të vijojë prirjen rritëse, ndikuar nga zbehja e efektit të çmimeve të ulëta të ushqimeve dhe naftës në tregjet botërore në vitin e kaluar, si dhe përmirësimi i aktivitetit ekonomik.

[6] *Vendet kryesore partnere tregtare në Ballkan, jo anëtare të BE-së.*

Tabelë 2. Tregues ekonomikë për vendet fqinje

Vendet	Ndryshimi vjetor i PBB-së		Inflacioni vjetor	Norma e papunësisë
	T2 - 2016	T3 - 2016	Dhjetor-2016	T3 - 2016
Itali	0.8	1.0	0.5	11.9*
Greqi	-0.9	1.8	0.3	23.0†
Maqedoni	3.1	2.4	-0.1	23.4
Serbi	1.9	2.6	1.6	13.8
Turqi	4.5	-1.8	8.5	11.4
Kroaci	2.0	2.7	0.7	11.4*
Kosovë	3.3	3.8	1.3	26.2**
Shqipëri	3.4	3.1	2.2	15.2

** Vlera për muajin nëntor 2016; †Vlera për muajin tetor 2016; **Vlera për T2 2016.*
Burimi: Institutet statistikore përkatëse.

2.2. ECURIA E ÇMIMEVE TË MALLRAVE KRYESORE NË TREGJET BOTËRORE

Çmimet e mallrave bazë kanë treguar rritje në tremujorin e fundit të vitit, duke ndjekur prirjen e nisur që në mesin e vitit 2016. Indeksi i mallrave kryesore (pa energjinë) ka shënuar rritje dyshifrore në muajt nëntor dhe dhjetor, duke reflektuar zbehjen e efektit bazë të çmimeve të ulëta të një viti më parë. Indeksi i çmimeve të ushqimit ka shfaqur një tendencë të ngjashme, duke treguar rritjen e kërkesës në ekonomitë në zhvillim. Brenda këtij grupi, çmimet e drithërave kanë qëndruar në të njëjtat nivele, pas ofertës së rritur tek prodhuesit e mëdhenj të këtyre prodhimeve bujqësore. Indeksi i çmimit të metaleve është rritur shpejt, duke treguar efektin e rritjes së kërkesës, si pasojë e zgjerimit të aktivitetit ekonomik botëror.

Çmimi i naftës Brent shënoi norma pozitive rritjeje në tremujorin e fundit të vitit, pas disa tremujorësh me rritje negative. Kjo dinamikë pason marrëveshjen ndërmjet vendeve prodhuese të OPEC dhe atyre jashtë OPEC për të tkurrur prodhimin botëror të naftës. Për periudhën pasuese, çmimi i naftës pritet të vijojë të ndjekë një prirje rritëse, të paktën deri në fund të vitit 2017.

Grafik 4. Ndryshimet vjetore të çmimeve të mallrave bazë

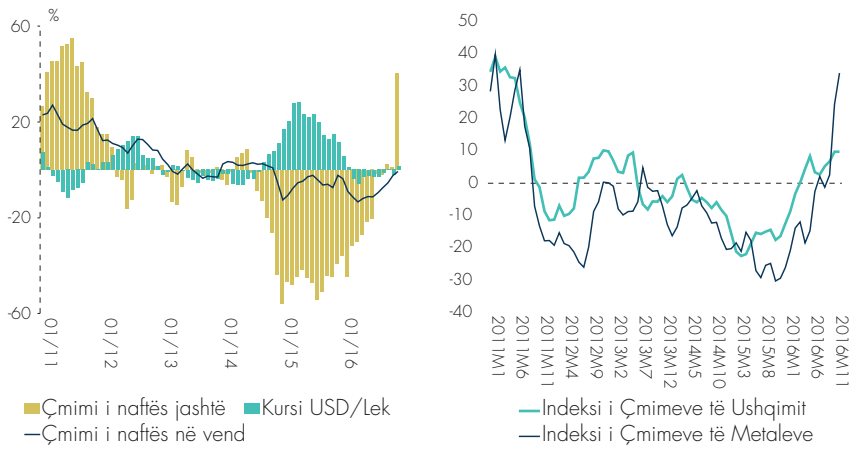

Burimi: EIA, FMN, llogaritje të autorëve.

Grafik 5. Normat bazë të interesit të disa bankave qendrore

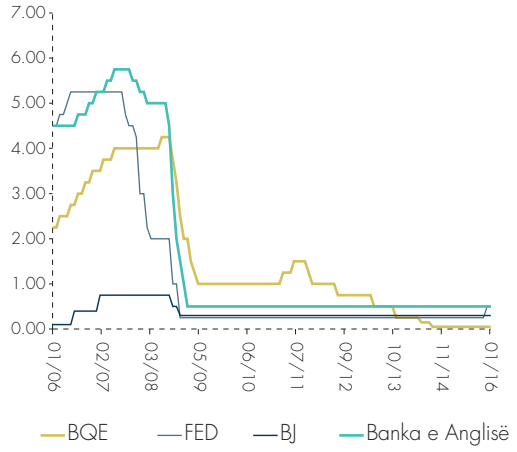

Burimi: Bankat qendrore (BQE, Fed, BJ dhe BA).

2.3. TREGJET FINANCIARE

Rezerva Federale e ShBA-së rriti me 0.25 pikë përqindje normën bazë në muajin dhjetor, duke e sjellë atë në nivelin 0.50%-0.75%. Bankat e tjera qendrore kryesore i kanë lënë të pandryshuara normat e tyre bazë të interesit: Banka Qendrore Evropiane në 0.0%, Banka e Anglisë në 0.25% dhe Banka e Japonisë në -0.10%.

Interesat e instrumenteve në tregun e parasë në Eurozonë kanë vijuar të ulen. Normat e interesit libor për dollarin janë rritur, duke reflektuar rritjen e normës bazë nga ana e FED-it. Në tregjet e kapitaleve në ShBA, *yield*-et e obligacioneve afatgjata janë rritur, duke reflektuar kryesisht sinjalet e tkurrjes së lehtësimit monetar, efektet e rezultateve të zgjedhjeve, si edhe pritjet afatmesme të agjentëve për inflacionin. Në tregjet e kapitaleve në Eurozonë, rritjet e *yield*-eve të obligacioneve afatgjata kanë qenë të përmbajtura, duke reflektuar efektin e politikës monetare të BQE-së. Vendimet e mbledhjes së muajit dhjetor të BQE-së për ndjekjen e politikës lehtësuese deri në fund të vitit 2017 duket t'i kenë qetësuar agjentët e tregut financiar në Eurozonë. Diferenca e *yield*-eve për obligacionet qeveritare të shteteve periferike anëtare të Eurozonës me tituj me vlerësim maksimal është zgjeruar në tremujorin e fundit, duke reflektuar prime më të larta rreziku për këto vende.

Gjatë tremujorit të katërt, euro është nënçmuar ndaj dollarit amerikan, duke reflektuar zgjerimin e diferencave të normave të interesit midis Eurozonës dhe SHBA-së. Krahasuar me muajin shtator, në muajin dhjetor, euro u nënçmua me 6.0% ndaj dollarit amerikan.

Grafik 6. Ecuria e disa treguesve financiarë në tregjet ndërkombëtare

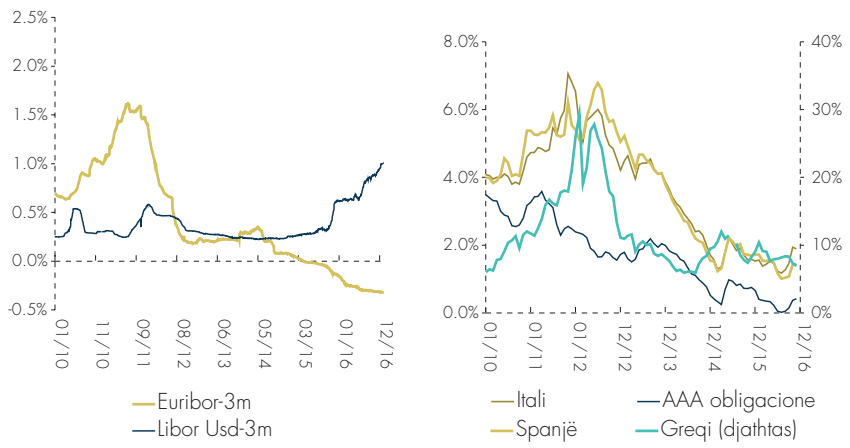

Burimi: Bloomberg, Reuters dhe Eurostat.

3. TREGJET FINANCIARE DHE ZHVILLIMET MONETARE[7]

Gjatë tremujorit të katërt të vitit 2016, zhvillimet në tregjet financiare kanë konfirmuar tendencat e vërejtura një tremujor më parë, ku kostot e fondeve të bankave dhe çmimi i kredisë mbi një vit vazhdon të ulet. Këto zhvillime reflektojnë tejçimin e plotë të sinjaleve të politikës monetare në tregjet financiare. Megjithatë, në tremujorin e katërt vihet re se ulja e interesave është frenuar krahasuar me një tremujor më parë, të ndikuar edhe nga rritja e yield-eve në tregun primar. Zhvillimet në tregun primar kanë demonstruar korrektimin e pritshëm të vlerave të tyre, si dhe zhbalancimin midis kërkesës dhe ofertës në këtë treg. Interesat në tregun e letrave me vlerë të qeverisë e mbyllën vitin në nivele të ngjashme me një vit më parë. Aktiviteti kreditues ka ndjekur sjelljen pozitive sezonale në muajt tetor-nëntor, duke mbetur në nivele të moderuara rritjeje. Zgjerimi i portofolit të kredisë është udhëhequr nga kreditimi në lekë dhe qëndrueshmëria e rritjes së kredisë për individë. Kushtet e kreditimit për biznese kanë vijuar të jenë të shtrënguara. Individët, krahas normave më të ulëta të interesit për kredinë, kanë përfituar edhe nga lehtësimi i kushteve joçmim të saj. Një ecuri e tillë e kredisë është reflektuar edhe në zgjerimin e moderuar të masës monetare. Këto zhvillime konfirmojnë se presionet nga sektori monetar mbi inflacion mbeten të ulëta.

3.1. ZHVILLIMET NË TREGJET FINANCIARE

Tregu ndërbankar

Normat e interesit në tregun ndërbankar janë karakterizuar nga një ecuri e qëndrueshme. Presionet për likuiditet kanë qenë të përmbajtura, ndërkohë që kahu akomodues i politikës monetare i pandryshuar që prej muajit maj, ka favorizuar ruajtjen e niveleve të ulëta të interesave në treg. Banka e Shqipërisë ka qenë e pranishme në tregun e parasë, duke injektuar likuiditet nëpërmjet marrëveshjeve të anasjellta të riblerjes. Normat e interesit në tregun ndërbankar nuk kanë ndryshuar nga tremujori i mëparshëm. Interesat si për transaksionet javore dhe ato ditore qëndrojnë pranë normës bazë dhe ruajnë nivele të ulëta luhatshmërie[8] në linjë me objektivin operacional të politikës monetare. Ndërkohë, vëllimi i përgjithshëm i tregtuar nga bankat është rritur lehtë, por gjithsesi ka mbetur poshtë nivelit të tregtuar në gjysmën e parë të vitit. Profili i transaksioneve ndërbankare vijon të dominohet nga ato me afat njëjavor.

[7] *Analiza e zhvillimeve financiare dhe monetare bazohet në të dhënat financiare dhe monetare, të cilat që nga muaji shtator 2016 janë përpiluar sipas metodologjisë ESA2010. Për qëllime të analizës, zgjatja e serive është bërë me vlerësime statistikore.*

[8] *Devijimi standard i interesit ditor në tregun ndërbankar për këtë tremujor rezultoi 0.0752, nga 0.0598 në tremujorin e tretë.*

Grafik 7. Normat e interesit në tregun ndërbankar (majtas) dhe devijimi i tyre nga norma bazë (djathtas)

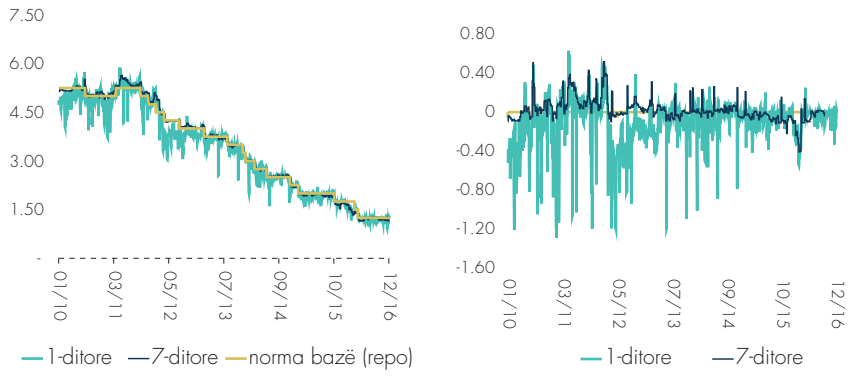

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Banka e Shqipërisë ka shtuar injektimin e likuiditetit në treg, në përgjigje të rritjes së kërkesës nga sistemi bankar. Krahas instrumentit kryesor, repos 7-ditore, në këtë periudhë janë përdorur edhe maturitetet 1- dhe 3-mujore. Normat e interesit në ankandet e kryera kanë qëndruar gjithmonë afër normës bazë.

Grafik 8. Operacionet e tregut të hapur të BSH (majtas) dhe vëllimi i tregtuar në tregun ndërbankar (djathtas), në miliardë lekë

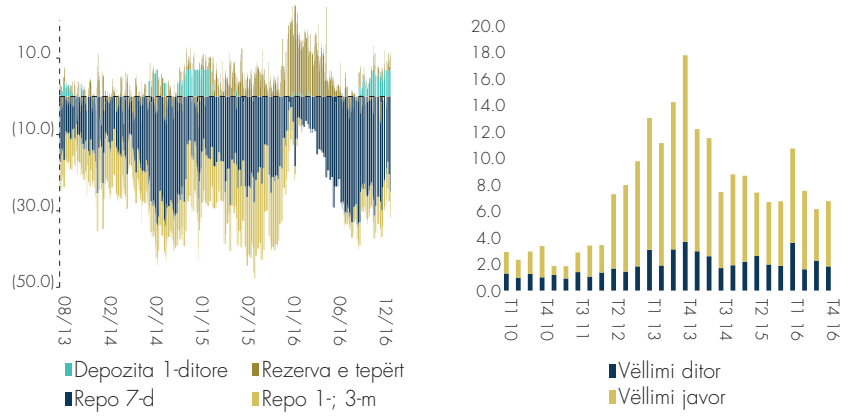

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Tregu i brendshëm valutor

Monedha vendase ka vazhduar të mbiçmohet kundrejt monedhave të partnerëve kryesorë tregtarë në tremujorin e katërt, por me ritëm më të ngadalësuar

krahasuar me një tremujor më parë. Kursi nominal efektiv i këmbimit, KNEK[9], është mbiçmuar rreth 3.2% në tremujorin e katërt përkundrejt një viti më parë. Për të njëjtën periudhë, kursi real efektiv i këmbimit KREK[10], u mbiçmua me 4.1%. Në këtë dinamikë, një rol të rëndësishëm ka zënë dhe mbiçmimi i lekut ndaj lirës turke dhe renminbit kinez, duke transmetuar në mënyrë indirekte zhvlerësimin e tyre të fortë ndaj dollarit amerikan. Korrektuar për këtë efekt, mbiçmimet vjetore në indekset e kompozuara, KNEK dhe KREK sipas peshave tregtare, do të ishin më të moderuara, përkatësisht 1.1% dhe 2%.

Grafik 9. Ecuria e kursit të këmbimit

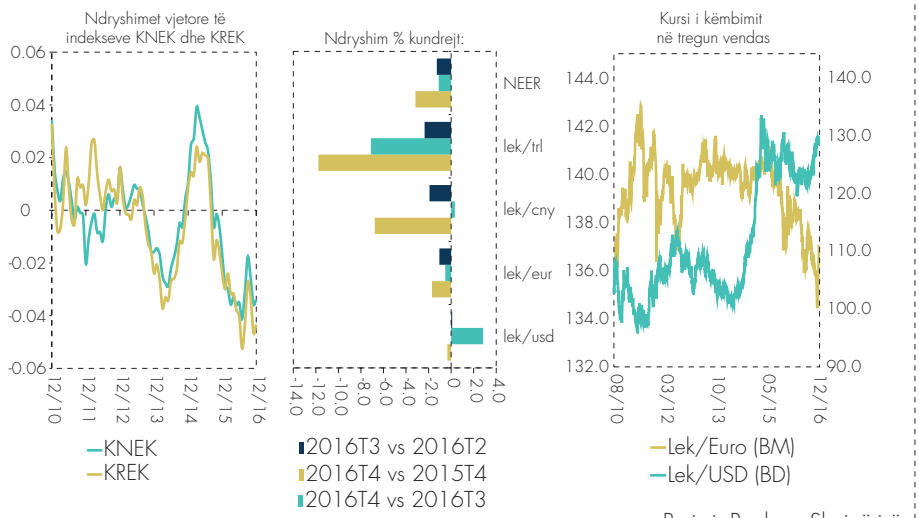

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Ecuria e kursit dypalësh të lekut sipas monedhave kryesore ka shfaqur pothuajse të njëjtën panoramë. Kështu, kursi lek/euro ka qenë në një tendencë të vazhdueshme mbiçmuese, duke kulmuar në ditët e fundit të muajit dhjetor në nivelin 134.4, më i ulëti në pesë vitet e fundit. Kjo ecuri është ndikuar nga një ofertë e lartë për euron e krijuar nga flukset tregtare[11], nga prurjet e emigrantëve për festat e fundvitit dhe nga projektet e mëdha të investimeve të huaja. Nivelet e ulëta të kursit të këmbimit nxitën një kërkesë të shtuar për euro, e cila u akomodua nga oferta e lartë. Në terma mesatarë tremujorë, mbiçmimi prej 0.4% i lekut ndaj euros shfaqet ndjeshëm më i zbutur se sezonaliteti i muajve të verës (1% mbiçmim në tremujorin e tretë).

[9] *Kursi nominal efektiv i këmbimit (KNEK/NEER) llogaritet kundrejt monedhave të pesë partnerëve tregtarë kryesorë (Itali, Greqi, Gjermani, Turqi dhe Kinë), duke përdorur peshat përkatëse në tregti. Me qëllim përllogaritjen e kursit lira/lek dhe renminbi/lek, kursi zyrtar referues mbetet ai i lirës turke dhe i renminbit kinez ndaj dollarit amerikan.*

[10] *Kursi real efektiv i këmbimit (KREK/REER) llogaritet në mënyrë të ngjashme si ai nominal, por merr parasysh edhe inflacionin në vend dhe në partnerët tregtarë.*

[11] *Sipas të dhënave tregtare, në muajin dhjetor vihet re një rritje mjaft e lartë vjetore (22.5%) e eksporteve të mallrave, kryesisht nga rritja e eksportit të mineraleve dhe metaleve. Importet nga ana tjetër janë rritur me rreth 4.4%. Për rrjedhojë, deficiti tregtar është ngushtuar me 4.7%.*

Një ecuri të kundërt nga sa më sipër ka shfaqur kursi lek/usd në tremujorin e katërt. Monedha e gjelbër u këmbye mesatarisht me 126 lek/usd gjatë këtij tremujori, përkundrejt nivelit mesatar prej 122 lek/usd në tremujorin e tretë. Nënçmimi prej 2.8% i lekut ndaj dollarit amerikan gjatë tremujorit të katërt reflektoi më së shumti forcimin e këtij të fundit ndaj euros në tregjet ndërkombëtare. Rritja e normës bazë së interesit të FED-it, e shoqëruar me pritjet për forcimin e këtij trendi në të ardhmen përkundrejt lehtësimit të mëtejshëm të politikës monetare të BQE-së dhe pritjeve për vijimin e kësaj tendence, u reflektuan në forcimin e dollarit ndaj euros në tregjet ndërkombëtare[12].

Tregu primar

Yield-et e bonove dhe të obligacioneve të thesarit kanë vijuar të rriten edhe në tremujorin e fundit, duke konfirmuar tendencën e vërejtur në tremujorin e tretë. Rritja e *yield*-eve ka qenë e përgjithshme, çka është reflektuar në rritje të nivelit dhe të pjerrësisë së kurbës së *yield*-eve. Rritja e *yield*-eve ka reflektuar korrektimin e rënies së shpejtë të *yield*-eve në pjesën e parë të vitit, kërkesën e rritur për financim nga qeveria dhe shtrëngimin e ofertës së sistemit bankar në ankande.

Grafik 10. *Yield*-et në tregun primar

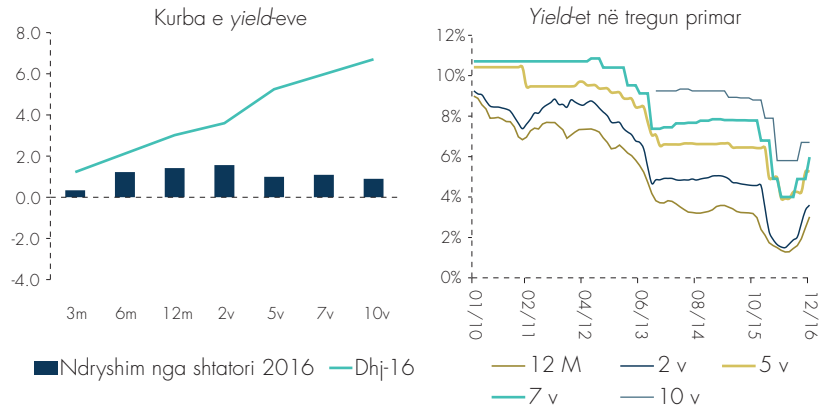

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Yield-i 12-mujor i bonove të thesarit u rrit në mesatarisht 3.02% në muajin dhjetor, kundrejt nivelit 1.60% të shënuar në fund të muajit shtator. Në ankandin e fundit të muajit, ai regjistroi nivelin 3.22%. Ecuri të njëjtë kanë treguar edhe *yield*-et e obligacioneve, të cilat kanë regjistruar rritje të njëpasnjëshme në çdo ankand. Kërkesa e bankave në ankande ka rezultuar shpesh poshtë emetimeve, duke shtuar presionet për rritje të *yield*-eve të kërkuara. *Yield*-i i obligacionit

[12] *Në muajin dhjetor, kursi euro/usd në tregjet ndërkombëtare shënoi mesatarisht 1.05 ose 5.6% nënçmim të euros përkundrejt mesatares së tremujorit të tretë.*

2-vjeçar u ngjit në 3.60% në muajin dhjetor, nga 2.00% në muajin shtator. Në ankandet e obligacioneve 5- dhe 7-vjeçare, *yield*-et respektive regjistruan rritje me afërsisht 1.0 pikë përqindje nga ankandet paraardhëse, duke u ngjitur në 5.25% dhe 5.98%. Në fund të muajit nëntor, Ministria e Financave zhvilloi edhe një ankand për emetimin e obligacioneve 2-vjeçare në euro. Kërkesa e bankave për të investuar ishte e lartë dhe për rrjedhojë interesi mesatar prej 0.75% ishte ndjeshëm më i ulët se norma prej 3.23% e vendosur në ankandin e zhvilluar një vit më parë.

3.2. NORMAT E INTERESIT TË DEPOZITAVE DHE KREDIVE DHE KUSHTET E FINANCIMIT[13]

Normat e interesit për **depozitat e reja në lekë** në periudhën tetor–nëntor kanë rezultuar afërsisht në të njëjtin nivel me tremujorin e tretë. Norma mesatare e interesit rezultoi 0.82%, nga 0.81% që shënonte në tremujorin e tretë. Në muajin nëntor, interesat e depozitave janë ulur tek maturitetet 3- dhe 24- mujore dhe kanë shënuar rritje tek maturiteti 1- dhe 6-mujor. Interesi i depozitave 12-mujore, të cilat zënë peshën kryesore në depozitat me afat, nuk ka ndryshuar në këto dy muaj, duke rezultuar 0.69%. Normat e interesit për **depozitat e reja në euro** kanë paraqitur ecuri të ngjashme me ato në lekë. Interesi mesatar i dy muajve të fundit (tetor dhe nëntor) është i afërt me tremujorin e tretë. Pasi u rrit në 0.19% në muajin gusht, norma mesatare shënoi vlerën 0.16% në tre muajt pasues. Ashtu si edhe tek depozitat në lekë, interesi i depozitave 12-mujore ka qëndruar në nivele të ulëta këto muaj.

Grafik 11. Normat e interesit për depozitat e reja

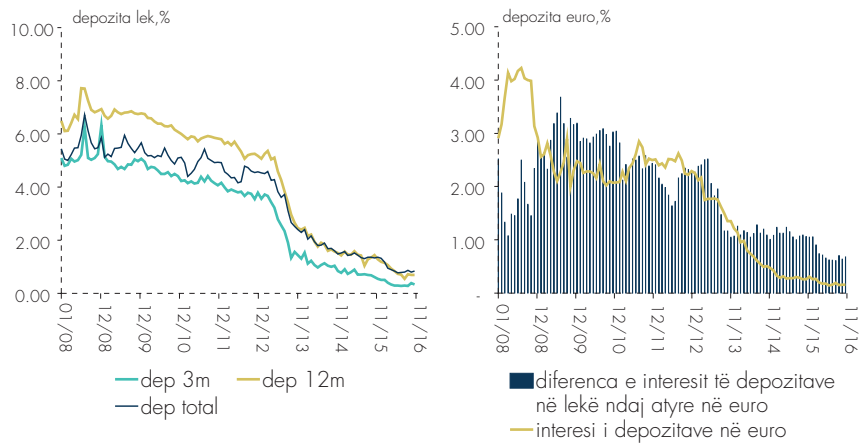

Burimi: Banka e Shqipërisë.

[13] *Të dhënat më të fundit zyrtare për normat e interesit për kreditë dhe depozitat e reja i përkasin muajit gusht 2016.*

Interesat për **kredinë e re në lekë** kanë treguar prirje të lehta rritëse në muajt tetor dhe nëntor, të ndikuar nga rritja e tyre në segmentin afatshkurtër. Nga ana tjetër, norma e interesit për kredinë mbi një vit ka vijuar të ulet këta dy muaj. Norma mesatare e përgjithshme e interesit në muajt tetor-nëntor rezultoi respektivisht 8.21% dhe 7.64%[14]. Në segmentin e bizneseve, normat e interesit janë ulur për kreditë për investime dhe janë rritur për kredinë për mbështetje me likuiditet. Në segmentin e individëve, normat e interesit janë ulur lehtë për financimin e konsumit, ndërkohë që nuk kanë ndryshuar për kreditë hipotekare. Norma mesatare e kredisë për individë rezultoi lehtësisht më e ulët se në tremujorin e tretë të vitit dhe 1.89 pikë përqindje më e ulët se një vit më parë.

Grafik 12. Normat e interesit për kredinë e re, mesatare rrëshqitëse 6-mujore

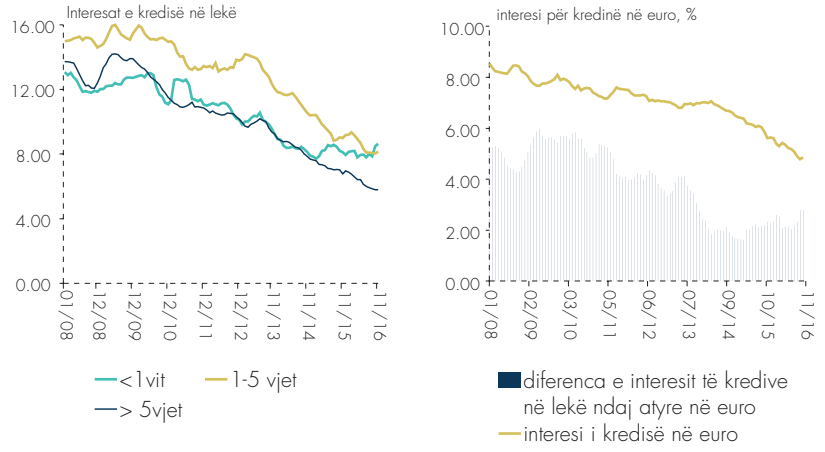

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Në terma mesatarë, normat e interesit për **kreditë e reja në euro** rezultuan në të njëjtat nivele me tremujorin e kaluar. Ato janë ulur për kreditë për investime dhe janë rritur në të njëjtën masë për kreditë për likuiditet, duke lënë të pandryshuar normën mesatare të interesit për biznese. Interesat në euro për individët janë rritur lehtas për kredinë hipotekare, ndërsa nuk kanë ndryshuar për kreditë konsumatore. Diferenca e normës mesatare të kredisë në lekë kundrejt asaj në euro është ulur lehtësisht krahasuar me tremujorin e tretë të vitit.

Vrojtimi i aktivitetit të kredisë në tremujorin e katërt tregon se bankat kanë vazhduar të ndjekin politika konservatore për kreditimin e bizneseve nëpërmjet elementeve joçmim të kredisë. Të para sipas madhësisë së biznesit, bankat shprehen se kanë shtrënguar më tej kushtet e kreditimit për biznesin e madh, ndërsa kanë ruajtur të pandryshuara ato për biznesin e mesëm dhe të vogël. Shtrëngimi i kushteve të kreditimit është shprehur në rritjen e kërkesave për kolateral, ndërsa kushtet për elementet e tjera joçmim kanë mbetur pothuajse të pandryshuara.

[14] *Mesatarja e tremujorit të tretë rezultoi 7.52%.*

Bankat shprehen se kanë vazhduar të lehtësojnë standardet e kreditimit për individët, veçanërisht për kredinë konsumatore. Si instrumente kryesore për lehtësimin e kushteve për individët në tremujorin e katërt, bankat kanë përdorur zgjatjen e maturitetit të kredisë, uljen e raportit të mbulimit të kështit me të ardhurat dhe uljen e komisioneve.

Grafik 13. Kushtet e kreditimit (për biznese majtas, për individë djathtas)

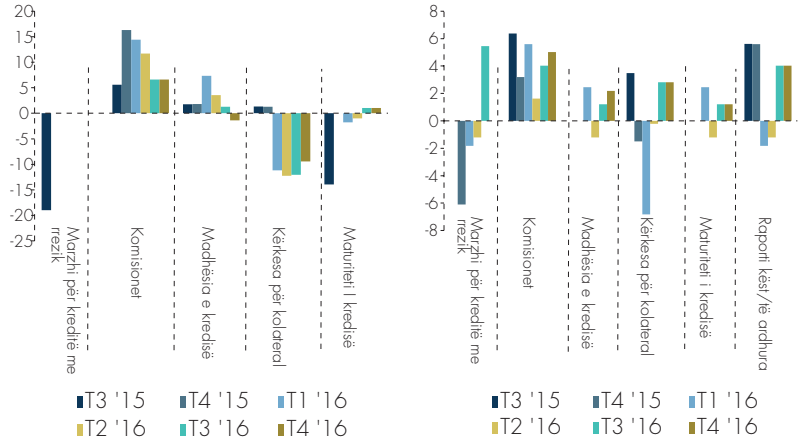

Burimi: Vrojtimi i aktivitetit kreditues, Banka e Shqipërisë.

3.3. KREDITIMI I SEKTORIT PRIVAT[15]

Aktiviteti kreditues është rritur me ritme të moderuara në tremujorin e fundit të vitit 2016. Në muajt tetor-nëntor, **kredia për sektorin privat** është rritur mesatarisht me 3.2% vit mbi vit, normë kjo e ngjashme me tremujorin paraardhës. Megjithatë,

Grafik 14. Ecuria e kredisë për sektorin privat

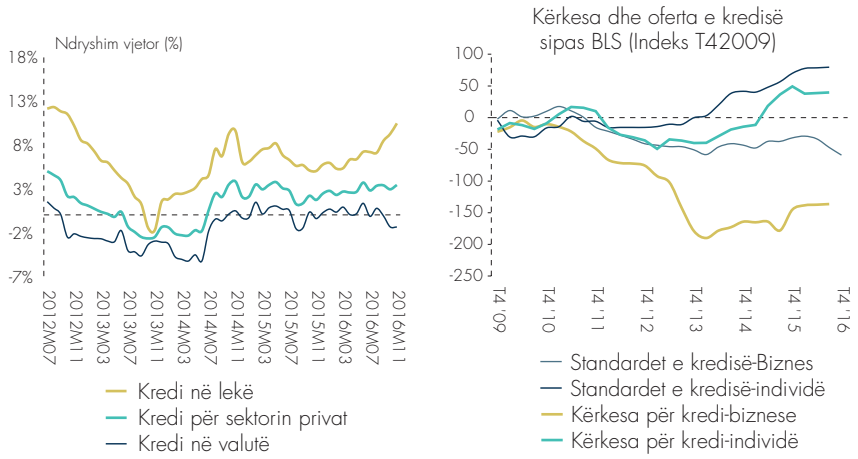

* Grafiku djathtas bazohet në rezultatet e vrojtimit të aktivitetit kreditues të tremujorit të katërt 2016.
Burimi: Banka e Shqipërisë.

[15] *Analiza e kredisë bazohet në të dhënat monetare të rregulluara për kreditë e nxjerra nga bilanci. Totali i kredive të nxjerra nga bilanci në 11 muajt e parë të vitit është rreth 9 miliardë lekë.*

flukset neto mujore janë më të larta se në tremujorin e tretë, në linjë dhe me sjelljen sezonale të këtyre dy muajve. Gjatë kësaj periudhe, stoku i kredisë për sektorin privat u rrit me rreth 5.3 miliardë lekë, i ndikuar më së shumti nga zgjerimi i muajit nëntor. Në raport me PBB-në, kredia për sektorin privat vlerësohet rreth 37.4%, nivel ky lehtësisht më i lartë sesa fundi i një viti më parë. Rigjallërimi i aktivitetit ekonomik dhe përmirësimi i besimit të agjentëve ekonomikë është reflektuar në rritje të kërkesës për kredi, por ende nuk është shfaqur në rimëkëmbje të aktivitetit kreditues si pasojë e ofertës akoma të shtrënguar.

Ecuria pozitive e portofolit të kredisë është nxitur nga **kreditimi në monedhën vendase**. Norma vjetore e rritjes së këtij portofoli u përshpejtua në 10.4%, përkundrejt 7.5% në tremujorin e tretë. Kjo rritje ka kompensuar edhe tkurrjen vjetore të portofolit në valutë (-1.4%). Në fund të muajit nëntor, kredia në lekë zë rreth 43.2% të portofolit të kredisë, me një rritje prej 2.5 pikësh përqindjeje përgjatë vitit. Këto zhvillime janë përkrahur nga rënia e kostos së financimit për huamarrjen në lekë prej më shumë se dy vitesh, si dhe nga ndërgjegjësimi i agjentëve ekonomikë për rrezikun e kursit të këmbimit.

Sipas agjentëve ekonomikë, zgjerimi i kredisë është mbështetur nga ritmet e larta të rritjes së **kredisë për individë**. Në muajt tetor- nëntor, **kredia për individë** u rrit mesatarisht me 5.1%, krahasuar me mesataren prej 3.7% në tremujorin e kaluar. Përmirësimi i kushteve në tregun e punës, forcimi i besimit dhe rritja e të ardhurave të disponueshme, kanë favorizuar rritjen e kërkesës për kredi. Për më tepër, lehtësimi i vazhdueshëm i kushteve të kreditimit nga bankat për këtë segment ka përkrahur zhvillimet pozitive në kreditim. Portofoli i kredisë për individë ka reflektuar performancën e mirë të kredisë konsumatore, e cila shënoi një rritje vjetore prej 11.4%. Ndërkohë, kredia për banesa ka shfaqur ecuri të ngadaltë. Normat vjetore të rritjes së saj zbritën në 3.3%, krahasuar me 3.6% në tremujorin e tretë. Struktura e këtij portofoli është zhvendosur drejt kreditimit në lekë përgjatë vitit.

Grafik 15. Ecuria e kredisë për individë

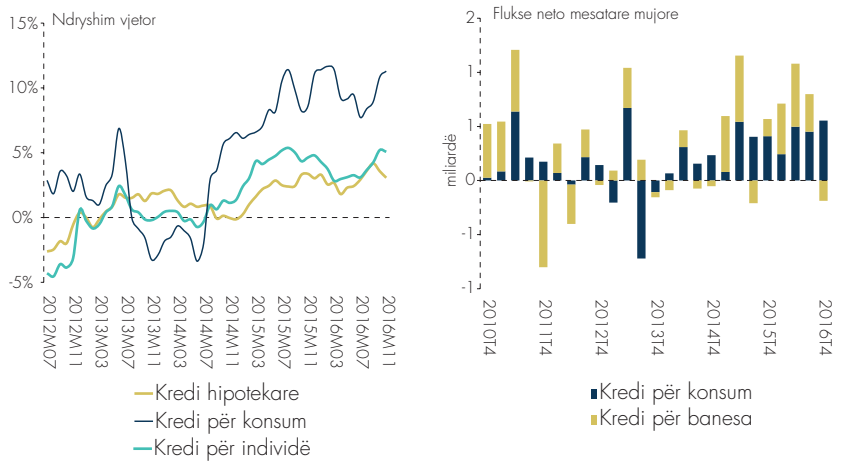

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 16. Ecuria e kredisë për biznese

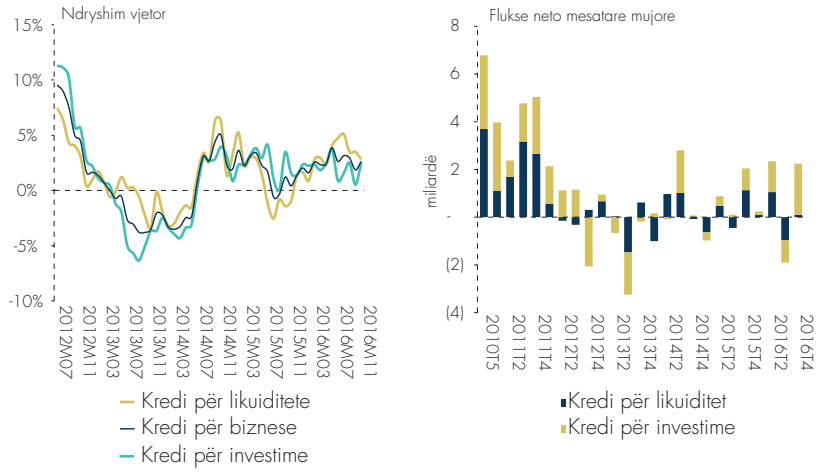

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Kreditimi i bizneseve vijon të jetë i brishtë, i ndikuar si nga një ofertë e ngurtë/konservatore, ashtu edhe nga rikuperimi i ngadaltë i kërkesës për kredi. Norma prej 2.6% e rritjes vjetore të këtij portofoli në muajin nëntor qëndron më poshtë se ajo e dy tremujorëve paraardhës. Gjithsesi, krahasuar me zhvillimet në tremujorin e tretë, në muajt tetor- nëntor vihet re një përmirësim i dinamikës mujore së kredisë për biznese, e mbështetur nga kredia për investime. Në muajin nëntor, ritmet vjetore të rritjes së këtij portofoli shënuan përmirësim në 2.5%. Kredia për likuiditet ngadalësoi ritmet e rritjes vjetore në 2.8%, përkundrejt 3.5% të shënuar në tremujorin paraardhës. Rimëkëmbja e ngadaltë e kredisë për bizneset është diktuar nga kushte të shtrënguara kreditimi, veçanërisht për biznesin e madh, i cili ka dhe peshën më të madhe në portofol dhe nga rikuperimi i ngadaltë i kërkesës për financim nga klientët cilësorë. Niveli i lartë i kredive me probleme mbetet një nga shqetësimet kryesore të bankave dhe kushtëzon një ofertë të ngurtë për kredi në segmentin e bizneseve.

3.4. FINANCIMI I SEKTORIT PUBLIK

Politika fiskale konsoliduese e ndjekur gjatë 11 muajve të parë të vitit 2016 është reflektuar në një suficit fiskal prej 7.1 miliardë lekësh. Pavarësisht vlerave pozitive për balancën buxhetore, huamarrja në tregun e brendshëm dhe atë të huaj ka vijuar përgjatë 11-mujorit. Këto zhvillime janë materializuar në vlera të larta të likuiditetit të qeverisë.

Sikurse edhe gjatë 9 muajve të parë të vitit 2016, politika e huamarrjes së qeverisë gjatë muajve tetor

Grafik 17. Deficiti buxhetor dhe instrumentet e financimit të tij, në miliardë lekë (kumulative)

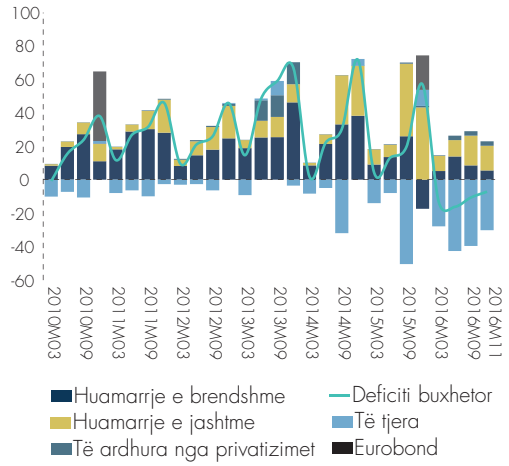

Burimi: Ministria e Financave.

e nëntor ka qenë e orientuar drejt instrumenteve afatgjata (obligacione 5-, 7- dhe 10-vjeçare). Huamarrja e brendshme rezultoi 5.6 miliardë lekë. Ajo u formua tërësisht nga instrumentet afatgjata, (duke kompensuar edhe reduktimin me 14.3 miliardë lekë të portofolit të bonove të thesarit), duke i shërbyer në këtë mënyrë zgjatjes së maturitetit të borxhit të brendshëm. Huamarrja e huaj neto në fund të muajit nëntor 2016 rezultoi rreth 14.7 miliardë lekë.

3.5. ECURIA E DEPOZITAVE DHE E PARASË NË EKONOMI

Ecuria e ofertës monetare në ekonomi ka shënuar përmirësim në muajt tetor-nëntor. Treguesi i parasë së gjerë, agregati M3, shënoi rritje mesatare me rreth 2.8% në terma vjetorë, kundrejt rritjes prej 2% në tremujorin e tretë të vitit. Mjetet valutore neto të sistemit bankar mbeten kontribuuesi kryesor në rritjen e parasë së gjerë, pavarësisht se në një masë më të ulët krahasuar me tremujorin paraardhës. Zgjerimi i masës monetare është mbështetur gjithashtu edhe nga përmirësimi i kontributit të huamarrjes së sektorit publik në krijimin e parasë. Agregati monetar në lekë, M2, ka zbutur gradualisht normat rënëse, ku këto të fundit janë ndikuar kryesisht nga politika fiskale konsoliduese e ndjekur përgjatë vitit 2016. Në muajin nëntor, agregati M2 ka shënuar rritje me rreth 0.1% në terma vjetorë. Treguesi i parasë likuide, agregati M1, ka shënuar norma vjetore në rritje, mesatarisht 11.3% në muajt tetor-nëntor, duke reflektuar rritjen e shpejtë të depozitave pa afat. Raporti i parasë jashtë bankave ndaj agregatit M2, i korrektuar për zhvendosjet në instrumente të tjera jashtë M2, ka mbetur i pandryshuar nga fundi i tremujorit të tretë, në 26.5%.

Grafik 18. Ecuria e treguesve monetarë

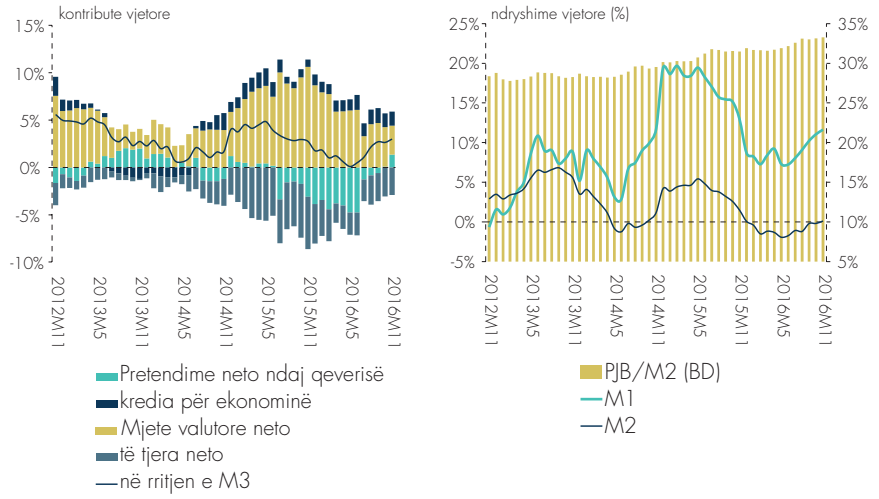

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Ritmi i rritjes së depozitave në sistemin bankar ka vijuar të përmirësohet gradualisht[16]. Në fund të muajit nëntor, stoku total i depozitave rezulton rreth 4.5% më i lartë se një vit më parë, kundrejt normës vjetore prej 3.8% në fund

[16] *Në depozitat totale përfshihen edhe depozitat me maturitet mbi dy vjet që nuk janë pjesë e llogaritjes së agregatit M3.*

të tremujorit të tretë. Raporti i depozitave në total ndaj PBB-së vlerësohet të jetë rreth 72.7% në muajin nëntor. Zgjerimi i depozitave ka marrë kryesisht formën e depozitave në valutë, të cilat janë rritur mesatarisht me 7.7% vit mbi vit në periudhën tetor-nëntor. Depozitat në lekë janë zgjeruar me ritme më të moderuara, duke shënuar rritje mesatare prej 1.1% për të njëjtën periudhë. Ecuria e depozitave sipas agjentëve ekonomikë konfirmon rritje të qëndrueshme të depozitave të individëve (2.6%), ndërsa vërehet zgjerim më i shpejtë i depozitave të bizneseve (14.7%), kryesisht në valutë.

Grafik 19. Ecuria e depozitave ndaj PBB dhe sipas monedhës

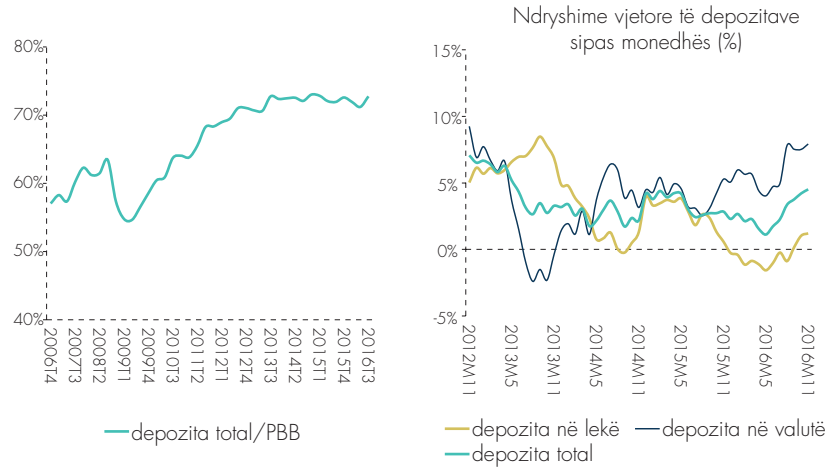

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Struktura e depozitave ka vijuar të zhvendoset drejt depozitave pa afat, të cilat në muajin nëntor përbëjnë rreth 38.7% të stokut total, krahasuar me peshën e tyre prej 33.4% në fund të vitit të kaluar. Zhvendosje janë vënë re edhe drejt depozitave me afat maturimi mbi dy vjet, por në një masë më të ulët. Në terma absolutë mujorë, depozitat u zgjeruan me rreth 9.4 miliardë lekë gjithsej në muajt tetor-nëntor, nga të cilat rreth 7.5 miliardë lekë rezultuan depozita në valutë.

Grafik 20. Ecuria e depozitave sipas maturiteteve

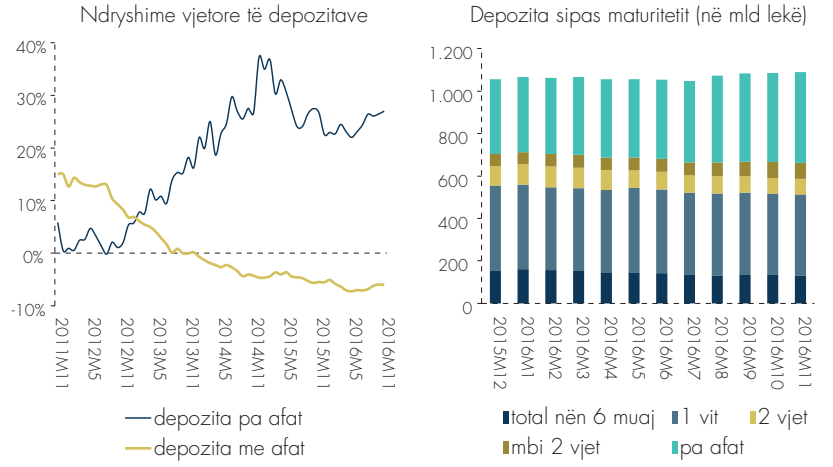

Burimi: Banka e Shqipërisë.

4. INFLACIONI DHE RRITJA EKONOMIKE

Inflacioni mesatar vjetor shënoi vlerën 1.9% në tremujorin e katërt të vitit 2016, duke mbetur në nivel të ngjashëm me atë të tremujorit të kaluar. Këto zhvillime kanë reflektuar forcimin e presioneve të brendshme inflacioniste, si pasojë e përmirësimit të kërkesës agregate dhe të pozicionit ciklik të ekonomisë, por edhe dobësimin e presioneve të huaja dezinflacioniste.

Rritja ekonomike e tremujorit të tretë rezultoi rreth 3.1%, e ndikuar kryesisht nga rritja e investimeve dhe e eksporteve neto. Kontribute janë gjeneruar edhe nga konsumi i popullatës dhe konsumi publik. Të dhënat e disponuara sugjerojnë se rritja ekonomike do të përshpejtohet lehtësisht gjatë tremujorit të katërt, e nxitur si nga kërkesa e brendshme ashtu edhe nga eksportet neto.

Përshpejtimi i rritjes ekonomike në afatin e mesëm do të ndihmojë në kthimin e ekonomisë në ekuilibër, duke u shoqëruar me rritje graduale të presioneve të brendshme inflacioniste. Presionet e jashtme inflacioniste pritet të mbeten të dobëta, por më të qenësishme se më parë. Pritjet e agjentëve ekonomikë për inflacionin parashikohet të ndjekin trend rritës, duke tentuar gradualisht afrimin në objektiv. Këta faktorë do të ndihmojnë kthimin e inflacionit në objektiv brenda horizontit afatmesëm.

4.1. ECURIA E INFLACIONIT

Inflacioni mesatar rezultoi 1.85% në tremujorin e katërt të vitit 2016, duke mbetur pothuajse në të njëjtat vlera si edhe në tremujorin e mëparshëm. Norma

Grafik 21. Inflacioni vjetor dhe objektivi (majtas).
Inflacioni në vendet e rajonit dhe në BE (djathtas)

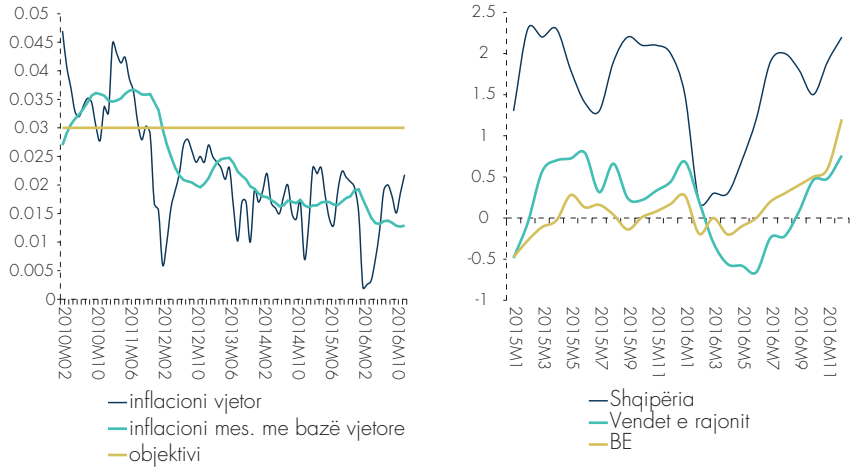

Burimi: INSTAT dhe llogaritje të Bankës së Shqipërisë.

e inflacionit pësoi rënie në muajin tetor, por ajo u rrit përsëri në dy muajt pasues të tremujorit, duke shënuar, në muajin dhjetor, vlerën më të lartë të tij në vitin 2016, prej 2.2%. Prirja rritëse e inflacionit gjatë pjesës së dytë të vitit rezultoi në linjë me parashikimet dhe, në profil, e ngjashme me inflacionin e vendeve të rajonit dhe më gjerë.

Inflacioni vjetor në tremujorin e katërt është formuar kryesisht nga kontributi i kategorive "Ushqime" dhe "Mallra konsumi joushqimor", ndërkohë që kategoritë e tjera kanë dhënë një kontribut shumë të ulët. Në veçanti, në kahun rritës ka qenë inflacioni i kategorisë "Ushqime të përpunuara" dhe ai i kategorisë "Mallra konsumi joushqimor". Gjatë tremujorit të fundit të vitit, nuk janë vënë re kontribute negative të ndonjë kategorie te inflacioni total, sjellje që ka konsoliduar prirjen rritëse të tij.

Grupi i mallrave ushqimore kontribuoi me rreth 80% në formimin e inflacionit total. Kategoria "Ushqime të papërpunuara" u karakterizua, si zakonisht, nga norma të larta të inflacionit mujor me rastin e festave të fundvitit. Megjithatë, efekti sezonal i muajit dhjetor pati intensitet të lartë në rritje krahasuar me mesataren e tij ndër vite. Kjo kategori kontribuoi mesatarisht me 0.9 pikë përqindje në inflacionin total.

Grafik 22. Kontributet sipas kategorive ushqimore dhe joushqimore në inflacionin vjetor total

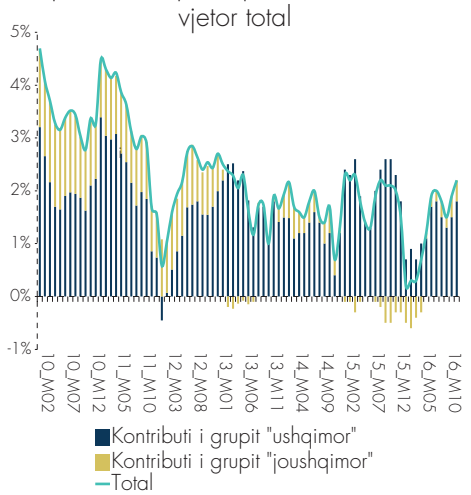

Burimi: INSTAT dhe llogaritje të Bankës së Shqipërisë.

Kategoria "Ushqime të përpunuara" dha një kontribut prej 0.6 pikësh përqindjeje në inflacionin total. Gjatë këtij viti, inflacioni i këtyre produkteve ka pësuar rritje të vazhdueshme në nivel mujor, por ky efekt u shfaq me intensitet më të lartë në dy muajt e fundit të vitit. Kontributi suplementar i kësaj kategorie te norma totale e inflacionit përgjatë periudhës nëntor-dhjetor ka qenë rreth 1 pikë përqindjeje më i lartë krahasuar me tremujorin e parë të vitit. Më të spikatura kanë qenë rritjet në grupin "Bukë dhe drithëra", i cili ka dhe peshën më të lartë brenda kësaj kategorie.

Kategoria "Mallra të konsumit joushqimor" kontribuoi me 0.3 pikë përqindje te norma e inflacionit total. Ky kontribut ishte 0.4 pikë përqindje më i lartë se një tremujor më parë. Pas një periudhe të gjatë kohore me kontribut negativ (dhjetor '14 – gusht '16), kjo kategori shënoi një vlerë pozitive në muajin shtator e në vazhdim. Ky zhvillim ka ardhur kryesisht si rezultat i bazës së ulët krahasuese të vitit të kaluar kundrejt një rritjeje të çmimeve të naftës në tregun vendas. Ndërkohë, luhatje kanë demonstruar edhe çmimet e disa mallrave të veçanta të kësaj kategorie[17].

[17] *Brenda kësaj kategorie, luhatje të ndjeshme ka pësuar indeksi i çmimeve të mallit "dru zjarri", i cili në muajin nëntor pësoi një rritje të pazakontë pasuar nga një rënie në muajin dhjetor.*

*Tabelë 3. Kontributi i kategorive kryesore në inflacionin vjetor (në pikë përqindje)**

	T4:14	T1:15	T2:15	T3:15	T4:15	T1:16	T2:16	T3:16	T4:16
Ushqime të përpunuara (pp)	0.2	0.3	0.2	0.1	0.0	-0.4	0.1	0.4	0.6
Bukë dhe drithëra (pp)	-0.1	0.0	0.0	0.0	-0.1	-0.2	-0.1	0.0	0.1
Alkool dhe duhan (pp)	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1
Ushqime të papërpunuara (pp)	0.8	1.7	1.8	1.8	2.6	1.5	0.9	1.2	0.9
Fruta (pp)	0.4	0.5	0.8	0.8	0.9	0.7	0.6	0.4	0.2
Perime(pp)	0.2	1.1	0.9	0.9	1.7	0.8	0.3	0.8	0.6
Shërbime (pp)	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.2	0.0
Mallra me çmime të rregulluara (pp)	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0
Lëndë djegëse dhe energji (pp)	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.1	0.1	0.1
Strehim (pp)	0.1	0.1	-0.1	0.0	-0.2	-0.2	0.0	0.0	0.0
Mallra konsumi joushqimorë	0.0	-0.4	-0.2	-0.2	-0.3	-0.3	-0.3	-0.1	0.3
Mallra konsumi afatgjatë (pp)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1
Indeksi i çmimeve të konsumit (ndryshim vjetor %)	1.3	1.9	1.8	1.8	2.1	0.7	0.7	1.9	1.9

Burimi: INSTAT dhe Banka e Shqipërisë.
**Në tabelë janë paraqitur disa nga grupet kryesore të kategorive.*

Gjallërimi i rritjes ekonomike gjatë tre tremujorëve të parë të vitit 2016, i mbështetur nga përçimi i politikës monetare akomoduese, konfirmoi vlerësimet tona për shtim të presioneve inflacioniste gjatë tremujorit të katërt të vitit. Efektet e faktorëve të mësipërm pritet të shtrijnë ndikimin e tyre në inflacion edhe përgjatë periudhave të ardhshme, në sajë të dinamikave rritëse të konsumit dhe të investimeve private. Nga krahu i ofertës, këto zhvillime pritet të pasqyrohen në: shfrytëzimin më të lartë të kapaciteteve të lira të punës dhe të kapitalit; pritje më optimiste të agjentëve të tregut për aktivitetin ekonomik; zbutjen e pasigurive ekonomike; dhe në vijimin e prirjes rritëse të inflacionit drejt objektivit.

4.2. PRODHIMI I BRENDSHËM BRUTO DHE ECURIA E KËRKESËS AGREGATE

Sipas të dhënave të INSTAT-it, Produkti i Brendshëm Bruto (PBB) rezultoi me një rritje reale vjetore prej 3.1% në tremujorin e tretë të vitit 2016. Norma e rritjes ka rezultuar lehtësisht më e ulët krahasuar me tremujorin e parë dhe të dytë të vitit 2016 [18].

Në terma sektorialë, kontributet kryesore pozitive janë dhënë nga sektori i shërbimeve. Sektori prodhues dha gjithashtu një kontribut pozitiv, i mbështetur nga ndërtimi dhe bujqësia. Në terma të kërkesës agregate, kontributet më të larta janë shënuar nga formimi bruto i kapitalit fiks dhe nga eksportet neto. Ndërkohë, kontribute suplementare pozitive kanë buruar nga konsumi i popullatës dhe konsumi publik.

Sipas INSTAT-it, prodhimi i brendshëm bruto u rrit me 3.1% dhe 0.9%, respektivisht në nivel vjetor e tremujor, në tremujorin e tretë të vitit 2016. Norma vjetore e rritjes rezultoi lehtësisht më e ulët krahasuar me tremujorin e kaluar (3.4%). Sektori i shërbimeve dha kontributin kryesor pozitiv në rritjen e PBB-së.

[18] *Kjo është ndikuar edhe nga rishikimi i serive kohore të llogarive kombëtare në vitet e mëparshme.*

Gjithashtu, kontribute pozitive kanë buruar edhe nga sektori i ndërtimit dhe, lehtësisht, nga sektori bujqësor. Nga ana tjetër, industria ka shfaqur tkurrje në terma vjetorë. Normat negative të rritjes kanë karakterizuar si industrinë nxjerrëse ashtu edhe atë përpunuese.

Analiza e komponentëve të kërkesës tregon për kontribut të mëtejshëm pozitiv nga kërkesa e brendshme. Ky kontribut ka ardhur kryesisht nga rritja e investimeve dhe më pak nga rritja e konsumit. Ndërkohë, eksportet neto kanë shfaqur një kontribut të lartë në rritjen ekonomike në ndryshim nga tremujorët e mëparshëm. Ecuria e mirë e eksportit të shërbimeve ka qenë faktori kryesor në këtë dinamikë.

Grafik 23. Ecuria vjetore dhe tremujore e PBB-së

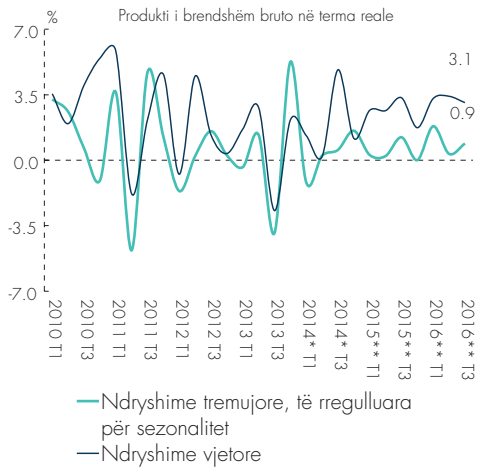

Burimi: INSTAT dhe Banka e Shqipërisë.

Informacioni i disponuar për tremujorin e katërt të vitit tregon për vijimësinë e normave pozitive të rritjes ekonomike, me një dinamikë më të fortë krahasuar me tremujorët e mëparshëm. Kërkesa e brendshme pritet të ruajë normat e rritjes, me kontribute pozitive nga të gjithë komponentët përbërës, por kryesisht nga formimi i kapitalit. Gjithashtu, ndikimet nga konsumi privat dhe konsumi publik pritet të mbështesin rritjen reale. Kontributi i eksporteve neto parashikohet të jetë pozitiv, sikurse në tremujorin e tretë të vitit. Eksportet e shërbimeve pritet të ruajnë normat e rritjes vjetore, njëkohësisht kur statistikat e tregtisë së jashtme dëshmojnë për një përshpejtim të eksportit të mallrave gjatë tremujorit të katërt të vitit.

4.2.1. PRODHIMI SIPAS SEKTORËVE[19]

Ecuria ekonomike e tremujorit të tretë të vitit 2016 vijoi të mbështetet në masën më të madhe nga zhvillimet pozitive në **sektorin e shërbimeve**. Vlera e shtuar e sektorit, me gjithë ngadalësimin e dinamikës rritëse, llogaritet të ketë kontribuar me 2.0 pikë përqindje në rritjen vjetore të PBB-së. Gjithashtu, performanca më e përmirësuar e **sektorit prodhues** ndikoi lehtësisht, me rreth 0.7 pikë përqindje, në rritjen ekonomike. Kjo ecuri i atribuohet kryesisht zgjerimit të aktivitetit ndërtues dhe ritmit pozitiv të shfaqur nga aktivitetet e bujqësisë, pyjeve dhe peshkimit, kontributet e të cilëve llogariten përkatësisht 0.8 dhe 0.2 pikë përqindje në rritjen e PBB-së. Ndërkohë, tkurrja e vlerës së shtuar të industrisë dha një kontribut negativ prej 0.3 pikë përqindje. Komponenti i **taksave neto** vazhdoi të gjenerojë një kontribut pozitiv për rritjen ekonomike, në rreth 0.4 pikë përqindje nga 0.5 pikë përqindje një tremujor më parë[20].

[19] *Ecuria e PBB-së dhe e vlerës së shtuar bruto sipas sektorëve trajtohet në terma të ndryshimeve vjetore reale. Analiza mbështetet në të dhënat më të fundit të PBB-së sipas metodës së prodhimit për tremujorin e tretë të vitit 2016 të publikuara nga INSTAT në datën 12 janar të vitit 2017. Diferencat midis normave të rritjes së sektorëve të këtij publikimi dhe atyre të analizuara në Raportin e mëparshëm Tremujor të Politikës Monetare janë rezultat i rishikimit të serive.*

[20] *Komponenti i taksave neto vazhdon të ndikohet kryesisht nga zëri i taksave mbi produktet, kontributi i të cilit llogaritet rreth 0.3 pikë përqindje për rritjen ekonomike.*

Grafik 24. Produkti i brendshëm bruto nga ana e prodhimit dhe treguesit e besimit

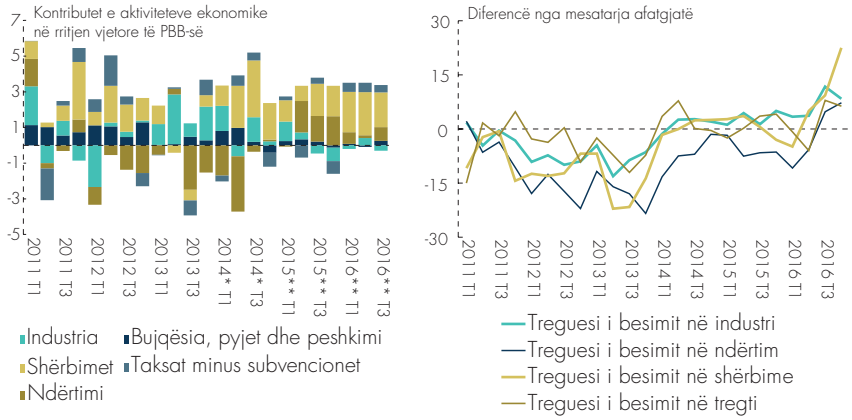

*Të dhënat janë paraprake. **Një vlerësim i parë.
Burimi: INSTAT dhe Banka e Shqipërisë.

Vlera e shtuar nga **sektori i shërbimeve** shënoi rritje vjetore me 4.1% në tremujorin e tretë të vitit 2016, një ritëm ky më i ngadaltë krahasuar me zgjerimin e shënuar në dy tremujorët e parë të vitit (përkatësisht 4.9% dhe 5.8%). Megjithatë, ecuria e sektorit vijon të qëndrojë mbi normën mesatare historike të rritjes 3%, e mbështetur në masën më të madhe nga dega **"Tregti, hotele e restorante dhe transport"** me 2.3 pikë përqindje. Aktiviteti i kësaj dege vazhdoi të ndjekë prirje rritëse, duke regjistruar zgjerim të vlerës së shtuar me 6.7% në terma vjetorë.

Degët e **"Aktiviteteve financiare dhe të sigurimit"** dhe **"Shërbimeve të tjera"** shfaqën dinamika më të forta rritjeje në terma të vlerës së shtuar në tremujorin në analizë, duke kontribuar me përkatësisht 0.9 dhe 0.6 pikë përqindje në rritjen vjetore të sektorit të shërbimeve. Vlera e shtuar e aktiviteteve të lidhura me **"Pasuritë e paluajtshme"** dhe me **"Administratën publike, arsimin dhe**

Grafik 25. Kontributet e degëve dhe normat e shfrytëzimit të kapaciteteve në sektorin e shërbimeve

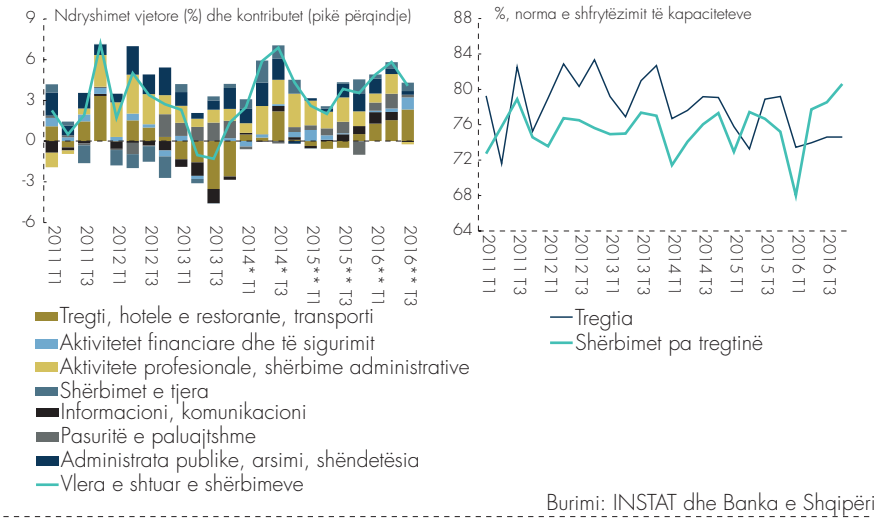

Burimi: INSTAT dhe Banka e Shqipërisë.

shëndetësinë" shënoi norma të ulëta rritjeje vjetore (respektivisht 1.5% dhe 1.2%), të përkthyera përkatësisht në kontributet 0.2 dhe 0.3 pikë përqindje për ecurinë e shërbimeve. Ndërkohë, tkurrja e lehtë e vlerës së shtuar të degëve të **"Aktiviteteve profesionale dhe shërbimeve administrative"** dhe **"Informacionit dhe komunikacionit"**, ndikoi ecurinë e vlerës së shtuar të sektorit, duke kontribuar negativisht me 0.2 pikë përqindje.

Rritja e ndjeshme e treguesit të besimit dhe e normës së shfrytëzimit të kapaciteteve në aktivitetet e shërbimeve pa tregtinë japin sinjale pozitive mbi zhvillimet në sektorin e shërbimeve në tremujorin e katërt të vitit 2016.

Grafik 26. Ecuria e vlerës së shtuar në ndërtim dhe norma e shfrytëzimit të kapaciteteve

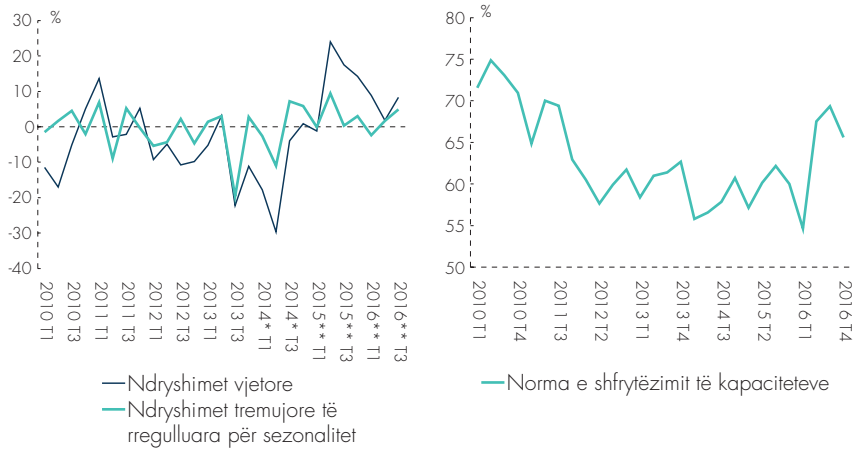

Burimi: INSTAT dhe Banka e Shqipërisë.

Performanca e **sektorit të ndërtimit** rezultoi sërish më e gjallëruar në tremujorin e tretë të vitit 2016, pas një tendence ngadalësimi të normave të rritjes gjatë katër tremujorëve të mëparshëm. Vlera e shtuar e sektorit u zgjerua me 8.3% në terma vjetorë, një normë kjo më e lartë se rritja vjetore me 1.8% në tremujorin e mëparshëm[21]. Dinamika pozitive e komponentit publik[22] dhe rritja e flukseve hyrëse të investimeve të huaja direkte vlerësohet të kenë mbështetur ecurinë e sektorit në kahun rritës. Ndërkohë, vlerat e përafërta të lejeve të ndërtimit u zgjeruan në terma vjetorë, duke pasqyruar rritje në të gjitha kategoritë e ndërtimeve: **punime inxhinierike, ndërtime për qëllime banimi dhe ndërtesa të tjera**[23].

[21] *Në një linjë me këtë ecuri të sektorit rezulton edhe dinamika e shifrës së afarizmit në vëllim dhe e indeksit të vëllimit të prodhimit, të cilët përshpejtuan ritmet e rritjes vjetore në përkatësisht 5.7% dhe 7.9% në tremujorin e tretë të vitit 2016, nga 2.9% dhe 1.0% të shënuar një tremujor më parë.*

[22] *Siç sugjerohet nga rritja e shpenzimeve kapitale buxhetore gjatë tremujorit të tretë të vitit 2016.*

[23] *Rritja e vlerës së përafërt të lejeve të ndërtimit në kategorinë e punimeve inxhinierike (ku përfshihen "Infrastruktura e transportit", "Linjat e ujësjellësve, ato elektrike dhe të telekomunikacionit", "Ndërtime komplekse në kantieret industriale" dhe "Punime të tjera"), i atribuohet në masën më të madhe punimeve të lidhura me linjat e ujësjellësve, elektrike dhe ato të telekomunikacionit.*

Përmirësimi i lehtë i treguesit të besimit në ndërtim sugjeron për rritje më të moderuar të aktivitetit ndërtues gjatë tremujorit të katërt të vitit 2016 krahasuar me periudhën e mëparshme[24].

Grafik 27. Kontributet e degëve në ecurinë e vlerës së shtuar në industri dhe norma e shfrytëzimit të kapaciteteve

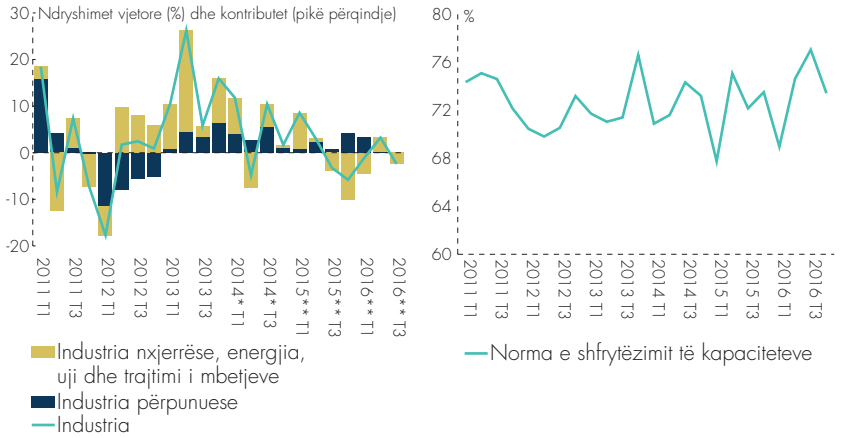

Burimi: INSTAT dhe Banka e Shqipërisë.

Sektori i industrisë u karakterizua nga zhvillime në kahun rënës në tremujorin e tretë të vitit 2016. Vlera e shtuar e industrisë rezultoi 2.4% më e ulët krahasuar me tremujorin e tretë të një viti më parë, pas rritjes vjetore me 3.3% në tremujorin e mëparshëm. Dekompozimi sipas degëve dëshmon se "Industria nxjerrëse, energjia, uji dhe trajtimi i mbetjeve" kontribuoi në kahun rënës me 2.4 pikë përqindje në ecurinë e sektorit, ndërkohë që ndikimi i industrisë përpunuese rezulton pothuajse i papërfillshëm. Më konkretisht, vlera e shtuar e "Industrisë nxjerrëse, energjisë, ujit dhe trajtimit të mbetjeve" u tkurr me 4.7% në terma vjetorë, duke pasqyruar kryesisht vijimin e tendencës rënëse të industrisë nxjerrëse[25]. Ndërkohë, vlera e shtuar e "Industrisë përpunuese" thelloi më tej prirjen ngadalësuese gjatë tremujorit në analizë, duke regjistruar rënie vjetore me 0.3%, pas rritjes së ulët me 0.3% një tremujor më parë[26].

[24] *Pavarësisht rënies së normës së shfrytëzimit të kapaciteteve në ndërtim gjatë tremujorit të katërt, krahasuar me tremujorin e mëparshëm, ajo vijon të mbetet mbi mesataren historike dhe nivelin e të njëjtës periudhë të një viti më parë.*

[25] *Sipas të dhënave të tërthorta, indeksi i vëllimit të prodhimit industrial regjistroi rënie të lartë vjetore me 39.3% në degën e industrisë nxjerrëse, duke vijuar tkurrjet e forta të dy tremujorëve të parë të vitit, përkatësisht rreth 39.4% dhe 35%. Gjithashtu, të dhënat e tregtisë me jashtë për këtë industri të orientuar kryesisht nga eksportet dëshmojnë se ecuria e eksporteve në vlerë mbetet në kahun rënës për grupet "Lëndë djegëse minerale, vajra minerale dhe produkte të distilimit të tyre" (-31.2% në T3 nga -51.5% në T2) dhe "Kripëra, sulfure, okside, gëlqere dhe çimento" (-6.3% në T3 nga -0.3% në T2), ndërsa grupi "Xeherorë, zgjyra dhe hiri" shënoi rritje vjetore në tremujorin e tretë të vitit 2016. Ndërkohë, indeksi i vëllimit të prodhimit industrial reflekton vijim të zhvillimeve pozitive në degën "Energji elektrike, furnizim me gaz, avull dhe ajër të kondicionuar", duke shënuar rritje vjetore me 22.1% në tremujorin referues.*

[26] *Eksportet e produkteve të lidhura me industritë tekstile, të veshjes, të lëkurëve dhe të këpucëve, me peshën më të lartë në degën e industrisë përpunuese, ngadalësuan ritmet e rritjes vjetore, duke sugjeruar një mbështetje të industrisë përpunuese në një masë më të vogël nga këto aktivitete në tremujorin e tretë të vitit 2016.*

Treguesi i besimit dhe norma e shfrytëzimit të kapaciteteve në industri mbeten mbi mesataret historike gjatë tremujorit të katërt të vitit 2016. Gjithashtu, rritja në vlerë e disa prej grupeve të eksporteve të produkteve industriale sinjalizon përmirësime të sektorit të industrisë gjatë tremujorit të katërt.

4.2.2. KËRKESA AGREGATE

Kërkesa agregate vazhdoi të zgjerohet gjatë tremujorit të tretë 2016, e mbështetur si nga kërkesa e brendshme, ashtu edhe nga ajo e huaj. Formimi i kapitalit rezultoi përcaktuesi kryesor në këtë drejtim. Krahas tij, edhe konsumi i popullatës e konsumi publik gjeneruan kontribute pozitive në rritje. Eksportet neto ofruan një kontribut të lartë pozitiv të mbështetur nga ecuria e shërbimeve të lidhura kryesisht me aktivitetin e turizmit. Informacionet nga tregues të tërthortë sugjerojnë vijim të rritjes së kërkesës agregate gjatë tremujorit të katërt të vitit 2016.

Kërkesa e brendshme u zgjerua me 4.0% gjatë tremujorit të tretë, një normë kjo e ngjashme me atë të tremujorit të dytë. Kontributi kryesor pozitiv ka ardhur nga formimi i kapitalit fiks, fluksi i të cilit u zgjerua me 11.9% në terma realë vjetorë. Kontribute suplementare pozitive kanë ardhur nga konsumi. Brenda kësaj kategorie, konsumi i popullatës u zgjerua me 1.6%, ndërkohë që konsumi publik u zgjerua me 2.8%. Treguesit e tërthortë sasiorë dhe cilësorë të lidhur me tregtinë e jashtme, sektorin financiar, të dhënat e vrojtimeve dhe sektorin fiskal, sugjerojnë se kërkesa e brendshme do të vijojë të rritet edhe gjatë tremujorit të katërt të vitit 2016.

Grafik 28. Treguesi i ndjesisë ekonomike dhe struktura e kërkesës së brendshme.

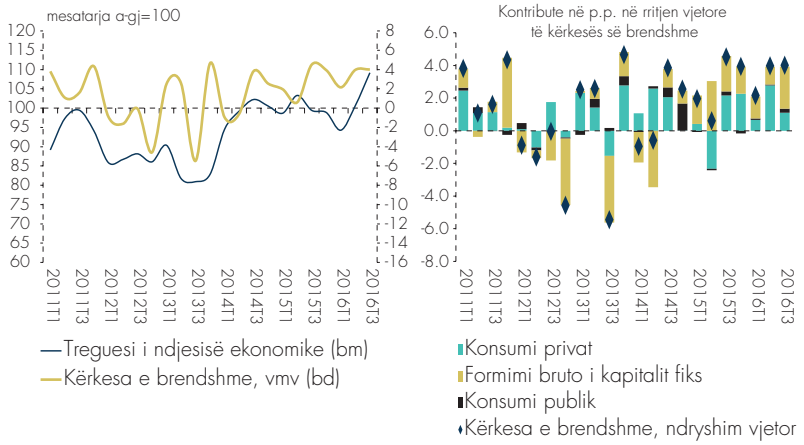

* Indekset janë ndërtuar mbi shumë rrëshqitëse katërtremujore të vlerave reale.
Burimi: INSTAT dhe Banka e Shqipërisë.

Konsumi privat regjistroi rritje për të pestin tremujor radhazi. Ai u rrit me 1.6% në tremujorin e tretë të vitit 2016. Kjo normë ishte më e ulët se në tremujorin e dytë,

Grafik 29. Ecuria e konsumit privat

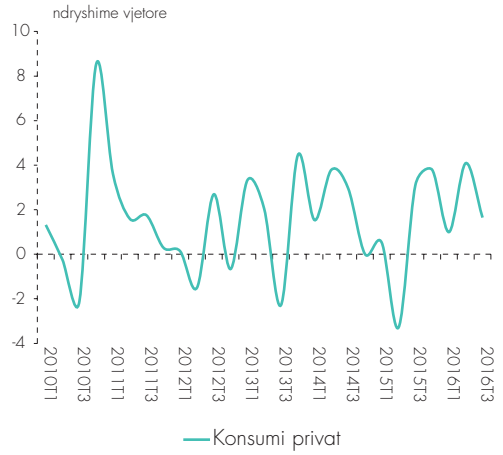

Burimi: INSTAT dhe Banka e Shqipërisë.

e ndikuar edhe nga një bazë krahasuese më e lartë[27]. Rritja e konsumit privat në tremujorin e tretë u përkthye në një kontribut prej 1.3 pikësh përqindjeje në rritjen e kërkesës agregate. Konsumi privat regjistroi rritje në të tre kategoritë përbërëse, mallra konsumi, shërbime dhe mallra të qëndrueshme, gjykuar nga tregues të tërthortë[28]. Mbështetje pozitive në rritjen e konsumit dha rritja e të ardhurave të disponueshme, e cila u ndikua kryesisht nga rritja e punësimit, ritmet pozitive të treguesit të fondit të pagave dhe nga zgjerimi i remitancave gjatë tremujorit të tretë të vitit. Në terma realë, rritja e të ardhurave të disponueshme u mbështet nga prania e vlerave të ulëta të inflacionit. Gjithashtu, ulja e pasigurisë[29] dhe e normave të interesit ka ndikuar pozitivisht në prirjen e konsumatorëve për të shpenzuar. Lehtësimi i standardeve të kreditimit gjatë dy viteve të fundit ka qenë një tjetër faktor me ndikim pozitiv në trendin rritës të kredisë për konsum. Në muajin nëntor, rritja e saj arriti në 11.4%, duke nxitur pozitivisht prirjen për konsum.

Tregues të ndryshëm të shpenzimeve konsumatore mbështesin vlerësimin për rritje të mëtejshme të konsumit privat në tremujorin e katërt të vitit 2016. Në balancë, treguesit cilësorë nga vrojtimet paraqesin një pamje më optimiste sesa treguesit e tërthortë sasiorë. Kështu, treguesit e besimit në sektorët e shërbimeve dhe të tregtisë qëndrojnë mbi mesataret historike në tremujorin e katërt. Bazuar

Grafik 30. Tregues të tërthortë për ecurinë e konsumit privat në tremujorin e katërt

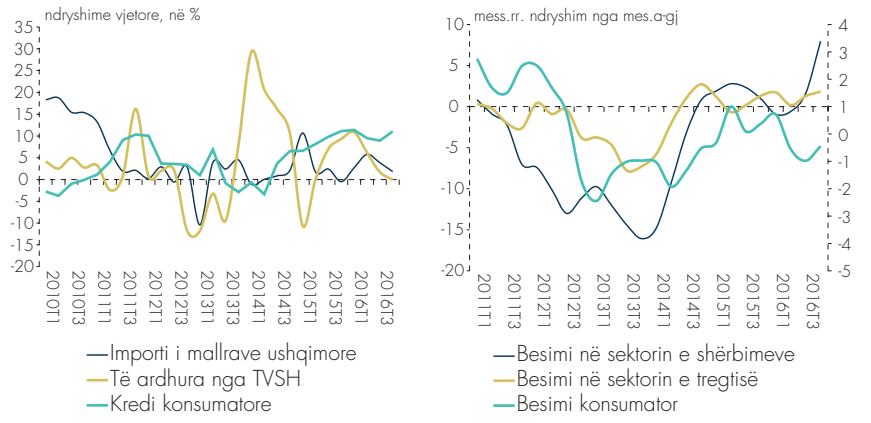

Burimi: INSTAT dhe Banka e Shqipërisë.

[27] *Në tremujorin e tretë të vitit 2015, konsumi i popullatës u rrit me 3.1% pasi kishte rënë me 3.3% në tremujorin e dytë.*

[28] *Gjykuar nga rritja vjetore e indeksit të tregtisë me pakicë të mallrave ushqimore, importi i autoveturave dhe vlera e shtuar e sektorit të shërbimeve. Llogaritë kombëtare tremujore nuk publikojnë rezultate për konsumin e disagreguar sipas kategorive përbërëse.*

[29] *Treguesi i pasigurisë së konsumatorëve, i matur nëpërmjet Vrojtimit të Besimit, është në një trend rënës gjatë vitit, pasi arriti vlerën më të lartë të tij në tremujorin e parë të vitit 2016.*

në vrojtimin e aktivitetit kreditues, bankat kanë lehtësuar kushtet e kreditimit dhe raportojnë se kërkesa e konsumatorëve për kredi në tremujorin e katërt është rritur. Treguesi i besimit konsumator regjistroi gjithashtu rritje. Të dhëna sasiore që mbështesin rritjen e shpenzimeve konsumatore janë rritja në terma nominalë e importit të mallrave ushqimore dhe e importit të mjeteve motorike për pasagjerë; kredia konsumatore, e cila gjykuar mbi të dhëna të muajve tetor dhe nëntor 2016 ka vijuar të mbështesë shpenzimet familjare.

Investimet vijuan rritjen në tremujorin e tretë të vitit 2016, duke qenë përcaktuesit kryesorë të zgjerimit të kërkesës agregate. Rritja e investimeve (11.9%) në tremujorin e tretë, ishte 5.8 pikë përqindje më e lartë se rritja e tyre në gjashtëmujorin e parë. Ky komponent formoi 65% të kërkesës së brendshme. Rritja e investimeve në total reflektoi rritje në dy komponentët kryesorë përbërës: investimet në ndërtim dhe në makineri dhe pajisje[30]. Faktorët që ndikuan pozitivisht investimet gjatë tremujorit të tretë ishin: gjallërimi gradual i kërkesës konsumatore për produkte dhe shërbime, përmirësimi i besimit të bizneseve, lehtësimi i kushteve financiare, rritja e numrit të lejeve të ndërtimit, si dhe investimet e huaja direkte. Burimet e financimit të investimeve u mbështetën nga përmirësimi i gjendjes financiare të bizneseve[31], rritja e kredisë dhënë për qëllime investimi, si dhe rritja e flukseve hyrëse të investimeve të huaja direkte.

Grafik 31. Ecuria e formimit bruto të kapitalit fiks, ndryshime vjetore

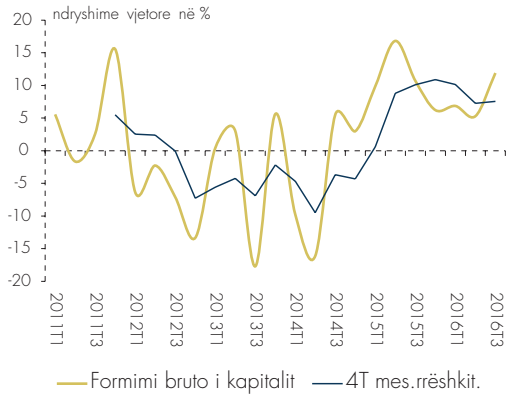

Burimi: INSTAT.

Të dhëna të tërthorta sinjalizojnë se investimet do të vijojnë të japin kontribut pozitiv në rritjen e kërkesës agregate në tremujorin e katërt. Norma e shfrytëzimit të kapaciteteve në sektorët kryesorë të ekonomisë është rritur dhe qëndron mbi mesataren historike gjatë gjashtëmujorit të dytë të vitit 2016. Tregues paraprijës për zhvillimin e investimeve është rritja e numrit të lejeve të ndërtimit përgjatë vitit të kaluar, rritja e kredisë për qëllime investimi dhe përmirësimi i gjendjes financiare të bizneseve.

[30] *Kategoritë e investimeve publikohen nga INSTAT vetëm me frekuencë vjetore. Për rritjen e investimeve sipas kategorive dëshmon zgjerimi i vlerës së shtuar në sektorin e ndërtimit dhe rritja e importit të makinerive dhe pajisjeve në tremujorin e tretë.*

[31] *Matur nëpërmjet vrojtimit të besimit të biznesit.*

Grafik 32. Tregues afatshkurtër të investimeve për tremujorin e katërt

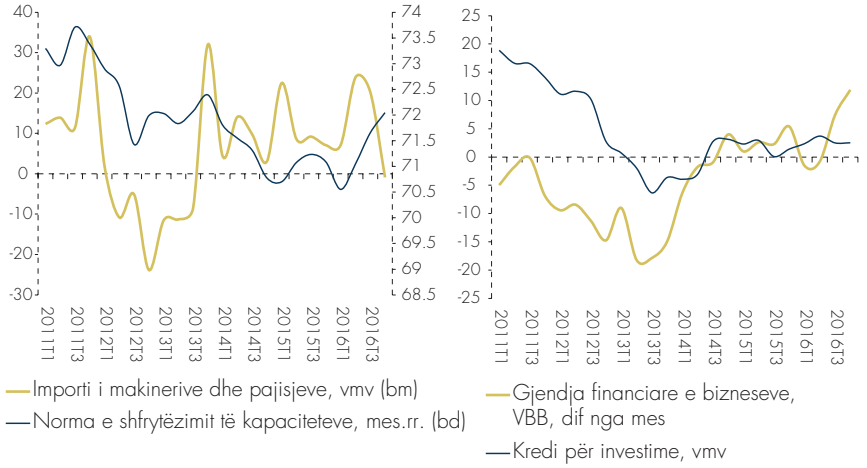

Burimi: INSTAT dhe Banka e Shqipërisë.

HAPËSIRË INFORMUESE 1: ECURIA E ÇMIMEVE NË TREGUN E BANESAVE[32]

Pasi ndaloi rritjen në tremujorin e tretë të vitit 2016, indeksi i çmimit të banesave, u rrit me 4% në tremujorin e katërt. Gjatë vitit 2016, indeksi i çmimeve u rrit me 4.6% në terma mesatarë vjetorë. Indeksi i qirasë së banesave ka regjistruar gjithashtu rritje me 3.3% në tremujorin e katërt. Në terma mesatarë, gjatë vitit 2016, indeksi i qirasë shënoi rënie me 4.4%. Raporti i indeksit të çmimit ndaj qirasë së banesave u zhvendos lehtë në një nivel më të lartë gjatë vitit 2016, duke reflektuar ecurinë në kahe të kundërta të çmimeve dhe qirasë së banesave.

Grafik 33. Indeksi i çmimit dhe i qirasë së banesave dhe raporti i tyre

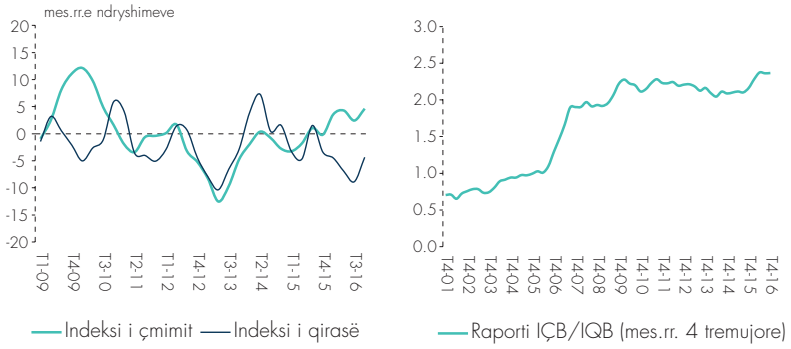

Burimi: Banka e Shqipërisë.

[32] *Analiza e çmimit dhe e qirasë së banesave bazohet vetëm në informacion mbi çmimet dhe qiratë në qytetin e Tiranës.*

Kërkesa e sektorit publik dhe politika fiskale[33]

Sipas të dhënave të publikuara për 11-mujorin e parë të vitit 2016, politika fiskale ka qenë konsoliduese, e reflektuar në vlera të larta suficiti buxhetor. Në ndryshim nga pjesa e parë vitit, korrektimi fiskal u mbështet kryesisht nga rritja e të ardhurave tatimore gjatë periudhës korrik-nëntor 2016. Nga ana tjetër, shpenzimet buxhetore në gjysmën e dytë të vitit kanë favorizuar në një masë më të ulët procesin e konsolidimit fiskal. Në gjashtëmujorin e parë të vitit, shpenzimet ranë me rreth 6.8% në terma vjetorë, ndërkohë që gjatë periudhës korrik-nëntor ato shënuan një rritje vjetore me 3.5%.

Grafik 34. Orientimi i politikës fiskale*

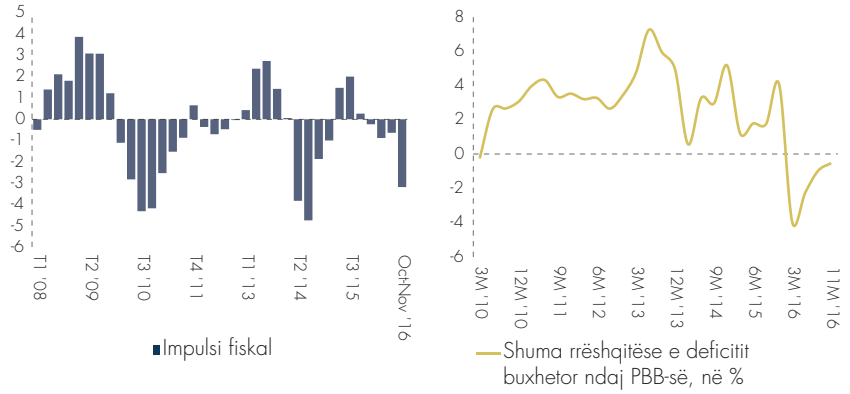

* Grafiku paraqet ndryshimin e deficitit primar të krijuar brenda një viti (shuma rrëshqitëse për 4 tremujorë) në terma të PBB-së nga e njëjta periudhë e një viti më parë. Vlerat në boshtin pozitiv tregojnë impuls pozitiv fiskal dhe anasjelltas.
Burimi: Ministria e Financave, INSTAT, llogaritje të stafit të BSh-së.

Suficiti buxhetor në fund të 11-mujorit u vlerësua në rreth 0.5% të PBB-së. Regjistrimi i vlerave pozitive për balancën buxhetore përgjatë pjesës më të madhe të vitit ishte një fenomen i hasur vetëm në vitin 2007. Megjithatë, fundi i vitit pritet të mbyllet me deficit buxhetor, duke reflektuar dhe përqendrimin e lartë të nivelit të shpenzimeve buxhetore në këtë periudhë të vitit.

Shpenzimet buxhetore të realizuara gjatë muajve tetor e nëntor ishin rreth 73.2 miliardë lekë ose rreth 4.2% më të larta në terma vjetorë. Sikurse dhe në tremujorin e tretë të vitit, shpenzimet e kryera për pushtetin lokal vijojnë të drejtojnë rritjen e totalit të shpenzimeve edhe përgjatë muajve tetor e nëntor. Nga ana tjetër, shpenzimet kapitale kanë shënuar një rënie të lehtë me rreth 2% në terma vjetorë. Konsumi final i qeverisë vlerësohet të kontribuojë pozitivisht në rritjen e kërkesës agregate në tremujorin e katërt të vitit 2016.

[33] *Të dhënat më të fundit fiskale të disponueshme deri në datën 18 janar 2017 i përkasin publikimit të Ministrisë së Financave për 11-mujorin 2016 në linkun: http://wwwwww.financa.gov.al/al/raportime/programimi-ekonomiko-fiskal/raporte-dhe-statistika-fiskale-mujore/statistika-fiskale-mujore.*

Grafik 35. Ecuria e shpenzimeve buxhetore

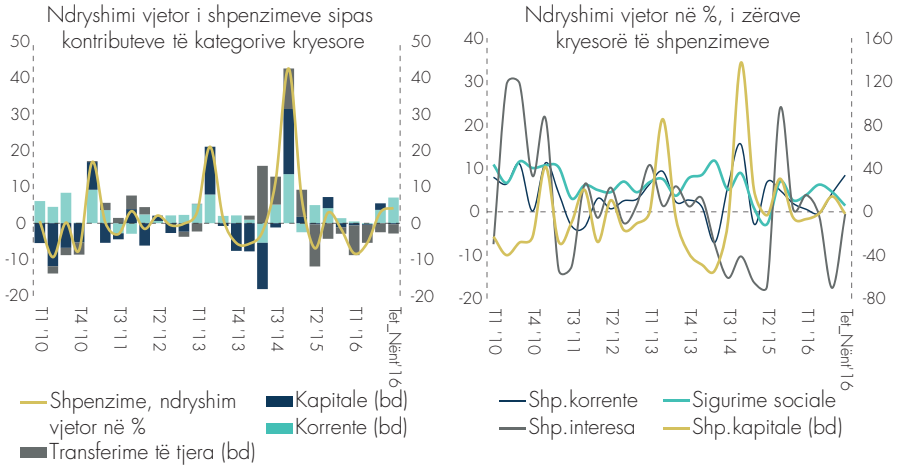

Burimi: Ministria e Financave.

Në 11 muajt e parë të vitit 2016, shpenzimet buxhetore ishin rreth 361.2 miliardë lekë ose rreth 2% më të ulëta në terma vjetorë. Shlyerja e detyrimeve të prapambetura përgjatë vitit 2015 vijon të ketë ndikim të konsiderueshëm në ndryshimet vjetore të shpenzimeve gjatë vitit 2016. Duke përjashtuar efektin e tyre, shpenzimet buxhetore për 11 muajt e parë të vitit 2016 rezultojnë rreth 2.8% më të larta në terma vjetorë, ku 91% e kësaj rritjeje është formuar nga kategoria e shpenzimeve korrente.

Të ardhurat buxhetore gjatë muajve tetor e nëntor u realizuan në rreth 69.8 miliardë lekë, duke shënuar një rritje me rreth 9.2%, nga e njëjta periudhë e një viti më parë. Rritja e të ardhurave gjatë këtyre dy muajve është arritur kryesisht në sajë të ecurisë së kontributeve të sigurimeve shoqërore dhe të ardhurave nga tatimi mbi fitimin. Nga ana tjetër, të ardhurat nga tatimi mbi vlerën e shtuar dhe

Grafik 36. Ecuria e të ardhurave buxhetore

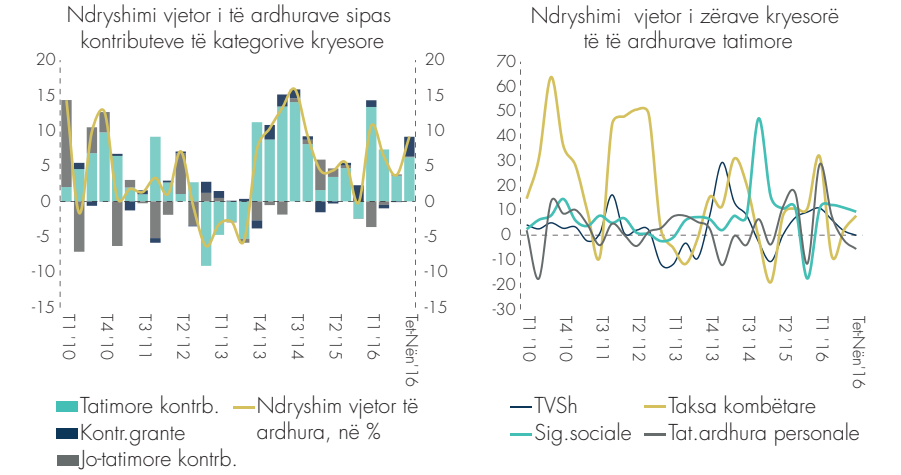

Burimi: Ministria e Financave.

nga tatimi mbi të ardhurat personale, kanë ndikuar negativisht në rritjen e totalit të të ardhurave gjatë kësaj periudhe.

Për periudhën 11-mujore, të ardhurat buxhetore rezultuan rreth 368.3 miliardë lekë, duke shënuar një rritje vjetore me rreth 7.3%. Gjatë vitit 2016, të ardhurat janë mbështetur nga kontributet e të ardhurave nga sigurimet sociale dhe tatimi mbi fitimin. Nga ana tjetër, kontributi i të ardhurave nga tatimi mbi vlerën e shtuar[34], ka pësuar një ngadalësim gradual përgjatë vitit. Rregullimet ligjore të ndërmarra për këtë vit buxhetor, procesi i formalizimit, ambienti ekonomik, si edhe ecuria e importeve mbeten faktorët përcaktues të trajektores së të ardhurave fiskale përgjatë këtij viti.

Kërkesa e huaj dhe tregtia e jashtme

Deficiti real tregtar në mallra dhe shërbime u ngushtua në tremujorin e tretë të vitit 2016. Ngushtimi vjetor në terma realë vlerësohet në 16.8%. Përcaktuesi kryesor në këtë zhvillim ka qenë rritja e eksportit të shërbimeve me 25.4% në terma realë vjetorë. Nga ana tjetër, eksporti i mallrave ka vazhduar të tkurret, duke u pakësuar me 1.7% në terma vjetorë. Përsa i përket importeve, ato u zgjeruan me 5.6% me ndikim kryesor nga rritja e importit të mallrave me 7.0%. Gjithashtu, importet e shërbimeve janë shtuar me 3.1% në terma realë vjetorë.

Grafik 37. Kontributi i eksporteve neto në kërkesën agregate (në pikë përqindje)

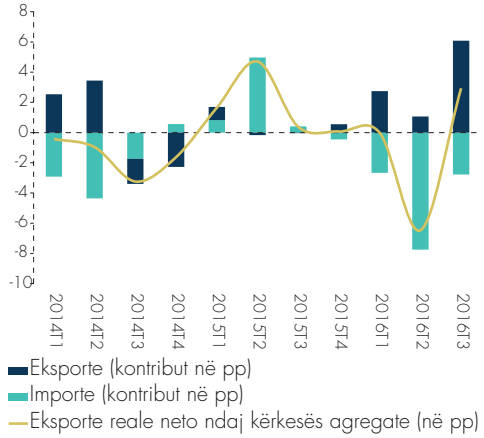

Burimi: INSTAT dhe Banka e Shqipërisë.

Të dhënat mbi ecurinë e eksporteve dhe importeve të mallrave për vitin 2016 përfshijnë statistikat për tremujorin e katërt të vitit. Deficiti tregtar në mallra u ngushtua me rreth 6.8% në terma vjetorë, i ndikuar kryesisht nga rritja e eksporteve.

Eksporti i mallrave në vlerë u zgjerua me rreth 15.5% në nivel vjetor. Kontributi kryesor në këtë ecuri ka ardhur nga rritja e eksportit të kategorive "Tekstile dhe këpucë". Kontribute në rritje kanë ardhur edhe nga kategoria "Minerale, lëndë djegëse dhe energjie elektrike". Ky fenomen lidhet me eksportet mjaft të larta të xeherorëve në muajt nëntor dhe dhjetor, kryesisht në drejtim të Kinës dhe Turqisë. Nxitja e prodhuesve vendas për të eksportuar lidhet me rritjen e konsiderueshme të çmimeve të ofruara nga partnerët (veçanërisht nga Kina) gjatë këtyre dy muajve. Brenda së njëjtës kategori, në muajin dhjetor janë vënë re edhe disa sinjale pozitive (në terma të rritjes vjetore) të nëngrupit "Lëndë djegëse". Kontribute pozitive kanë ardhur edhe nga kategoria e "Materialeve të ndërtimit dhe metaleve" si pasojë e rritjes së eksporteve të kësaj kategorie gjatë muajit dhjetor drejt vendeve fqinje. Së fundi, kontributet pozitive të

[34] *Të ardhurat nga TVSh-ja, zënë një peshë të lartë, rreth 32% në totalin e të ardhurave.*

kategorisë "Ushqime, pije, duhan" kanë vijuar edhe gjatë tremujorit të katërt. Eksportet më të larta të frutave (tetor) dhe zarzavateve (nëntor dhe dhjetor) kanë qenë përcaktuesit e kësaj dinamike.

Grafik 38. Ecuria vjetore e çmimit të naftës në tregun Brent, e eksportit të naftës vendase (majtas), e indeksit të çmimit të metaleve dhe e eksportit të metaleve vendase (djathtas)

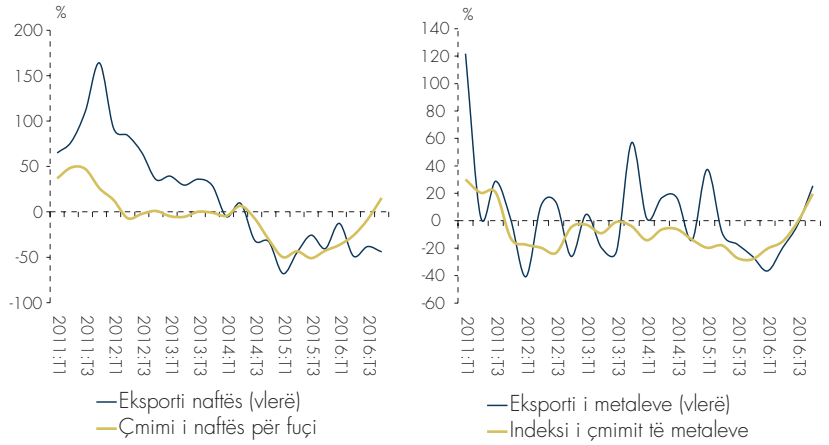

Burimi: INSTAT, FMN, EIA.

Aktiviteti importues rezultoi me një rritje prej 1.6% në terma vjetorë, rritje kjo e ngadalësuar në krahasim me tremujorët e kaluar të vitit. Kontributet kryesore pozitive burojnë nga kategoritë "Tekstile dhe këpucë", "Produkte kimike dhe plastike" dhe "Materiale ndërtimi dhe metale". Ndryshe nga tremujorët e mëparshëm, importet e kategorisë "Makineri, pajisje, pjesë këmbimi" rezultojnë të pakësuara krahasuar me një vit më parë. Nga ana tjetër, importet e kategorisë "Minerale, lëndë djegëse, energji elektrike" vazhdojnë tendencën pakësuese në terma të rritjes vjetore.

Grafik 39. Orientimi i importeve dhe eksporteve sipas kategorive (vlera në milionë lekë)

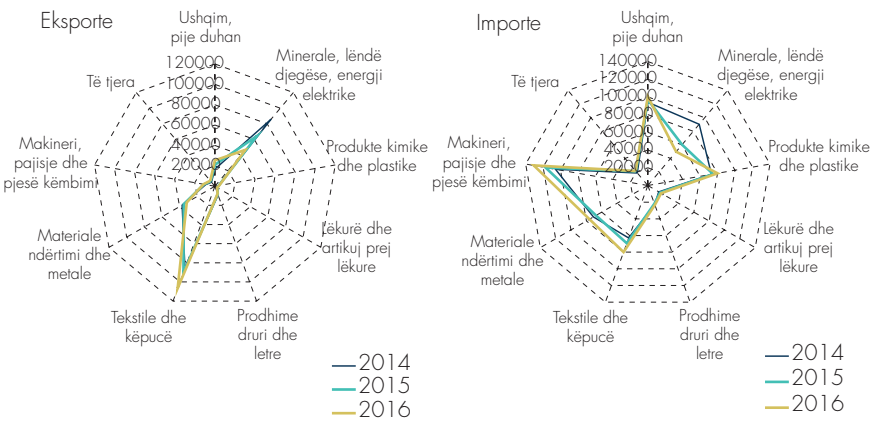

Burimi: INSTAT.

Sipas orientimit gjeografik, disa zhvillime të reja vihen re në aktivitetin e eksporteve. Peshat e Kinës dhe Turqisë janë rritur gjatë muajve nëntor dhe dhjetor, si pasojë e eksportit mjaft të lartë të xeherorëve. Rritja e eksporteve të "Materialeve të ndërtimit dhe metaleve" ka ndikuar në rritje të peshave për Kosovën dhe Maqedoninë. Gjithashtu, eksportet në rritje të produkteve bujqësore vazhdojnë të japin ndikim në rritjen e peshave të vendeve fqinje.

Përsa i përket zhvillimeve të gjithë vitit 2016, deficiti tregtar është zgjeruar me rreth 6.8% krahasuar me vitin 2015. Kjo ecuri është përcaktuar nga rritja vjetore e importeve në masën 6.3%. Kontributet në rritjen e importeve kanë ardhur kryesisht nga kategoritë "Makineri, pajisje, pjesë këmbimi", "Tekstile dhe këpucë" dhe "Materiale ndërtimi dhe metale". Kontribute më të ulëta pozitive kanë ardhur edhe nga kategoritë e tjera me përjashtim të kategorisë "Minerale, lëndë djegëse, energji elektrike" importet e së cilës janë pakësuar në terma vjetorë.

Nga ana tjetër, eksportet janë rritur me vetëm 0.1% gjatë vitit 2016 krahasuar me vitin e mëparshëm. Kontribut të qenësishëm pozitiv ka dhënë kategoria "Tekstile dhe këpucë" me kontribute suplementare nga "Ushqime, pije, duhan". Nga ana tjetër, dy kategoritë e mëdha "Minerale, lëndë djegëse, energji elektrike" dhe "Materiale ndërtimi dhe metale" shfaqin ndryshime vjetore negative pavarësisht disa sinjaleve pozitive gjatë dy muajve të fundit të vitit 2016.

HAPËSIRË INFORMUESE 2: ZHVILLIMET NË BILANCIN E PAGESAVE NË TREMUJORIN E TRETË TË VITIT 2016

Pozicioni neto i llogarisë korrente regjistroi një deficit prej 207.6 milionë eurosh në tremujorin e tretë të vitit 2016, duke u ngushtuar me rreth 33.6% në nivel vjetor. Ai u vlerësua në nivelin 7.7% ndaj PBB-së nominale ose rreth 4.4 pikë përqindje më i ulët se në të njëjtin tremujor të një viti më parë. Sipas zërave përbërës të llogarisë korrente, kontribut në kahun ngushtues dhanë përmirësimet e lidhura me llogaritë e shërbimeve dhe të ardhurave dytësore, me kontribute suplementare edhe nga të ardhurat parësore. Nga ana tjetër, llogaria e tregtisë së mallrave prodhoi kontribute në kahun zgjerues.

Eksportet e mallrave dhe të shërbimeve u zgjeruan me rreth 18.1%, ndërsa importet u rritën me rreth 6.1% në terma vjetorë. Bilanci neto pozitiv i llogarisë së të ardhurave dytësore u zgjerua me 18.9% në nivel vjetor. Kontributet kryesore në këtë ecuri kanë buruar nga llogaria e remitancave. Flukset hyrëse të remitancave shfaqën ecuri rritëse në terma vjetorë për herë të parë pas një viti duke u zgjeruar me rreth 13.5%. Deficiti i të ardhurave parësore u ngushtua në terma vjetorë, duke dhënë kontribut të kahut pakësues mbi ecurinë vjetore të deficitit të llogarisë korrente. Në terma strukturorë, i matur sipas hendekut kombëtar midis kursimeve dhe investimeve, sektori privat luajti rol kryesor në thellimin e deficitit korrent.

Bilanci i pagesave rezultoi me mjete të rezervës të pakësuara me 56.1 milionë euro. Në fund të tremujorit të tretë të vitit 2016, stoku i rezervës valutore ishte rreth 2.76 miliardë euro. Ky nivel ishte i mjaftueshëm për mbulimin me 6.8 muaj import mallrash dhe shërbimesh dhe 170% të borxhit të jashtëm afatshkurtër bruto.

Tabelë 4. Tregues të bilancit të pagesave (të dhëna në milionë euro)

	T1 '15	T2 '15	T3'15	T4 '15	T1 '16	T2 '16	T3'16
Llogaria korrente (në mil euro)	-230.9	-163.2	-312.7	-397.7	-224.2	-353.8	-207.6
vmv (%)	-20.7	-48.6	5.7	4.0	-2.9	116.7	-33.6
/ PBB-së (%)	-10.2	-6.0	-12.1	-14.7	-9.4	-12.6	-7.7
Mallra dhe shërbime	-372.9	-360.6	-476.3	-564.5	-403.3	-555.2	-410.9
vmv (%)	-7.2	-24.8	1.3	4.4	8.2	54.0	-13.7
Eksporte, f.o.b.	593.5	705.9	785.0	714.7	608.5	716.8	926.9
vmv (%)	2.9	-1.0	-2.3	-0.7	2.5	1.5	18.1
Importe, f.o.b.	966.4	1066.5	1261.4	1279.1	1011.9	1272.0	1337.8
vmv (%)	-1.2	-10.5	-1.0	1.5	4.7	19.3	6.1
Udhëtime neto	43.6	76.4	64.5	51.6	67.3	72.8	153.1
Të ardhura parësore	-38.8	-12.9	-12.8	-34.2	10.0	-15.1	-6.5
Kredi	36.4	34.5	40.0	43.9	50.8	44.9	42.7
Debi	75.2	47.4	52.8	78.1	40.7	60.1	49.2
Të ardhura neto nga Investimet Direkte	-50.5	-26.4	-27.7	-31.7	-3.8	-23.9	-21.7
Të ardhura dytësore	180.7	210.2	176.4	201.0	169.1	216.6	209.8
Kredi	211.9	243.3	219.1	247.2	205.0	249.7	250.3
Debi	31.2	33.0	42.6	46.2	35.9	33.2	40.5
Dërgesa nga emigrantët -neto	141.8	161.7	139.7	153.9	135.7	153.6	159.1
vmv (%)	19.9	17.6	-15.4	-10.0	-4.2	-5.0	13.9
Llogaria kapitale	26.0	21.3	45.6	32.8	6.6	7.2	3.1
Huamarrje neto/Huadhënie neto	-205.0	-141.9	-267.1	-364.8	-217.7	-346.6	-204.5
Llogaria financiare	-163.5	-177.1	-126.6	-243.3	-163.7	-253.6	-71.9
vmv (%)	-32.7	-17.9	-30.9	-16.8	0.1	43.2	-43.2
/ PBB-së (%)	-7.2	-6.5	-4.9	-9.0	-6.8	-9.1	-2.7
Investime direkte	-253.9	-196.5	-248.1	-120.0	-143.6	-240.1	-276.4
vmv (%)	20.3	45.0	2.4	-46.1	-43.4	22.2	11.4
Investime portofoli	-74.7	-66.8	-11.2	-172.1	107.5	-8.7	-2.1
Derivativë financiarë	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Investime të tjera	53.3	70.0	-179.7	-120.3	-77.9	-4.8	262.7
Mjetet e rezervës	111.8	16.2	312.5	169.1	-49.6	0.0	-56.1
Gabime dhe harresa	41.5	-35.2	140.5	121.5	54.0	93.0	132.7

Burimi: Banka e Shqipërisë.

4.3. GJENDJA CIKLIKE E EKONOMISË DHE PRESIONET E BRENDSHME INFLACIONISTE

Analiza dhe vlerësimet e përditësuara me informacionin më të fundit mbi performancën ekonomike në vend, sugjerojnë për vijim të prirjes ngushtuese të hendekut negativ të prodhimit përgjatë vitit 2016. Zhvendosja e ekonomisë drejt potencialit ka nxitur prirjen rritëse të inflacionit bazë. Në një periudhë afatmesme, përmirësimi gradual i rritjes ekonomike dhe përdorimi më intensiv i faktorëve prodhues pritet të shtojnë presionet për rritjen e pagave, kostove të tjera prodhuese dhe inflacionit bazë dhe të kontribuojë në kthimin e inflacionit në objektiv.

Dinamika afatshkurtër e normës së shfrytëzimit të kapaciteteve në ekonomi rezultoi rënëse gjatë tremujorit të katërt të vitit 2016, me 1.3 pikë përqindje kundrejt tremujorit të mëparshëm. Megjithatë, ky tregues vazhdon të qëndrojë në 74%, një normë kjo rreth 1.6 pikë përqindje mbi nivelin e shfrytëzimit të kapaciteteve në të njëjtën periudhë të një viti më parë dhe 0.5 pikë përqindje mbi mesataren historike të tij. Zhvillimet në tregjet e kapitalit dhe të punës mbeten në një linjë me vlerësimet për përmirësim të gjendjes ciklike të ekonomisë në prizmin e prodhimit potencial dhe hendekut të prodhimit.

Grafik 40. Tregues të gjendjes ciklike të ekonomisë

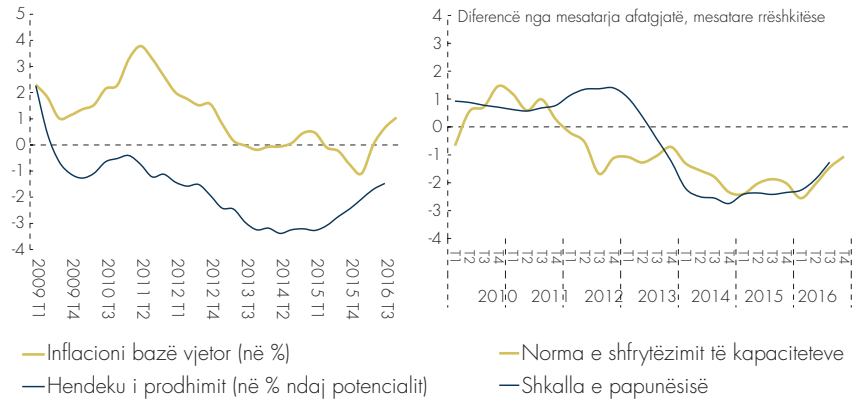

*Hendeku i prodhimit është mesatare e disa matjeve mbi të cilën është aplikuar metoda e mesatares lëvizëse. Hendeku i normës së shfrytëzimit të kapaciteteve është llogaritur si devijimi i vlerës aktuale nga mesatarja historike, ndërsa hendeku i shkallës së papunësisë të paraqitur është diferenca e normës mesatare historike me vlerën faktike. Burimi: INSTAT dhe Banka e Shqipërisë.

Zhvillimet në **tregun e punës** vijuan të rezultojnë pozitive edhe në tremujorin e tretë të vitit 2016. Të dhënat e anketës së forcave të punës dëshmojnë për vazhdim të ecurisë përmirësuese të treguesve të punësimit dhe të papunësisë në ekonomi[35]. Në tremujorin e tretë, punësimi rezultoi rreth 8.5% më i lartë kundrejt të njëjtës periudhë të një viti më parë, duke vijuar prirjen rritëse të

[35] *Analiza e punësimit dhe e papunësisë bazohet në të dhënat e Anketës tremujore të Forcave të Punës dhe i referohet treguesve për popullsinë 15 vjeç e lart. Sipas këtyre statistikave, numri i të papunëve vazhdoi të përshpejtojë rënien vjetore në 9.8% në tremujorin e tretë nga 4.8% një tremujor më parë. Ndërkohë, dinamika tremujore e tyre zbuti ritmet rënëse në 2.6%, kryesisht si rezultat i rritjes së papunësisë për grupmoshën 30 – 64 vjeç, ndërkohë që papunësia midis të rinjve vijoi të bjerë. Për sa i takon informacionit nga të dhënat administrative, papunësia sipas tyre vazhdon të regjistrojë rënie me ritme të larta (me 25% në terma vjetorë dhe me 8% në terma tremujorë). Kjo reflekton në një masë edhe efektet e ndryshimeve ligjore të hyra në fuqi, të cilat ndër të tjera synojnë identifikimin e saktë të asaj pjese të popullsisë të interesuar dhe të gatshme për t'u punësuar (ligji nr. 146/2015 "Për punëkërkuesit", datë 17.12.2015 dhe procedurat për zbatimin e tij, Udhëzimi i Ministrit të Mirëqenies Sociale dhe Rinisë nr. 4, datë 15.2.2016, i publikuar në fletoren zyrtare të datës 22 shkurt 2016).*

nisur që në tremujorin e katërt të vitit 2015[36]. Në këndvështrimin e aktiviteteve ekonomike, rritja e punësimit u mbështet në masën më të madhe nga sektorët e shërbimeve dhe të industrisë, ku numri i të punësuarve shënoi rritje vjetore me përkatësisht 8.2% dhe 13.6%.

Prirja rënëse e shkallës së papunësisë edhe gjatë tremujorit të tretë të vitit 2016 vijoi të drejtohet nga dinamika pozitive e punësimit[37]. Shkalla e papunësisë rezultoi 14.7% në tremujorin në analizë, rreth 0.7 pikë përqindje më e ulët kundrejt vlerës së tremujorit të mëparshëm dhe 2.5 pikë përqindje më poshtë shkallës së papunësisë në të njëjtën periudhë të një viti më parë. Këto zhvillime e vendosin treguesin pranë shkallës mesatare të papunësisë gjatë viteve 2007 – 2015. Si rezultat, tendenca e hendekut negativ të papunësisë[38] priret drejt ngushtimit, duke sinjalizuar rritje të presioneve inflacioniste me origjinë ecurinë e pagave.

HAPËSIRË INFORMUESE 3[I]: PRODHIMI POTENCIAL, NORMA NATYRORE E PAPUNËSISË DHE HENDEKËT PËRKATËS: PËRFUNDIME TË VLERËSIMEVE PËR SHQIPËRINË

Në këtë hapësirë informuese jepet një përmbledhje e vlerësimeve të prodhimit potencial, të normës natyrore të papunësisë dhe të hendekëve përkatës në rastin e Shqipërisë. Në vlerësimet e kaluara për Shqipërinë, është arritur në përfundimin se kriza financiare dhe ajo e borxheve në disa vende të BE-së (2008), zhvendosi për poshtë prodhimin potencial dhe ndikoi në rritjen e normës natyrore të papunësisë. Në këto studime bëhet një analizë e faktorëve strukturorë në thyerjen e trendit të rritjes ekonomike[II/a,b,c]. Duke nënvizuar rëndësinë e këtyre koncepteve për politikën monetare, në pjesën e dytë të hapësirës informuese do të jepen vlerësime në lidhje me trendin aktual të këtyre treguesve, mbështetur në tërësinë e metodologjive që përdoren në BSh për vlerësimin e tyre[II/d,e].

Prodhimi potencial dhe norma natyrore e papunësisë

Literatura e njeh konceptin e prodhimit potencial, si produktin që gjenerohet duke shfrytëzuar në kufijtë optimalë të mundësive, faktorët e prodhimit (punën, kapitalin dhe produktivitetin total të faktorëve). Niveli optimal i shfrytëzimit të faktorëve të prodhimit siguron rritjen ekonomike potenciale[III]. Ekonomia mund të përballet me luhatje afatshkurtra mbi ose nën nivelin e prodhimit potencial. Ndërkohë që kur këto situata zgjasin do të thotë se ekonomia është duke operuar mbi ose nën potencialin e saj. Rasti i parë shpesh njihet si situatë

[36] *Punësimi u rrit me 3.6%, 5.2% dhe 6.8% në terma vjetorë, përkatësisht në tremujorin e katërt të vitit 2015 dhe dy tremujorët e parë të vitit 2016. Ndërkohë, punësimi në total nga burimet administrative rezulton të ketë ngadalësuar ritmet e rritjes vjetore në tremujorin e tretë, kryesisht si rezultat i shuarjes së efektit të krahasimit me një bazë të ulët një vit më parë (i referohet ndikimit nga procesi i formalizimit të ndërmarrë nga qeveria në tremujorin e tretë të vitit 2015 dhe që u pasqyrua në zgjerimin e fortë të punësimit në sektorin privat jobujqësor nga ky tremujor deri në tremujorin e dytë të vitit 2016).*

[37] *Kjo rezulton nga shqyrtimi i ecurisë së punësimit, lëvizjeve në popullsinë në moshë pune dhe shkalla e pjesëmarrjes në forcat e punës.*

[38] *E vlerësuar si diferencë e shkallës së papunësisë ekuilibër me shkallën e papunësisë faktike.*

'tejnxehjeje', e cila prodhon presione të larta inflacioniste. Në të kundërt, ekonomia përballet me 'tejftohje' apo dobësi ciklike, situata këto që prodhojnë presione të ulëta inflacioniste nga krahu i kërkesës. Të dy llojet e zhvillimeve janë të padëshirueshme për ekonominë.

Një koncept, i lidhur ngushtë me prodhimin potencial, është norma natyrore e papunësisë.. Teorikisht, prodhimi potencial do të jepte kapacitetin prodhues të ekonomisë nëse papunësia do të qëndronte rreth normës së saj natyrale. Norma natyrore e papunësisë nënkupton shfrytëzimin e faktorit punë në nivelin që nuk ushtron presione shtesë mbi normat e pagave (në rastin e NAWRU) ose të inflacionit (në rastin NAIRU). Norma më të ulëta ose më të larta të papunësisë faktike kundrejt vlerës së normës natyrore, për periudha relativisht të gjata, përbëjnë rrethana të padëshirueshme të ekonomisë të cilat kërkojnë korrigjime përmes politikave ekonomike.

Në parim dhe shprehur më thjesht, si niveli potencial i prodhimit ashtu edhe ai i normës natyrore të papunësisë, përbëjnë prirjet afatgjata të të dy treguesve. Luhatjet afatshkurtra mbi dhe nën këto nivele nuk përbëjnë probleme thelbësore që mund të vënë në diskutim ekuilibrat afatgjatë të ekonomisë. Nga ana tjetër, këto nivele nuk arrihen domosdoshmërisht në të njëjtën kohë për shkak të dinamikave shpeshherë të ndryshme të të dy tregjeve: atij të prodhimit të të mirave dhe të shërbimeve; dhe të tregut të punës. Përgjithësisht, politikat ekonomike duhet të synojnë arritjen dhe qëndrimin në nivele të tilla të prodhimit dhe të nivelit të papunësisë, për të siguruar modele të qëndrueshme të rritjes.

Si prodhimi potencial, ashtu edhe norma natyrore e papunësisë, janë tregues të pamatshëm ose të pavrojtueshëm drejtpërdrejt nga statistikat. Ata vlerësohen me anë të metodave të ndryshme empirike. Problemi qëndron në vlerësimin e niveleve të tyre. Metoda të ndryshme është e kuptueshme të ofrojnë rezultate të ndryshme, por që duhet të ndjekin trende të ngjashme. Në këto kushte është e rëndësishme që të vlerësohen hendekët e prodhimit [IV] dhe ato të normës së papunësisë[V]. Së fundi, duke marrë në konsideratë kufizimet metodologjike në vlerësimin e këtyre treguesve të pavrojtueshëm, gjykimi ekonomik ndihmon në arritjen e një konsensusi për vlerat e tyre dhe objektivat e politikave makroekonomike.

Hendeku i normës natyrore të papunësisë dhe i prodhimit në Shqipëri

Krizat ekonomike dhe financiare me natyrë rajonale ose botërore janë një element i rëndësishëm për t'u marrë në konsideratë në vlerësimet e treguesve të trajtuar më sipër. Nëse efektet e krizave persistojnë, nivelet e rritjes potenciale mund të pakësohen. Përsa i përket tregut të punës, prirja është për një rritje të normave natyrore të papunësisë. Më konkretisht, ekonomia botërore, e BE-së, e rajonit përfshirë atë të vendit, po vuajnë pasojat e krizave të vitit 2008. Goditjet e tyre kanë zhvendosur për poshtë prodhimin dhe punësimin potencial, rritjet përkatëse dhe kanë shkaktuar krijimin e hendekëve negativë. Për pasojë janë prodhuar presione të dobëta inflacioniste për një periudhë relativisht të gjatë.

Grafik 41. Hendeku i prodhimit dhe i normës së papunësisë (mesatare përqasjesh)

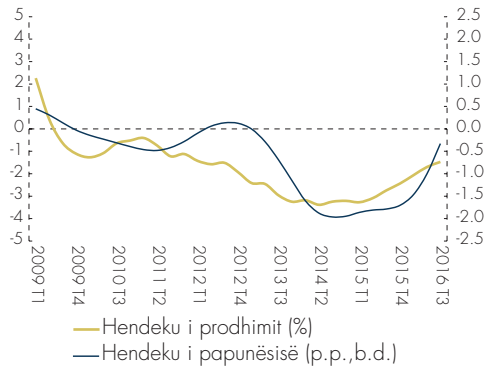

Burimi: Vlerësime të autorëve. Mesatare vlerësimesh nga metoda të ndryshme për secilin tregues. Aplikuar mesatarja rrëshqitëse me 4 terma, MA(4), për të eliminuar luhatjet. (*) Luhatja në periudhën T3'12 – T2'13, reflekton edhe ndryshimet metodologjike në matjen e normës së papunësisë.

Rivlerësimet më të fundit për prodhimin dhe rritjen potenciale[II/d], për NAIRU dhe NAWRU, si dhe për hendekët përkatës në rastin e Shqipërisë, tregojnë se dobësia ciklike pas vitit 2009, ka prekur fillimisht tregun e prodhimit të të mirave dhe të shërbimeve dhe më pas tregun e punës.

Sipas vlerësimeve, rritja potenciale pas vitit 2009, vlerësohet mesatarisht nga 3.0% - 3.3%, e përgjysmuar në krahasim me periudhën e parakrizës. Paralelisht, hendeku i prodhimit kaloi në territor negativ dhe ndoqi një tendencë të qartë thelluese deri në mesin e vitit 2014. Përballë këtij zhvillimi, tregu i punës reagoi në mënyrë më të ngadaltë në vitet e para të paskrizës. Kjo, falë një fleksibiliteti relativ, shoqëruar nga trysnia e pranisë së informalitetit në këtë treg. Hendeku i normës së papunësisë u luhat fillimisht pranë vlerës zero dhe rreth vlerave të vogla negative deri në gjysmën e parë të vitit 2012. Ky përfundim mbështetet nga vlerësime sipas metodologjive të ndryshme dhe mbi seri të ndryshme të disponuara për normën e papunësisë, të publikuara nga INSTAT[VI]. Luhatjet e vogla në territor negativ, ia lanë vendin vlerave negative domethënëse gjatë periudhës 2013 – 2015. Tre tremujorët e parë të vitit 2016 kanë dështuar për një tendencë të dukshme zvogëluese të normave të papunësisë, duke sugjeruar një prirje drejt mbylljes të hendekut të normës së papunësisë dhe hendekut të prodhimit njëkohësisht. Kjo prirje është shoqëruar me përmirësimin e treguesve të ndjesisë ekonomike, me rritje të normës së shfrytëzimit të kapaciteteve prodhuese në ekonomi dhe me një ecuri rritëse të normave të inflacionit, veçanërisht të inflacionit bazë gjatë gjysmës së dytë të vitit 2016. Megjithatë, vlerësimet sugjerojnë se ekonomia mbetet ende nën nivelet optimale të shfrytëzimit si përsa i përket hendekut të prodhimit, ashtu edhe hendekut të papunësisë.

Referenca:

I Hartuar nga: Evelina Çeliku; Enian Çela; Iris Metani (Departamenti i Politikës Monetare, Banka e Shqipërisë).

II /a-Banka e Shqipërisë, Raporti tremujor i politikës monetare, T1-2011 Hapësirë informuese 2. "Prodhimi potencial dhe hendeku i prodhimit"

/b -Banka e Shqipërisë, Raporti tremujor i politikës monetare, T1-2014, Hapësirë Informuese 2. "Prirja e prodhimit potencial dhe perspektiva e rritjes potenciale" (nga E. Çeliku);

/c-E. Çeliku, "Duke studiuar përcaktuesit kryesorë në prirjen e rritjes potenciale në Shqipëri gjatë 2003-2013", Artikull, Buletini i Bankës së Shqipërisë, f. 165-177;

/d Banka e Shqipërisë "Të rejat shkencore Janar-Qershor 2016", Prezantimi i rezultateve të projektit studimor: "Rritja potenciale; hendeku i rritjes dhe i papunësisë në rastin e Shqipërisë – një analizë krahasuese e vlerësimeve të fundit" (E. Çeliku, E. Çela, I. Metani dhe E. Yzeiraj).

/e-E. Çela dhe L. Skufi, "Natural Rate of Unemployment: Reduced Form Approach", Conference Proceeding, 8th South-Eastern European Economic Research Workshop, 3 December 2014, Tirana, Albania.

III Niveli optimal është i ndryshëm, zakonisht më i ulët, nga shfrytëzimi total apo maksimal i faktorëve të prodhimit.

IV Diferencë ndërmjet prodhimit aktual dhe atij potencial në përqindje ndaj prodhimit potencial. Hendeku negativ/pozitiv, tregon që ekonomia operon nën/mbi nivelin potencial.

V Si diferencë ndërmjet NAIRU ose NAWRU me normën faktike të papunësisë. Hendeku negativ/pozitiv, tregon që tregu i punës operon nën/mbi nivelin potencial të faktorit punë.

VI Norma administrative dhe ajo sipas Anketës së Forcës së Punës (AFP).

Treguesi i kostove të punës për njësi[39] shënoi rritje vjetore prej 3.7% në tremujorin e tretë të vitit 2016, duke u ngadalësuar krahasuar me periudhën paraardhëse. Kjo ecuri u ndikua nga frenimi relativ i rënies së produktivitetit të punës kundrejt asaj të pagës mesatare në aktivitetet e mbuluara nga statistikat përkatëse. Produktiviteti i punës vijon të mbetet në kahun rënës, por me ritme më të zbutura, kryesisht i ndikuar nga zgjerimi më i lartë i punësimit kundrejt rritjes së shifrës së afarizmit në vëllim. Nga ana tjetër, kostot e tjera të prodhimit, si çmimet e prodhimit industrial, shënuan frenim të ritmeve rënëse duke rezultuar 0.8% më të ulëta se një vit më parë. Ndërkohë, kostot prodhuese në ndërtim[40] pas rënies me 0.2% në tremujorin e mëparshëm, u rritën lehtësisht me 0.1% në terma vjetorë.

Grafik 42. Ndryshimet vjetore mesatare të sheshuara të produktivitetit, të kostove të punës dhe të prodhimit*

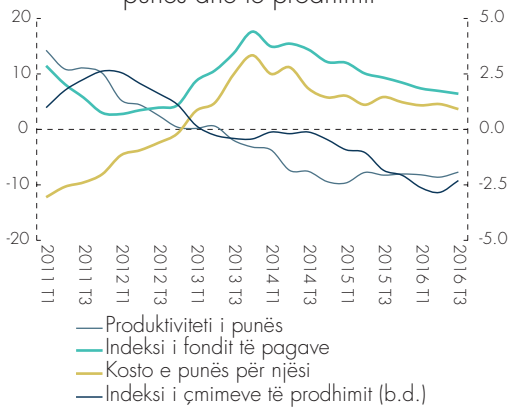

Shënim: *Mbi ndryshimet vjetore të treguesve, janë zbatuar mesataret lëvizëse me 4 terma, për të zbutur luhatjet e rastit.
Burimi: INSTAT dhe llogaritje të Bankës së Shqipërisë.

Roli përcaktues i **inflacionit bazë** në ruajtjen e prirjes rritëse të inflacionit total u përforcua gjatë këtij tremujori, duke verifikuar vlerësimet për shtim të presioneve afatgjata dhe të brendshme në ekonomi nga zbutja graduale e dobësisë ciklike. Inflacioni bazë vjetor rezultoi 1.05%, në rritje gjatë muajve të tremujorit, duke kontribuar me 0.75 pikë përqindje në formimin e inflacionit total të tremujorit të katërt të vitit 2016. Gjatë pjesës së dytë të vitit 2016, inflacioni bazë ka kthyer kahun drejt vlerave pozitive në rritje, duke arritur në muajin dhjetor vlerën 1.2%. Kjo vlerë rezulton më e larta e katër viteve të fundit. Zhvillime të ngjashme shfaqi edhe inflacioni i mallrave të patregtueshme të shportës së IÇK-së për këtë tremujor (1.2%). Prirja rritëse e këtyre komponentëve të inflacionit reflektoi përmirësimin gradual të kërkesës së brendshme dhe ndikimin e saj në ngushtimin e hendekut të prodhimit.

Kontribute pozitive në inflacionin total gjatë këtij tremujori dhanë edhe komponentët afatshkurtër. Megjithatë, intensiteti i tyre nuk krijoi luhatje të paparashikuara, si ato të fillimvitit. Inflacioni jobazë rezultoi rreth vlerës 3.9%, me tendencë rritjeje gjatë muajve të tremujorit. Ai kontribuoi me rreth 1.1 pikë përqindjeje në formimin e inflacionit total. Të njëjtën tendencë ndoqi edhe inflacioni i artikujve të tregtueshëm të shportës së IÇK-së, duke rezultuar 2.2% në këtë tremujor me një vlerë pranë 3% në muajin dhjetor.

[39] *Treguesit përafrues të produktivitetit të punës dhe të kostove të punës për njësi të prodhuar, llogariten nga Banka e Shqipërisë, duke përdorur seritë totale të Statistikave Afatshkurtra (SASH, INSTAT, T3 2016). Në përllogaritjen e tyre përfshihen: indeksi i numrit të të punësuarve me pagesë, i shifrës së afarizmit në vëllim dhe i fondit të pagave për totalin e aktiviteteve të mbuluara nga anketa e SASh.*

[40] *I referohet indeksit të kushtimit në ndërtim, i cili përfshin çmimet e materialeve të ndërtimit, të fuqisë punëtore dhe shpenzimeve të tjera kapitale që përdoren për ndërtimin e një banese tip 8 – 10 kate.*

Grafik 43. Prirjet afatgjata të inflacionit (majtas) dhe prirjet afatshkurtra (djathtas)

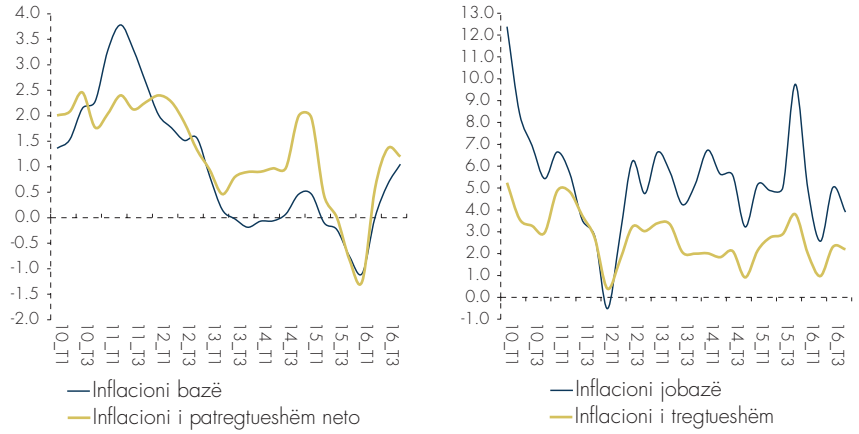

Burimi: INSTAT dhe vlerësime të Bankës së Shqipërisë.

4.4. INFLACIONI I IMPORTUAR

Inflacioni i importuar vlerësohet të ketë dhënë një kontribut prej 0.8 pikë përqindjeje në inflacionin e përgjithshëm të tremujorit të katërt të vitit. Presionet e huaja dezinflacioniste të vëzhguara gjatë tremujorëve të mëparshëm sipas treguesit të presioneve të huaja inflacioniste (TPHI), nuk janë materializuar plotësisht gjatë tremujorit të katërt. Ndërkohë, inflacioni i brendshëm kontribuoi me rreth 1.0 pikë përqindje, në një vlerë të ngjashme me tremujorin e mëparshëm.

TPHI-ja ka shfaqur një prirje rritëse në terma mesatarë vjetorë gjatë muajve tetor dhe nëntor 2016. Kjo ecuri është e ndryshme nëse krahasohet me nëntë muajt e parë të vitit. Indeksi i "çmimeve të huaja"[41] u rrit mesatarisht me 3.9% gjatë dy muajve. Ndikimet kryesore në këtë drejtim lidhen me presione inflacioniste në rritje nga Turqia, të afta për të kompensuar për ndikimet ende të ulëta nga vendet e Bashkimit Evropian dhe fqinjët e rajonit. Për të njëjtën periudhë, mbiçmimi i lekut në terma nominalë efektivë (3.1% rritje mesatare vjetore gjatë muajve tetor-nëntor 2016) ka vazhduar të japë kontribut të qenësishëm në frenimin e përcjelljes së presioneve të huaja inflacioniste në

[41] *Treguesi i presioneve të huaja inflacioniste (TPHI) është konceptuar për të kapur presionet inflacioniste sipas çmimeve të brendshme të partnerëve tanë dhe të kursit nominal efektiv të këmbimit. Indeksi i çmimeve të huaja bazohet në vlerat: e inflacionit të kategorisë "Ushqim, pije, duhan" për 18 shtete kryesore; dhe inflacionit të "Mallrave" (pra, jo vetëm Ushqime) për Bullgarinë, Gjermaninë, Greqinë, Italinë dhe Turqinë. Disa nga mallrat kanë shënuar rritje vjetore të çmimeve, ndërsa janë rritur edhe peshat e importeve me shtetet përkatëse. Kjo ka ndikuar që vlera përfundimtare e treguesit (mesatare e ponderuar e IÇK-ve të lartpërmendura me peshat mujore të importit të tyre), të shënojë një rritje jo pak të rëndësishme. TPHI-ja llogaritet si rritja vjetore e indeksit të çmimeve të huaja dhe indeksit KNEK për muajin përkatës. Presionet inflacioniste me origjinë të huaj vlerësohet që ndikojnë inflacionin me 1-3 muaj vonesë.*

ekonominë shqiptare[42]. Për rrjedhim, TPHI-ja u rrit me rreth 0.7% në terma mesatarë vjetorë.

Grafik 44. Kontributi i inflacionit të importuar dhe të brendshëm në atë total vjetor (majtas). TPHI dhe kontributet e përbërësve të tij (djathtas)

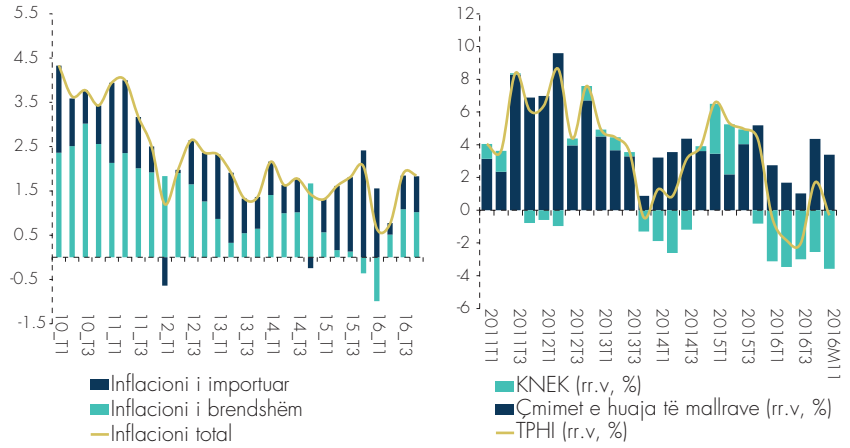

Burimi: INSTAT dhe vlerësime të Bankës së Shqipërisë.

Vlerësimet e mësipërme janë në linjë me zhvillimet në inflacionin bazë, duke treguar se pririja rritëse e inflacionit është drejtuar në një masë të konsiderueshme nga zhvillimet më pozitive në kërkesën e brendshme.

4.5. PRITJET PËR INFLACIONIN[43]

Pritjet inflacioniste afatshkurtra të tre grupeve kryesore të agjentëve ekonomikë – biznese, konsumatorë dhe agjentë financiarë – shënuan një rritje prej 0.1 pikë përqindjeje në tremujorin e katërt të vitit 2016. Pritjet e bizneseve dhe të konsumatorëve për inflacionin pas një viti qëndrojnë në të njëjtin nivel me ato të tremujorit të katërt të vitit 2015, përkatësisht 1.5%. Për të njëjtin horizont kohor, agjentët financiarë presin që inflacioni të jetë 2.1%. Me zgjatjen e horizontit kohor në dy dhe tre vjet, inflacioni i pritur i tyre merr vlerat 2.4% dhe 2.5%. Në tërësi, pritjet inflacioniste paraqesin një pririje rritëse. Pritjet afatshkurtra, duke

Grafik 45. Pritjet inflacioniste nga agjentë të ndryshëm të ekonomisë

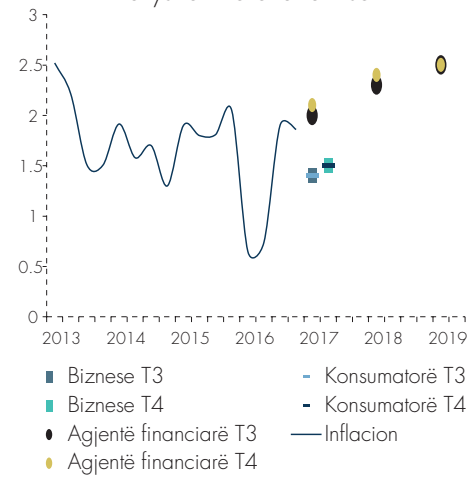

Burimi: Banka e Shqipërisë.

[42] *Sikurse përmendet më sipër, treguesi i presioneve të huaja inflacioniste përfshin çmimet e burimit të mallrave dhe kursin e këmbimit. Elemente të kostove të transportit, udhëtimit dhe sigurimit në udhëtim të mallrave nuk janë të përfshira. Kjo është një nga arsyet e lindjes së mospërputhjeve mes presioneve të huaja të matura sipas këtij indeksi dhe inflacionit të importuar që ndikon inflacionin e vendit. Megjithatë, zhvillimet e këtyre presioneve duhet të mbahen në monitorim sepse, duke pasur parasysh vonesat kohore të përçimit, kontributet e inflacionit të importuar në muajt e ardhshëm mund të vijnë në reduktim.*

[43] *Analiza mbi pritjet inflacioniste bazohet në rezutatet e vrojtimit të besimit të bizneseve dhe të konsumatorëve, si dhe në vrojtimin e pritjeve të agjentëve financiarë.*

pasur një natyrë mjaft adaptive mbeten ende poshtë objektivit, të ndikuara nga vlerat e kaluara dhe aktuale të inflacionit. Ndërkohë që pritjet më afatgjata paraqesin një ankorim më të mirë drejt objektivit afatmesëm të inflacionit, në reflektim të një sjelljeje të pritshme më racionale të tregjeve.

Politika monetare lehtësuese dhe komunikimi për ruajtjen e normave të ulëta të interesit edhe në vijim ka ndihmuar ankorimin më të mirë të pritjeve afatmesme për inflacionin, por jo vetëm. Ajo ka krijuar stimulin kryesor për rritjen e kërkesës së brendshme, në kushtet kur politika fiskale ka qenë dhe mbetet e angazhuar drejt konsolidimit fiskal. Zgjerimi i kërkesës së brendshme, i nxitur nga rritja e konsumit dhe e investimeve private, është përkthyer në ritme të qëndrueshme rritjeje ekonomike. Gjithashtu, ai ka mundësuar një shfrytëzim më të mirë të kapaciteteve prodhuese në ekonomi dhe ka krijuar presione për rritjen e qëndrueshme të inflacionit, të reflektuara në rritjen e nivelit të inflacionit bazë.

Vlerësimet tona paraprake tregojnë se prirjet pozitive në aktivitetin ekonomik do të vijojnë edhe gjatë vitit 2017. Rritja e kërkesës së brendshme do të ushtrojë presione të mëtejshme në inflacion, duke e sjellë atë pranë objektivit. Inflacioni parashikohet të rritet në 2.3% për vitin 2017 dhe t'i afrohet nivelit ekuilibër prej 3.0% gjatë vitit 2018. Në vlerësimin tonë, kushtet monetare janë të përshtatshme për të mbështetur aktivitetin ekonomik dhe rritjen e inflacionit. Politika monetare do të vazhdojë të mbetet stimuluese, por intensiteti i stimulit monetar do të përshtatet me dinamikën dhe shpejtësinë e kthimit të ekonomisë në ekuilibër.

SHTOJCA STATISTIKORE		STATISTICAL APPENDIX
PERMBAJTJA	Fq/No	CONTENTS
Tregues të përgjithshëm makroekonomikë	58	Main macroeconomic indicators
1. Zhvillimet monetare dhe normat e interesit	58	Monetary developments and interest rates 1.
2. Prodhimi i brendshëm bruto, indekset e çmimeve dhe tregu i punës	58	Gross domestic product, price indexes and labor market 2.
3. Bilanci i pagesave, rezerva dhe kursi i këmbimit	59	Balance of payments, reserves and exchange rate 3.
4. Bilanci fiskal, stoku i borxhit të brendshëm dhe borxhi i jashtëm	59	Fiscal balance, domestic debt stock and external debt 4.
	59	
1 SEKTORI FINANCIAR	60	FINANCIAL SECTOR 1
1-1 Bilanci sektorial i Bankës së Shqipërisë	60	Sectoral balance sheet of Bank of Albania 1-1
1-2 Paraqitja monetare e Bankës së Shqipërisë	61	Monetary survey of Bank of Albania 1-2
1-3.a Bilanci sektorial i bankave paradepozituese/ Mjetet	62	Sectoral balance sheet of deposit money banks/ Assets 1-3.a
1-3.b Bilanci sektorial i bankave paradepozituese/ Detyrimet	63	Sectoral balance sheet of deposit money banks/ Liabilities 1-3.b
1-4 Paraqitja monetare e bankave paradepozituese	64	Monetary survey of deposit money banks 1-4
1-5 Bilanci sektorial i shoqërive të kursim-kreditit	65	Sectoral balance sheet of savings and loan associations 1-5
1-6 Paraqitja monetare e korporatave të tjera depozituese	66	Monetary survey of other depository corporations 1-6
1-7 Paraqitja monetare e korporatave depozituese	67	Monetary survey of depository corporations 1-7
1-8.a Agregatët monetarë dhe përbërësit e tyre	68	Monetary aggregates and their components 1-8.a
1-8.b Kundërpartitë e agregatëve monetarë	69	Counterparts of monetary aggregates 1-8.b
1-9 Depozitat në lekë sipas sektorëve	70	Lek denominated deposits by sectors 1-9
1-10 Depozitat në valutë sipas sektorëve	70	Foreign currency denominated deposits by sectors 1-10
1-11 Kredia për ekonominë sipas sektorit	71	Credit to economy by sector 1-11
1-12.a Huatë e korporatave jofinanciare sipas aktivitetit ekonomik	71	Loans of non-financial corporations by economic activity 1-12.a
1-12.b Huatë e korporatave jofinanciare sipas aktivitetit ekonomik	72	Loans of non-financial corporations by economic activity 1-12.b
1-13a Huatë e korporatave jofinanciare private sipas qëllimit të përdorimit dhe monedhës	73	Private non-financial corporations loans by purpose and currency 1-13a
1-13b Huatë e korporatave jofinanciare publike sipas qëllimit të përdorimit dhe monedhës	74	Public non-financial corporations loans by purpose and currency 1-13b
1-14 Huatë e Individëve dhe Institucioneve jo me qëllim fitimi që u shërbejnë individëve sipas qëllimit të përdorimit dhe monedhës	75	Households + Non-profit institutions serving households loans by purpose and currency 1-14
1-15 Huatë sipas rretheve	76	Loans by districts 1-15
1-16 Normat e interesit të Bankës së Shqipërisë	76	Bank of Albania interest rates 1-16
1-17 Normat e interesit për depozitat e reja të korporatave jo-financiare, individëve dhe institucioneve jo me qëllim fitimi që u shërbejnë individëve sipas monedhave	77	Interest rates on new deposits of non-financial corporations, households and NPISH by currency 1-17
1-18 Normat e interesit për huatë e reja të korporatave jo-financiare, individëve dhe institucioneve jo me qëllim fitimi që u shërbejnë individëve sipas monedhave	78	Interest rates on new loans of non-financial corporations, households and NPISH by currency 1-18
1-18a Normat e interesit për huatë e reja të e korporatave jofinanciare private sipas qëllimit të përdorimit dhe monedhës	79	Average monthly interest rates for new loans to private non-financial corporations by purpose and currency 1-18a
1-18b Normat e interesit për huatë e reja të individëve dhe institucioneve jo me qëllim fitimi që u shërbejnë individëve, sipas qëllimit të përdorimit dhe monedhës	80	Average monthly interest rates for new loans to households and NPISH by purpose and currency 1-18b
1-19 Normat e interesit për bonot e thesarit sipas afatit	81	Maturity breakdown of Treausury bills yields 1-19
1-20 Sistemi i pagesave ndërbankare	82	Interbank payment system 1-20
1-21 Shpërndarja rajonale e terminaleve të ATM & POS	82	Number of ATM & POS terminals by region 1-21
1-22 Numri i llogarive të klientëve në banka	82	Number of customers accounts with banks 1-22
2 SEKTORI I JASHTËM	83	EXTERNAL SECTOR 2
2-1 Bilanci i Pagesave	83	Balance of payments 2-1
2-2 Kurset e këmbimit të lekut kundrejt monedhave kryesore	84	Exchange rate 2-2
2-3 Eksporti sipas grup mallrave	84	Export by commodity groups 2-3
2-4 Importi sipas grup mallrave	85	Import by commodity groups 2-4
2-5 Borxhi i jashtëm bruto	85	Gross external debt 2-5
3 SEKTORI FISKAL	86	FISCAL SECTOR 3
3-1 Treguesit fiskalë sipas buxhetit të konsoliduar	86	Fiscal indicators regarding consolidated budget 3-1
3-2 Stoku i borxhit të brendshëm sipas instrumenteve	86	Domestic debt stock by instruments 3-2
4 SEKTORI REAL	87	REAL SECTOR 4
4-1 Prodhimi i brendshëm bruto sipas klasifikimit të aktivitetit ekonomik, (Metoda e Prodhimit NVE Rev 2)	87	Gross domestic product by economic activities, (Production Method NACE Rev 2) 4-1
4-2 Indeksi i çmimeve të prodhimit dhe indeksi i kushtimit në ndërtim	88	Producer price index and construction cost index 4-2
Ndryshimet në % të indeksit të çmimeve të prodhimit dhe të indeksit të kushtimit në ndërtim (për banesa) 3)	88	Change in % of producer price index and construction cost index (for dwellings) 3)
4-3 Indeksi i çmimeve të konsumit	89	Consumer price index 4-3
4-4 Punësimi, papunësia dhe pagat	90	Employment, unemployment and wages 4-4

TREGUES TË PËRGJITHSHËM MAKROEKONOMIKË

MAIN MACROECONOMIC INDICATORS

1. ZHVILLIMET MONETARE DHE NORMAT E INTERESIT

MONETARY DEVELOPMENTS AND INTEREST RATES 1.

Në miliardë lekë, përveç rasteve kur shënohet ndryshe, fund periudhe

In billions ALL, unless otherwise indicated, end of period

	Agregatët monetarë / Monetary aggregates			Depozitat[2]/ Deposits[2]	Kredia[3] / Credit[3]	Normat e interesit 12m / 12m interest rates (%)			Norma e marrëveshjes së riblerjejes njëjavore [5] / Weekly repurchase agreement rate[5]
	M1	M2	M3			Depozita[4] / Deposits[4]	Hua 4 / Loans4	Bono Thesari/ T. Bills	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2012	281.2	669.6	1,123.4	930.7	554.7	5.38	10.28	6.37	4.00
2013	295.9	693.2	1,149.0	950.1	547.9	4.17	9.52	3.66	3.00
2014	353.3	722.4	1,195.1	977.4	560.0	1.92	7.66	3.33	2.25
2015 [1]	384.1	723.0	1,216.2	985.6	546.8	1.35	7.79	2.40	1.75

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Source: Bank of Albania.

2. PRODHIMI I BRENDSHËM BRUTO[6], INDEKSET E ÇMIMEVE DHE TREGU I PUNËS

GROSS DOMESTIC PRODUCT[6], PRICE INDEXES AND LABOR MARKET 2.

	Rritja reale vjetore e PBB me çmime konstante (%)/ Annual real growth of GDP at constant prices (%)	Me çmime korrente, në milionë lekë [7] / At current prices, in million ALL [7]				Ndryshimet vjetore të Indeksit të Çmimeve të konsumit (%) / Yearly changes in CPI (%)	Ndryshimet Mesatare Vjetore të Indeksit të Çmimeve të Prodhimit (NVE Rev.2) % Average Annual Changes of Producer Price Index (NACE Rev.2) %	Tregu i punës[7] / Labor market[7]	
		Produkti Brendshëm Bruto (PBB) / Gross domestic product (GDP)	Pagat e të punësuarve, neto /Compensation of employees, net	Të Ardhura nga prona, neto / Property income, net	Të Ardhurat Kombëtare Bruto / Gross National Income			Shkalla e punësimit / Employment rate (%)	Shkalla e papunësisë / Unemployment rate (%)
	1	2	3	4	5=2+3+4	6	7	8	9
2012	1.4	1,332,811.0	12,441.5	-22,369.0	1,322,883.5	2.4	1.1	55.9	13.8
2013	1.0	1,350,052.6	1,793.9	1,648.9	1,353,495.5	1.9	-0.4	49.9	16.4
2014	1.8	1,394,419.3	1,224.9	-17,930.9	1,377,713.3	0.7	-0.5	50.5	17.9
2015	2.6	1,434,739.5	3,405.4	-24,206.4	1,413,938.5	2.0		52.9	17.5

Burimi: INSTAT.

Source: INSTAT.

3. BILANCI I PAGESAVE, REZERVA DHE KURSI I KËMBIMIT

Në milionë euro, përveç rasteve kur shënohet ndryshe

BALANCE OF PAYMENTS, RESERVES AND EXCHANGE RATE 3.

In millions EUR, unless otherwise indicated

	Bilanci i llogarisë korrente / Current account	Nga të cilat: Bilanci tregtar / Of which:Trade balance (3-4)			Nga të cilat: Remitancat / Of which: Remittances	Investimet direkte neto / Direct investments, net	Rezervat valutore (stok)/ Reserves (stock)	Rezervat në muaj importe / Reserves in months of import	Kursi i këmbimit / Exchange rate Mesatare e periudhës / Period average	
			Eksporti / Export	Importi / Import					ALL / EUR	ALL / USD
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2012	-978.0	-2,226.2	875.9	3,102.1	675.3	-647.9	1,972.5	4.7	139.0	108.2
2013	-1,049.1	-1,979.3	1,050.6	3,029.9	543.8	-923.2	2,015.3	4.8	140.3	105.7
2013 [8]	-1,049.1	-1,979.3	1,050.6	3,029.9	543.8	-923.2	2,015.3	5.4	140.3	105.7
2014	-1,287.2	-2,215.6	931.7	3,147.3	591.9	-811.5	2,191.7	5.6	140.0	105.5
2015 [9]	-1,104.6	-2,298.9	771.1	3,070.1	597.1	-818.4	2,880.0	7.6	139.7	126.0

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Source: Bank of Albania.

4. BILANCI FISKAL, STOKU I BORXHIT TË BRENDSHËM DHE BORXHI I JASHTËM

Në miliardë lekë

FISCAL BALANCE, DOMESTIC DEBT STOCK AND EXTERNAL DEBT 4.

In billions ALL

	Të Ardhura / Revenue		Shpenzime / Expenditure		Deficiti / Deficit			Stoku i borxhit të Qeverisë Qëndrore / Central government debt stock	
		Nga të cilat: Të ardhura tatimore /Of which: Tax revenue		Shpenzime kapitale / Capital expenditure		Financim i brendshëm / Domestic financing	Financim i huaj / Foreign financing	Stoku i borxhit të brendshëm / Domestic debt stock	Stoku i borxhit të jashtëm / External debt stock
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2012	330.4	300.9	376.2	61.7	-45.9	26.5	19.4	470.4	357.6
2013	327.2	299.9	394.1	65.5	-66.9	56.1	10.8	520.8	363.9
2014	366.7	335.9	438.8	60.7	-72.1	42.2	29.9	564.7	412.4
2015	379.2	342.3	437.4	63.1	-58.2	-6.4	64.6	551.4	490.9

Burimi: Ministria e Financave, sipas publikimeve "Statistikat fiskale mujore, viti 2016" dhe Treguesit e Borxhit, 9 mujori I, viti 2016".
Publikimi 'Statistika fiskale Janar-Nëntor 2016' tabelat:
Treguesit fiskalë sipas buxhetit të konsoliduar (Vjetor).
Shënime:
1) Përditësuar të dhënat për Dhjetor 2015 sipas ESA 2010.
2) Përfshihen vetëm llogaritë dhe depozitat që janë pjesë e parasë së gjerë.
3) Përfaqëson kredinë për ekonominë.
4) Norma mesatare e ponderuar vjetore e depozitave dhe huave të reja 12 mujore në lekë për sistemin bankar.
5) Të dhënat i referohen normës në fund të periudhës.
6) Të dhënat sipas INSTAT: Llogaritë Kombëtare Vjetore; Llogaritë Kombëtare Vjetore (Metoda e prodhimit), sipas NVE Rev 2 (tabela 1); Llogaritë Kombëtare Vjetore (Metoda e Shpenzimeve) (tabela GNI); 2014 gjysëm - finale; 2015 Të dhëna paraprake. .
7) Të dhënat sipas informacionit në faqen e internetit të INSTAT datë 12.01.2017:
Temat/ Tregu i punës/ Anketa e Forcave të Punës/ Vjetore/ Shkalla e punësimit 2007-2015 (grupmosha 15-64 vjeç); Shkalla e papunësisë 2007-2015 (grupmosha 15-64 vjeç).
8) Të dhënat janë hartuar sipas manualit të gjashtë të bilancit të pagesave.
9) Janë rishikuar të dhënat për vitin 2015.

Source: Ministry of Finance, according to "Fiscal statistics monthly, year 2016 and "Debt Indicators, as of September 30, 2016" publications.
Publication 'Fiscal statistics January-November 2016' table:
"Consolidated general budget (Annual)".
Footnote:
1) Revised the data of December 2015 according to ESA 2010.
2) Deposits included in broad money.
3) Credit to economy.
4) The annual weighted average rate of the 12 months new deposits and loans in ALL for the banking system.
5) End of period data.
6) The data as of INSTAT: Annual National Accounts , Annual National Accounts (Production Method), by NACE Rev 2 (table 1); Annual National Accounts (Expenditure Method) (GNI table); 2014 Semi final; 2015 Preliminary data
7) Data as of INSTAT web page tables, date 12.01.2017:
Figures/ Figures by theme/ Labour market/ Labour Force Survey/ Yearly/ Employment rate 2007-2015 (age group 15-64 years): Unemployment rate 2007-2015 (age group 15-64 years).
8) Data presented are compiled according to BPM6 IMF Manual.
9) Data are revised for the year 2015.

1 SEKTORI FINANCIAR
1-1 BILANCI SEKTORIAL I BANKËS SË SHQIPËRISË
Në milionë lekë, fund periudhe

FINANCIAL SECTOR 1
SECTORAL BALANCE SHEET OF BANK OF ALBANIA 1-1
In millions ALL, end of period

	Totali i mjeteve / Total assets (2+ 3+ 4+5 +8 +12 +13 +14)	Ari monetar dhe mbajtjet e SDR*/ Monetary gold and SDR holdings*	Arka në valutë / Foreign currency	Depozita**/ Deposits**	Letrat me vlerë të ndryshme nga aksionet / Securities other than shares (6+7)			Huatë / Loans (9+10+11)				Derivatet financiare / Financial derivatives	Llogari të arkëtueshme / Receivable accounts	Mjete jofinanciare**/ Nonfinancial assets**
					Jorezidentë / Nonresidents	Qeveria Qëndrore / Central Government			Qeveria Qëndrore / Central Government	Korporata të tjera depozituese / Other depository corporations	Sektorë të tjerë rezidentë / Other resident sectors			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2013/12	398,813.6	16,701.5	57.3	23,892.8	308,387.0	243,178.6	65,208.4	23,333.2	_	21,502.3	1,830.9	31.5	11,994.1	14,416.4
2014/12	433,878.0	19,299.7	56.2	32,524.0	320,744.6	256,796.7	63,947.9	27,286.3	_	25,547.8	1,738.5	17.4	18,197.8	15,752.1
2015/12**	516,357.9	30,578.8	84.9	93,147.1	323,679.0	270,453.6	53,225.5	14,641.1	_	12,987.1	1,654.0	27.7	32,741.6	21,457.8
2016/06	505,436.6	32,805.6	48.4	81,457.5	320,689.8	269,492.2	51,197.7	24,782.6	_	23,124.2	1,658.3	12.1	24,663.7	20,977.0
07	509,550.5	32,455.7	113.1	82,092.1	315,170.6	263,165.0	52,005.6	34,330.5	_	32,614.3	1,716.2	14.8	24,397.5	20,976.3
08	509,280.8	37,378.1	30.5	68,744.0	319,878.0	267,065.6	52,812.5	37,914.3	_	36,204.9	1,709.4	17.5	24,343.3	20,975.1
09	501,411.4	29,592.5	12.2	83,819.0	314,907.7	261,695.8	53,211.9	27,724.0	_	26,004.8	1,719.2	16.7	24,315.7	21,023.6
10	502,632.1	29,282.7	21.7	75,800.4	321,099.2	267,164.0	53,935.3	30,892.2	_	29,171.7	1,720.5	16.6	24,535.4	20,983.8
11	504,121.5	27,433.3	78.0	80,068.6	315,656.1	262,344.7	53,311.4	35,149.3	_	33,433.6	1,715.7	18.0	24,776.2	20,941.9

	Detyrimet totale / Total liabilities (2+ 3+ 4+ 10+ 14+ 15 +16)	Paraja në qarkullim / Currency in circulation	Depozita të përfshira në paranë e gjerë / Deposits included in broad money	Depozita të papërfshira në paranë e gjerë / Deposits excluded from broad money (5+ 6+ 7+ 8+9)						Huatë / Loans (11+ 12+ 13)				Llogari të pagueshme / Other accounts payable	Alokimi i SDR / SDR allocation	Aksione dhe instrumente të tjerë të kapitalit / Shares and other equity
					Jorezidentët / Nonresidents	Qeveria Qëndrore / Central Government	Korporata të tjera depozituese / Other depository corporations	Korporata të tjera jofinanciare / Other nonfinancial corporations	Sektorë të tjerë rezidentë / Other resident sectors		Jorezidentët / Nonresidents	Qeveria Qëndrore / Central Government	Korporata të tjera depozituese / Other depository corporations			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2013/12	398,813.6	207,792.7	249.7	132,764.9	9,706.5	22,239.2	100,031.3	62.5	725.4	2,919.3	2,919.3	_	_	1,828.3	7,287.5	45,971.3
2014/12	433,878.0	226,434.1	154.2	140,569.3	16,564.1	16,600.5	106,310.9	85.0	1,008.8	2,294.2	2,294.2	_	_	889.8	7,753.2	55,783.2
2015/12**	516,357.9	239,218.1	1,787.9	201,585.6	31,826.2	26,340.8	142,966.8	87.4	364.4	1,809.6	1,809.6	_	_	461.3	8,104.4	63,391.1
2016/06	505,436.6	239,141.9	1,137.8	190,224.6	19,951.1	54,436.6	115,542.2	74.4	220.2	1,655.7	1,655.7	_	_	553.2	8,008.2	64,715.2
07	509,550.5	243,313.9	2,297.1	191,549.4	19,880.0	53,137.5	118,260.4	72.1	199.4	1,600.6	1,600.6	_	_	460.3	7,918.4	62,410.8
08	509,280.8	245,911.8	3,155.4	187,082.0	19,888.4	55,070.9	111,876.5	73.9	172.4	335.6	335.6	_	_	197.0	7,997.2	64,601.8
09	501,411.4	246,691.6	3,467.2	178,478.3	19,870.3	49,501.2	108,886.4	73.7	146.6	335.5	335.5	_	_	582.9	7,972.3	63,883.7
10	502,632.1	246,793.7	4,415.4	179,946.2	19,875.5	42,130.5	117,732.0	73.2	135.1	313.0	313.0	_	_	451.6	7,944.4	62,767.9
11	504,121.5	249,260.7	3,768.8	179,211.7	19,876.0	36,157.7	122,979.7	72.3	126.0	315.2	315.2	_	_	701.6	8,012.0	62,851.5

Burimi: Banka e Shqipërisë

** Për periudhën Dhjetor 2002-Prill 2014 është bërë riklasifikimi i arit monetar nga zëri "Depozita" në zërin "Ari monetar dhe mbajtjet e SDR".*

***Për periudhën Dhjetor 2015-Prill 2016 është bërë riklasifikim i arit jo monetar nga zëri "Depozita" në zërin "Mjete jo financiare".*

Source: Bank of Albania.

** The data of December 2002-April 2014 reflect a reclassification of monetary gold from "Deposits " to " Monetary gold and SDR holdings".*

***The data of December 2015-April 2016 reflect a reclassification of non-monetary gold from "Deposits "to " Non-financial assets".*

1-2 PARAQITJA MONETARE E BANKËS SË SHQIPËRISË
Në milionë lekë, fund periudhe

MONETARY SURVEY OF BANK OF ALBANIA 1-2
In millions ALL, end of period

	Mjete valutore neto*/ Net foreign assets* (2-3)	Pretendime ndaj jorezidentëve*/ Claims on nonresidents*	Minus: Detyrime ndaj jorezidentëve / Less: Liabilities to nonresidents	Mjetet e brendshme / Domestic assets (5+ 8+ 9+ 10+ 11+ 12)	Pretendime neto ndaj Qeverisë Qëndrore / Net claims on Central Government (6-7)	Pretendime ndaj Qeverisë Qëndrore / Claims on Central Government	Pretendime ndaj korporatave të tjera depozituese / Claims on other depository corporations	Minus: Detyrime ndaj Qeverisë Qëndrore / Less:Liabilities to Central Government	Pretendime ndaj korporatave të tjera financiare / Claims on other financial corporations	Pretendime ndaj korporatave jofinanciare publike / Claims on public nonfinancial corporations	Pretendime ndaj korporatave të tjera jofinanciare / Claims on other nonfinancial corporations	Pretendime ndaj sektorëve të tjerë rezidentë / Claims on other resident sectors
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013/12	274,198.2	294,111.3	19,913.2	67,841.8	44,503.1	66,768.8	22,265.7	21,502.9	_	_	_	1,835.8
2014/12	292,098.3	318,940.2	26,841.9	82,525.1	55,198.3	71,831.3	16,633.0	25,547.8	_	_	37.3	1,741.7
2015/12	363,088.0	405,079.5	41,991.5	63,394.2	48,752.0	75,143.9	26,391.9	12,987.1	_	_	_	1,655.1
2016/06	378,194.4	408,190.2	29,995.8	21,539.4	-3,243.7	51,247.5	54,491.2	23,124.2	_	_	_	1,658.9
07	372,295.8	401,941.1	29,645.3	33,222.3	-1,108.8	52,071.4	53,180.2	32,614.3	_	_	_	1,716.8
08	369,012.1	397,233.3	28,221.2	35,671.0	-2,244.0	52,874.7	55,118.7	36,204.9	_	_	_	1,710.1
09	370,574.5	399,120.4	28,546.0	31,445.4	3,720.0	53,269.4	49,549.5	26,004.8	_	_	_	1,720.6
10	368,120.1	396,502.9	28,382.9	42,691.6	11,798.0	53,989.5	42,191.5	29,171.7	_	_	_	1,721.9
11	365,698.8	394,408.1	28,709.3	52,320.6	17,170.2	53,365.6	36,195.4	33,433.6	_	_	_	1,716.9

	Baza monetare / Monetary base (14+15+16)	Paraja në qarkullim / Currency in circulation	Detyrime ndaj korporatave të tjera depozituese / Liabilities to other depository corporations	Depozita të përfshira në paranë e gjerë / Deposits included in broad money	Depozita të papërfshira në paranë e gjerë / Deposits excluded from broad money	Huatë / Loans	Llogari të pagueshme / Other accounts payable	Të tjera neto*/ Other items net *	Aksione dhe instrumente të tjerë të kapitalit / Shares and other equity
	13	14	15	16	17	18	19	20	21
2013/12	308,073.7	207,792.7	100,031.3	249.7	787.9	_	1,309.8	-14,102.8	45,971.3
2014/12	332,899.3	226,434.1	106,310.9	154.2	1,093.8	_	14.8	-15,167.6	55,783.2
2015/12	383,972.8	239,218.1	142,966.8	1,787.9	451.8	_	34.2	-21,367.7	63,391.1
2016/06	355,821.9	239,141.9	115,542.2	1,137.8	294.7	_	37.0	-21,135.0	64,715.2
07	363,871.5	243,313.9	118,260.4	2,297.1	271.5	_	37.4	-21,073.0	62,410.8
08	360,943.6	245,911.8	111,876.5	3,155.4	246.3	_	12.1	-21,120.7	64,601.8
09	359,045.2	246,691.6	108,886.4	3,467.2	220.4	_	33.8	-21,163.2	63,883.7
10	368,941.0	246,793.7	117,732.0	4,415.4	208.2	_	14.0	-21,119.5	62,767.9
11	376,009.3	249,260.7	122,979.7	3,768.8	198.3	_	28.0	-21,067.6	62,851.5

Burimi: Banka e Shqipërisë.
**Për periudhën Dhjetor 2015-Prill 2016 është bërë riklasifikim i arit jo monetar nga zëri "Depozita" në zërin "Mjete jo financiare".*

Source: Bank of Albania.
**The data of December 2015-April 2016 reflect a reclassification of non-monetary gold from "Deposits "to " Non-financial assets".*

1-3.A BILANCI SEKTORIAL I BANKAVE PARADEPOZITUESE/ MJETET

Në milionë lekë, fund periudhe

SECTORAL BALANCE SHEET OF DEPOSIT MONEY BANKS/ ASSETS 1-3.A

In millions ALL, end of period

	Totali i mjeteve /Total assets (2+ 3+ 4+ 8+ 11+ 21+ 24+ 25+ 26)	Arka në lekë/ National currency	Arka në valutë/ Foreign currency	Depozita / Deposits (5+ 6+ 7)				Letra me vlerë të ndryshme nga aksionet*/ Securities others than shares*			
					Jorezidentët/ Nonresidents	Banka Qëndrore/ Central Bank	Bankat paradepozituese/ Deposit money banks		Nga të cilat/ of which:	Jorezidentët/ Nonresidents	Qeveria Qëndrore/ Central Government
	1	2	3	4	5	6	7	8		9	10
2013/12	1,300,471.2	8,890.4	11,328.9	249,448.4	139,446.8	103,932.0	6,069.6	390,569.2		66,157.5	324,411.7
2014/12	1,354,708.0	8,765.4	11,055.4	245,965.9	130,183.8	106,632.0	9,150.1	424,283.6		87,349.5	336,934.2
2015/12	1,365,627.6	8,610.0	10,650.1	301,970.9	147,563.2	144,219.2	10,188.5	378,356.7		64,927.3	313,429.5
2016/06	1,378,413.9	9,904.5	13,179.7	269,608.9	144,481.8	115,918.7	9,208.4	404,711.4		76,778.3	327,862.9
07	1,380,506.1	9,396.1	14,263.7	275,990.8	151,538.7	118,394.4	6,057.7	396,832.7		67,538.5	329,153.7
08	1,415,999.8	9,766.0	19,454.8	294,754.2	173,768.7	113,033.8	7,951.7	409,503.4		77,858.4	331,504.1
09	1,420,003.6	10,531.2	15,147.0	292,088.0	168,473.4	113,357.8	10,256.8	408,086.6		77,916.2	330,029.6
10	1,422,891.4	10,754.5	14,725.0	302,486.5	174,259.9	119,867.1	8,359.5	405,804.2		75,664.7	330,048.7
11	1,436,644.1	12,430.6	13,310.6	309,343.2	174,478.7	123,973.5	10,891.0	404,339.4		75,120.3	329,078.0

	Huatë / Loans (12+ 13+ 14+ 15+ 16+ 17+ 18+ 19+ 20)										Aksione dhe instrumente të tjerë të kapitalit / Shares and other equity (22+23)			Derivatet financiare/ Financial derivatives	Llogari të Arkëtueshme / Other accounts receivable	Mjete jofinanciare/ Nonfinancial assets
		Jorezidentët/ Nonresidents	Banka Qëndrore/ Central Bank	Bankat paradepozituese/ Deposit money banks	Korporata të tjera financiare/ Other financial corporations	Qeveria Qëndrore/ Central Government	Qeveria lokale / Local government	Korporata jofinanciare publike / Public nonfinancial corporations	Korporata të tjera jofinanciare/ Other nonfinancial corporations	Sektorë të tjerë rezidentë/ Other resident sectors		Jorezidentët/ Nonresidents	Rezidentë/ Residents			
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
2013/12	593,625.3	43,698.9	_	6,787.2	9,578.2	1,404.4	256.0	24,961.0	363,541.1	143,398.5	5,123.1	4,753.0	370.1	_	8,138.8	33,347.1
2014/12	614,230.0	53,447.7	_	6,011.6	8,270.3	1,263.2	777.7	27,328.2	372,166.6	144,964.8	5,858.9	5,020.0	838.9	_	7,551.9	36,997.0
2015/12	613,283.4	68,177.5	_	3,700.1	9,537.7	1,099.5	887.7	27,500.5	346,210.1	156,170.4	7,223.3	6,529.9	693.4	_	8,114.2	37,418.9
2016/06	627,181.6	77,538.3	_	3,059.0	9,051.9	962.3	879.9	26,350.7	350,669.9	158,669.8	8,012.9	7,306.9	706.0	_	8,774.0	37,040.9
07	629,184.0	83,962.1	_	1,415.0	9,351.2	955.0	873.4	27,102.6	346,727.2	158,797.5	8,096.5	7,391.9	704.7	_	9,155.8	37,586.4
08	627,706.0	80,945.4	_	2,094.7	9,223.4	962.8	870.0	27,046.3	346,453.8	160,109.6	8,129.2	7,423.0	706.3	_	8,869.4	37,817.0
09	640,059.2	93,773.6	_	2,663.6	9,019.1	962.5	862.4	26,871.2	345,524.3	160,382.5	7,918.8	7,212.8	706.0	_	8,597.1	37,575.7
10	634,904.1	86,755.7	_	3,503.3	8,879.4	957.8	855.0	26,998.1	346,276.9	160,678.0	7,828.4	6,996.1	832.4	_	9,030.5	37,358.2
11	642,977.2	94,177.1	_	1,599.7	8,857.0	951.5	852.7	27,027.0	348,433.6	161,078.7	7,852.9	7,021.3	831.6	_	8,816.7	37,573.5

Burimi: Banka e Shqipërisë

** Janë përditësuar të dhënat e muajit shtator 2016.*

Source: Bank of Albania.

**Updated the data of September 2016.*

1-3.B BILANCI SEKTORIAL I BANKAVE PARADEPOZITUESE/ DETYRIMET

Në milionë lekë, fund periudhe

SECTORAL BALANCE SHEET OF DEPOSIT MONEY BANKS/ LIABILITIES 1-3.B

In millions ALL, end of period

	Detyrimet totale / Total liabilities (2+ 8+ 17+ 18+ 27+ 28)	Depozita të përfshira në paranë e gjerë/ Deposits included in broad money (3+ 4+ 5+ 6+ 7)	Korporata të tjera financiare/ Other financial corporations	Qeveria lokale/ Local Governments	Korporata jofinanciare publike / Public nonfinancial corporations	Korporata të tjera jofinanciare/ Other nonfinancial corporations	Sektorë të tjerë rezidentë/ Other resident sectors	Depozita të papërfshira në paranë e gjerë/ Deposits not included in broad money (9+ 10+ 11+ 12+ 13+ 14+ 15+ 16)	Jorezidentët/ Nonresidents	Banka Qëndrore/ Central Bank	Korporata të tjera depozituese/ Other depository corporations	Qeveria Qëndrore/ Central Government	Korporata të tjera financiare/ Other financial corporations	Korporata jofinanciare publike / Public nonfinancial corporations	Korporata të tjera jofinanciare/ Other nonfinancial corporations	Sektorë të tjerë rezidentë / Other resident sectors
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2013/12	1,300,471.2	947,233.4	9,958.6	1,734.7	11,852.1	88,149.7	835,538.2	82,137.5	25,452.4	4,280.5	10,172.3	3,419.6	63.6	78.8	6,603.9	32,066.6
2014/12	1,354,708.0	973,776.8	8,398.5	2,286.6	18,067.0	105,804.8	839,219.9	97,149.3	23,988.8	1,014.8	13,793.7	4,203.4	64.5	83.1	7,828.6	46,172.6
2015/12	1,365,627.6	980,027.7	12,861.5	1,713.2	14,537.7	113,245.2	837,670.1	112,215.7	16,693.7	1,892.8	11,914.9	6,749.8	1,136.9	285.7	7,853.9	65,688.1
2016/06	1,378,413.9	969,081.6	10,783.3	1,931.3	13,666.9	106,709.8	835,990.2	121,441.2	18,622.7	675.0	10,676.4	12,712.6	1,010.7	300.5	7,683.7	69,759.7
07	1,380,506.1	971,696.2	10,828.3	2,033.0	13,032.6	110,382.5	835,419.9	108,585.4	16,150.3	483.6	5,979.3	9,614.0	995.4	300.9	6,166.0	68,896.0
08	1,415,999.8	985,994.7	10,570.4	2,207.1	14,028.1	119,618.6	839,570.5	119,420.4	14,586.8	1,543.0	9,327.4	9,797.7	1,003.6	298.9	6,226.1	76,637.0
09	1,420,003.6	987,156.9	11,292.0	2,116.6	13,944.7	121,056.9	838,746.7	130,900.4	15,309.5	5,093.2	12,279.5	10,820.2	1,003.6	298.6	6,581.5	79,514.5
10	1,422,891.4	983,578.3	11,846.9	2,100.0	14,368.7	121,310.7	833,952.1	136,984.6	14,662.0	2,874.5	12,830.6	11,410.0	998.9	277.8	7,073.0	86,857.8
11	1,436,644.1	988,619.1	12,100.6	2,344.4	14,943.5	124,236.9	834,993.8	137,452.1	14,722.1	1,565.1	12,553.8	11,312.1	1,008.5	305.2	6,895.2	89,090.1

	Letrat me vlerë të ndryshme nga aksionet/ Securities others than shares	Huatë/ Loans (19+ 20+ 21+22 +23 +24 +25 +26)	Jorezidentët/ Nonresidents	Banka Qëndrore/ Central Bank	Korporata të tjera depozituese/ Other depository corporations	Qeveria Qëndrore/ Central Government	Korporata të tjera financiare/ Other financial corporations	Korporata të tjera jofinanciare/ Other nonfinancial corporations	Sektorë të tjerë rezidentë/ Other resident sectors	Derivatet financiare/ Financial derivatives	Llogari të pagueshme/ Other accounts payable	Aksione dhe instrumente të tjerë të kapitalit/ Shares and other equity
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
2013/12	_	54,824.2	25,535.2	21,503.6	5,480.0	670.5	1.1	_	1,633.9	_	104,946.1	111,330.0
2014/12	_	59,855.4	25,672.3	25,549.4	4,114.3	730.6	661.9	_	3,126.9	_	106,273.4	117,653.2
2015/12	4,284.9	41,248.7	21,589.7	12,987.7	4,096.5	750.0	1,797.3	_	27.5	_	92,758.2	135,092.4
2016/06	4,701.6	51035.53	20,687.9	23,124.9	4,661.8	742.1	1,791.3	_	27.5	_	94,752.4	137,401.6
07	4,672.4	58406.63	19,061.5	32,617.6	4,195.6	729.5	1,775.2	_	27.3	_	97,497.6	139,647.8
08	4,716.0	65905.33	23,115.7	36,205.8	4,709.0	736.9	1,110.3	_	27.6	_	98,711.9	141,251.6
09	4,701.9	55,362.3	22,678.4	26,005.6	3,645.2	690.4	1,789.6	_	553.1	_	99,773.4	142,108.7
10	5,259.9	57,888.2	22,631.2	29,172.6	3,593.5	686.7	1,776.8	_	27.4	_	95,732.3	143,448.1
11	5,281.2	63,502.3	23,871.9	33,434.6	3,715.3	683.5	1,769.7	_	27.2	_	99,169.3	142,619.9

Burimi: Banka e Shqipërisë

Source: Bank of Albania.

1-4 PARAQITJA MONETARE E BANKAVE PARADEPOZITUESE

Në milionë lekë, fund periudhe

MONETARY SURVEY OF DEPOSIT MONEY BANKS 1-4

In millions ALL, end of period

	Mjetet valutore neto/ Net foreign assets (2-3)	Pretendime ndaj jorezidentëve*/ Claims on nonresidents *	Minus: Detyrime ndaj jorezidentëve/ Less: Liabilities to nonresidents	Mjetet e brendshme/ Domestic assets (5+ 6+ 9+ 10+ 11+ 12+ 13)	Pretendime ndaj Bankës Qëndrore/ Claims on Central Bank	Pretendimet neto ndaj Qeverisë Qëndrore / Net claims on Central Government (7-8)	Pretendimet ndaj Qeverisë Qëndrore/ Claims on Central Government	Minus: Detyrime ndaj Qeverisë Qëndrore/ Less: Liabilities to Central Government	Pretendime ndaj korporatave të tjera financiare/ Claims on other financial corporations	Pretendimet ndaj qeverisë lokale / Claims on local governments	Pretendimet ndaj korporatave jofinanciare publike/ Claims on public nonfinancial corporations	Pretendimet ndaj korporatave të tjera jofinanciare/ Claims on other nonfinancial corporations	Pretendime ndaj sektorëve të tjerë rezidentë/ Claims on other resident sectors
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2013/12	204,663.0	265,385.2	60,722.1	975,287.1	112,822.5	320,359.8	325,816.1	5,456.3	9,948.3	256.0	24,961.0	363,541.1	143,398.5
2014/12	232,898.6	287,056.4	54,157.8	1,000,582.8	115,397.3	330,839.0	338,197.3	7,358.3	9,109.2	777.7	27,328.2	372,166.6	144,964.8
2015/12	251,483.7	297,847.9	46,364.2	999,103.9	152,829.2	305,274.9	314,529.0	9,254.0	10,231.1	887.7	27,500.5	346,210.1	156,170.4
2016/06	273,524.4	319,284.9	45,760.5	985,226.0	125,823.2	313,004.5	328,825.2	15,820.7	9,758.0	879.9	26,350.7	350,740.0	158,669.8
07	282,344.5	324,694.9	42,350.4	988,955.2	127,790.5	317,467.6	330,108.7	12,641.1	10,055.9	873.4	27,102.6	346,867.7	158,797.5
08	314,225.5	359,450.3	45,224.8	987,666.9	122,799.8	320,317.0	332,466.9	12,149.9	9,929.7	870.0	27,046.3	346,594.6	160,109.6
09	315,903.1	362,523.0	46,619.9	985,137.4	123,889.0	317,742.0	330,992.1	13,250.1	9,725.1	862.4	26,871.2	345,665.2	160,382.5
10	318,969.1	358,401.2	39,432.1	991,256.2	130,621.6	316,024.1	331,006.5	14,982.4	9,711.8	855.0	26,998.1	346,367.7	160,678.0
11	324,013.0	364,108.0	40,095.0	998,714.1	136,404.0	315,088.4	330,029.5	14,941.1	9,688.6	852.7	27,027.0	348,574.7	161,078.7

	Detyrime ndaj Bankës Qëndrore/ Liabilities to Central Bank	Depozita të përfshira në paranë e gjerë/ Deposits included in broad money (16+17)	Depozita të transferueshme / Transferable deposits	Depozita të tjera / Other deposits	Depozita të pa përfshira në paranë e gjerë/ Deposits not included in broad money	Letra me vlerë të ndryshme nga aksionet/ Securities others than shares	Huatë/ Loans	Aksione dhe instrumente të tjerë të kapitalit/ Shares and other equity	Nga të cilat: Rezerva rivleresimi/ Of which: Valuation adjustment	Detyrime të tjera neto/ Other net liabilities	Axhustimi i konsolidimit/ Consolidation adjustment
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
2013/12	25,784.1	947,233.4	157,309.5	789,923.9	38,812.8	_	1,634.9	111,330.0	893.9	52,359.4	2,795.5
2014/12	26,564.2	973,776.8	219,472.2	754,304.6	54,148.7	_	3,788.8	117,653.2	2,359.1	54,803.5	2,746.2
2015/12	14,880.5	980,027.7	283,952.8	696,075.0	74,964.5	4,284.9	1,824.8	135,092.4	5,512.7	37,390.0	2,122.7
2016/06	23,799.9	969,081.6	294,267.9	674,813.7	78,754.6	4,701.6	1,818.8	137,401.6	5,630.5	40,121.7	3,070.8
07	33,101.2	971,696.2	303,424.3	668,272.0	76,358.2	4,672.4	1,802.5	139,647.8	4,876.0	41,319.2	2,702.2
08	37,748.8	985,994.7	321,297.9	664,696.7	84,165.5	4,716.0	1,137.9	141,251.6	5,928.2	42,887.8	3,990.0
09	31,098.8	987,156.9	323,058.1	664,098.8	87,398.1	4,701.9	2,342.6	142,108.7	5,985.6	43,229.1	3,004.3
10	32,047.1	983,578.3	326,989.7	656,588.6	95,207.4	5,259.9	1,804.2	143,448.1	5,565.9	44,319.0	4,561.3
11	34,999.7	988,619.1	333,693.3	654,925.8	97,299.0	5,281.2	1,797.0	142,619.9	5,498.4	48,332.7	3,778.4

Burimi: Banka e Shqipërisë.
** Janë përditësuar të dhënat e muajit shtator 2016.*

Source: Bank of Albania.
**Updated the data of September 2016.*

1-5 BILANCI SEKTORIAL I SHOQËRIVE TË KURSIM-KREDITIT

Në milionë lekë, fund periudhe

SECTORAL BALANCE SHEET OF SAVINGS AND LOAN ASSOCIATIONS 1-5

In millions ALL, end of period

	Totali i mjeteve/ Total assets (2+ 3+ 4+ 7+ 8+ 11+ 12)	Monedha dhe kartëmonedha në lekë/ Notes and coins in national currency	Monedha dhe kartëmonedha në valutë/ Notes and coins in foreign currency	Depozita/ Deposits (5+6)			Letra me vlerë/ Securities	Huatë/ Loans (9+10)			Mjete të tjera/ Other financial assets	Mjete jofinanciare/ Nonfinancial assets
					Bankat paradepozituese/ Deposit money banks	Korporatat e tjera financiare/ Other financial corporations			Sektorë të tjerë rezidentë/ Other resident sectors	Korporatat e tjera jofinanciare / Other nonfinancial corporations		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013/IV	5,769.9	9.6	0.6	1,159.1	830.7	328.4	_	4,361.9	4,361.9	_	222.8	15.9
2014/IV	6,680.5	3.2	0.0	1,787.6	249.0	1,538.6	_	4,740.8	4,740.8	_	124.4	24.5
2015/IV	6,673.1	6.6	0.0	1,726.3	283.1	1,443.2	9.9	4,833.5	4,833.5	_	72.4	24.4
2015/IV	6,673.1	6.6	0.0	1,726.3	283.1	1,443.2	9.9	4,833.5	4,833.5	_	72.4	24.4
2016/I	6,036.8	10.2	0.3	937.4	531.0	406.4	19.9	4,930.8	4,930.8	_	103.6	34.7
2016/II*	6,143.5	8.3	_	854.9	619.1	235.8	19.9	5,101.6	5,101.6	_	99.2	59.4
2016/III	6,518.5	8.3	0.4	992.9	755.8	237.1	29.8	5,312.9	5,312.9	_	106.4	67.8

	Detyrimet totale / Total liabilities (2+ 5+ 8+ 12+ 13)	Depozita të përfshira në paranë e gjerë/ Deposits included in broad money (3+4)			Depozita të papërfshira në paranë e gjerë/ Deposits excluded from broad money (6+7)			Huatë/ Loans (9+ 10+ 11)				Detyrime të tjera/ Other liabilities	Aksione dhe instrumente të tjerë të kapitalit/ Shares and other equity
			Sektorë të tjerë rezidentë/ Other resident sectors	Korporatat e tjera jofinanciare/ Other nonfinancial corporations		Sektorë të tjerë rezidentë/ Other resident sectors	Korporatat e tjera jofinanciare/ Other nonfinancial corporations		Korporatat e tjera financiare/ Other financial corporations	Bankat paradepozituese/ Deposit money banks	Qeveria qëndrore/ Central Government		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2013/IV	5,769.9	2,605.2	2,605.2	_	92.7	92.7	_	2,081.8	1,911.2	170.6	_	130.6	859.6
2014/IV	6,680.5	3,489.7	3,489.7	_	161.1	161.1	_	1,933.3	1,723.6	209.6	_	159.7	936.8
2015/IV	6,673.1	3,758.3	3,758.3	_	152.6	152.6	_	1,595.1	1,317.7	277.4	_	148.7	1,018.4
2015/IV	6,673.1	3,758.3	3,758.3	_	152.6	152.6	_	1,595.1	1,317.7	277.4	_	148.7	1,018.4
2016/I	6,036.8	4,059.7	4,059.7	_	145.1	145.1	_	581.9	316.9	265.0	_	296.7	953.4
2016/II*	6,143.5	4,174.4	4,174.4	_	148.0	148.0	_	608.8	254.8	354.0	_	241.2	971.2
2016/III	6,518.5	4,581.0	4,581.0	_	141.7	141.7	_	519.3	140.3	379.0	_	284.2	992.3

Burimi: Banka e Shqipërisë.
**Janë përditësuar të dhënat e SHKK-ve për TII 2016.*

Source: Bank of Albania.
**Updated the data of SLA-s for Q II 2016.*

1-6 PARAQITJA MONETARE E KORPORATAVE TË TJERA DEPOZITUESE
Në milionë Lekë, fund periudhe

MONETARY SURVEY OF OTHER DEPOSITORY CORPORATIONS 1-6
In millions ALL, end of period

	Mjetet valutore neto/ Net foreign assets (2-3)	Pretendime ndaj jorezidentëve/ Claims on nonresidents	Minus: Detyrime ndaj jorezidentëve/ Less: Liabilities to nonresidents	Mjetet e brendshme/ Domestic assets (5+ 6+ 9+ 10+ 11+ 12+ 13)	Pretendime ndaj Bankës Qëndrore/ Claims on Central Bank	Pretendimet neto ndaj Qeverisë Qëndrore/ Net claims on Central Government (7-8)	Pretendimet ndaj Qeverisë Qëndrore/ Claims on Central Government	Minus: Detyrime ndaj Qeverisë Qëndrore/ Less: Liabilities to Central Government	Pretendime ndaj korporatave të tjera financiare/ Claims on other financial corporations	Pretendimet ndaj qeverisë lokale/ Claims on local government	Pretendimet ndaj korporatave jofinanciare publike/ Claims on public nonfinancial corporations	Pretendimet ndaj korporatave të tjera jofinanciare/ Claims on other nonfinancial corporations	Pretendime ndaj sektorëve të tjerë rezidentë/ Claims on other resident sectors
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2013/12	204,663.6	265,385.7	60,722.1	979,987.0	112,832.1	320,359.8	325,816.1	5,456.3	10,276.7	256.0	24,961.0	363,541.1	147,760.3
2014/12	232,898.7	287,056.4	54,157.8	1,006,865.4	115,400.5	330,839.0	338,197.3	7,358.3	10,647.8	777.7	27,328.2	372,166.6	149,705.7
2015/12	251,483.7	297,848.0	46,364.2	1,005,397.1	152,835.8	305,284.8	314,538.9	9,254.0	11,674.3	887.7	27,500.5	346,210.1	161,003.9
2016/06	273,524.4	319,284.9	45,760.5	990,591.7	125,831.6	313,024.4	328,845.1	15,820.7	9,993.8	879.9	26,350.7	350,740.0	163,771.3
07	282,344.5	324,694.9	42,350.4	994,320.9	127,798.9	317,487.5	330,128.6	12,641.1	10,291.7	873.4	27,102.6	346,867.7	163,899.1
08	314,225.5	359,450.3	45,224.8	993,032.6	122,808.1	320,336.9	332,486.8	12,149.9	10,165.5	870.0	27,046.3	346,594.6	165,211.1
09	315,903.5	362,523.4	46,619.9	990,725.5	123,897.3	317,771.8	331,021.9	13,250.1	9,962.2	862.4	26,871.2	345,665.2	165,695.3
10	318,969.5	358,401.6	39,432.1	996,844.3	130,629.9	316,053.9	331,036.3	14,982.4	9,948.9	855.0	26,998.1	346,367.7	165,990.9
11	324,013.4	364,108.4	40,095.0	1,004,302.2	136,412.4	315,118.2	330,059.3	14,941.1	9,925.7	852.7	27,027.0	348,574.7	166,391.6

	Detyrime ndaj Bankës Qëndrore/ Liabilities to Central Bank	Depozita të përfshira në paranë e gjerë/ Deposits included in broad money (16+17)	Depozita të transferueshme/ Transferable deposits	Depozita të tjera/ Other deposits	Depozita të pa përfshira në paranë e gjerë/ Deposits not included in broad money	Letra me vlerë të ndryshme nga aksionet/ Securities others than shares	Huatë/ Loans	Aksione dhe instrumente të tjerë të kapitalit/ Shares and other equity	Nga të cilat: Rezerva rivleresimi/ Of which: Valuation adjustment	Detyrime të tjera neto/ Other net liabilities	Axhustimi i konsolidimit/ Consolidation adjustment
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
2013/12	25,784.1	949,838.6	157,309.5	792,529.1	38,905.5	_	3,546.1	112,189.6	893.9	52,251.3	2,135.4
2014/12	26,564.2	977,266.4	219,472.2	757,794.3	54,309.8	_	5,512.5	118,590.0	2,359.1	54,814.3	2,706.8
2015/12	14,880.5	983,786.0	283,952.8	699,833.3	75,117.1	4,284.9	3,142.5	136,110.8	5,512.7	37,441.9	2,117.1
2016/06	23,799.9	973,256.0	294,267.9	678,988.0	78,902.6	4,701.6	2,073.6	138,372.8	5,630.5	40,204.2	2,805.7
07	33,101.2	975,870.6	303,424.3	672,446.3	76,506.2	4,672.4	2,057.3	140,619.0	4,876.0	41,401.8	2,437.0
08	37,748.8	990,169.0	321,297.9	668,871.1	84,313.5	4,716.0	1,392.7	142,222.8	5,928.2	42,970.4	3,724.8
09	31,098.8	991,737.9	323,058.1	668,679.8	87,539.8	4,701.9	2,483.0	143,101.0	5,985.6	43,339.1	2,627.5
10	32,047.1	988,159.3	326,989.7	661,169.6	95,349.2	5,259.9	1,944.6	144,440.4	5,565.9	44,429.0	4,184.4
11	34,999.7	993,200.1	333,693.3	659,506.8	97,440.7	5,281.2	1,937.3	143,612.2	5,498.4	48,442.7	3,401.6

Burimi: Banka e Shqipërisë.
**Janë përditësuar të dhënat e SHKK-ve për TII 2016.*

Source: Bank of Albania.
**Updated the data of SLA-s for Q II 2016.*

1-7 PARAQITJA MONETARE E KORPORATAVE DEPOZITUESE
Në milionë lekë, fund periudhe

MONETARY SURVEY OF DEPOSITORY CORPORATIONS 1-7
In millions ALL, end of period

	Mjetet valutore neto/ Net foreign assets (2-3)	Pretendime ndaj jorezidentëve/ Claims on nonresidents	Minus: Detyrime ndaj jorezidentëve/ Less: Liabilities to nonresidents	Mjetet e brendshme/ Domestic assets (5+8)	Pretendimet neto ndaj Qeverisë Qëndrore/ Net claims on Central Government (6-7)	Pretendimet ndaj Qeverisë Qëndrore/ Claims on Central Government	Minus: Detyrime ndaj Qeverisë Qëndrore/ Less: Liabilities to Central Government	Pretendime ndaj sektorëve të tjerë/ Claims on other sectors (9+ 10+ 11+ 12+ 13)	Pretendime ndaj korporatave të tjera financiare/ Claims on other financial corporations	Pretendimet ndaj qeverisë lokale/ Claims on local government	Pretendimet ndaj korporatave jofinanciare publike/ Claims on public nonfinancial corporations	Pretendimet ndaj korporatave të tjera jofinanciare/ Claims on other nonfinancial corporations	Pretendime ndaj sektorëve të tjerë rezidentë/ Claims on other resident sectors
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2013/12	478,861.7	559,497.0	80,635.3	913,493.8	364,862.8	392,584.8	27,722.0	548,630.9	10,276.7	256.0	24,961.0	363,541.1	149,596.1
2014/12	524,997.0	605,996.7	80,999.7	948,442.2	386,037.3	410,028.6	23,991.3	562,404.9	10,647.8	777.7	27,328.2	372,203.9	151,447.4
2015/12	614,571.7	702,927.4	88,355.7	902,968.4	354,036.8	389,682.7	35,645.9	548,931.6	11,674.3	887.7	27,500.5	346,210.1	162,659.0
2016/06*	651,718.8	727,475.1	75,756.3	863,175.3	309,780.8	380,092.6	70,311.9	553,394.5	9,993.8	879.9	26,350.7	350,740.0	165,430.2
07*	654,640.3	726,636.0	71,995.7	867,130.0	316,378.7	382,200.0	65,821.3	550,751.3	10,291.7	873.4	27,102.6	346,867.7	165,615.9
08*	683,237.6	756,683.7	73,446.0	869,690.6	318,092.9	385,361.5	67,268.6	551,597.7	10,165.5	870.0	27,046.3	346,594.6	166,921.3
09	686,477.9	761,643.8	75,165.9	872,268.7	321,491.8	384,291.3	62,799.6	550,776.9	9,962.2	862.4	26,871.2	345,665.2	167,415.9
10	687,089.6	754,904.6	67,815.0	879,734.2	327,851.9	385,025.8	57,173.9	551,882.3	9,948.9	855.0	26,998.1	346,367.7	167,712.7
11	689,712.2	758,516.5	68,804.2	886,776.9	332,288.4	383,424.9	51,136.5	554,488.5	9,925.7	852.7	27,027.0	348,574.7	168,108.4

	Detyrimet e parasë së gjerë/ Broad money liabilities (15+16)	Paraja jashtë korporatave depozituese/ Money outside depository corporations	Depozita të përfshira në paranë e gjerë/ Deposits included in broad money (17+18)	Depozita të transferueshme/ Transferable deposits	Depozita të tjera/ Other deposits	Depozita të pa përfshira në paranë e gjerë/ Deposits excluded from broad money	Letra me vlerë të ndryshme nga aksionet/ Securities others than shares	Huatë/ Loans	Llogari të pagueshme/ Other accounts payable	Aksione dhe instrumente të tjerë të kapitalit/ Shares and other equity	Nga te cilat: rezerva rivleresimi/ Of which: valuation adjustment	Detyrime të tjera neto/ Other liabilities net	Axhustimi i konsolidimit/ Consolidation adjustment
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
2013/12	1,148,980.9	198,892.7	950,088.3	157,351.6	792,736.7	39,693.5	_	3,546.1	1,309.8	158,160.9	13,065.4	40,283.9	380.5
2014/12	1,195,086.3	217,665.6	977,420.7	219,578.4	757,842.3	55,403.6	_	5,512.5	14.8	174,373.2	25,998.3	42,353.5	695.3
2015/12	1,216,175.3	230,601.5	985,573.9	283,990.6	701,583.3	75,568.9	4,284.9	3,142.5	34.2	199,501.9	36,251.4	18,191.3	641.1
2016/06*	1,203,622.8	229,229.0	974,393.8	294,370.3	680,023.6	79,197.2	4,701.6	2,073.6	37.0	203,088.0	37,920.8	21,874.9	299.2
07*	1,212,077.2	233,909.5	978,167.7	303,477.6	674,690.1	76,777.7	4,672.4	2,057.3	37.4	203,029.7	34,964.4	22,765.8	352.9
08*	1,229,461.8	236,137.4	993,324.4	321,350.2	671,974.2	84,559.8	4,716.0	1,392.7	12.1	206,824.6	38,152.6	25,574.6	386.6
09	1,231,357.1	236,152.0	995,205.1	323,111.7	672,093.3	87,760.1	4,701.9	2,483.0	33.8	206,984.7	37,502.7	24,803.4	622.6
10	1,228,605.5	236,030.8	992,574.7	327,084.1	665,490.5	95,557.4	5,259.9	1,944.6	14.0	207,208.4	36,094.2	27,494.0	740.3
11	1,233,790.8	236,821.8	996,969.0	333,746.7	663,222.3	97,639.0	5,281.2	1,937.3	28.0	206,463.6	36,148.0	30,776.7	572.4

Burimi: Banka e Shqipërisë.
**Janë përditësuar të dhënat e SHKK-ve për TII 2016.*

Source: Bank of Albania.
**Updated the data of SLA-s for Q II 2016.*

1-8.A AGREGATËT MONETARË DHE PËRBËRËSIT E TYRE

MONETARY AGGREGATES AND THEIR COMPONENTS 1-8.A

	M3 (2+7)	M2 (3+6)	M1 (4+5)	Paraja jashtë korporatave depozituese / Currency outside depository corporations	Llogari rrjedhëse dhe depozitat pa afat në lekë / Current accounts and non-term deposits in national currency	Depozitat me afat në lekë / Time deposits in national currency	Depozitat në valutë / Deposits in foreign currency
	1	2	3	4	5	6	7
	Gjendja në fund të periudhës (në milionë Lekë)/ Stock at end of period (in millions ALL)						
2013/12	1,148,980.9	693,172.2	295,876.5	198,892.7	96,983.9	397,295.6	455,808.8
2014/12	1,195,086.3	722,356.7	353,321.7	217,665.6	135,656.1	369,035.0	472,729.6
2015/12*	1,216,175.3	722,954.1	384,106.9	230,601.5	153,505.5	338,847.2	493,221.2
2016/06*	1,203,622.8	712,779.9	389,630.1	229,229.0	160,401.0	323,149.8	490,842.9
07*	1,212,077.2	717,659.1	397,861.5	233,909.5	163,952.0	319,797.6	494,418.1
08*	1,229,461.8	713,316.4	402,936.7	236,137.4	166,799.3	310,379.7	516,145.5
09	1,231,357.1	716,024.5	405,886.5	236,152.0	169,734.5	310,138.0	515,332.6
10	1,228,605.5	712,109.6	407,921.2	236,030.8	171,890.3	304,188.4	516,495.9
11	1,233,790.8	711,789.5	409,880.0	236,821.8	173,058.1	301,909.5	522,001.3
	Ndryshimi vjetor në përqindje / Annual percentage changes						
2013/12	2.3	3.5	5.2	3.2	9.5	2.3	0.4
2014/12	4.0	4.2	19.4	9.4	39.9	-7.1	3.7
2015/12*	1.8	0.1	8.7	5.9	13.2	-8.2	4.3
2016/06*	0.5	-1.7	7.2	1.2	17.2	-10.7	3.9
07*	1.1	-1.1	8.1	1.5	19.0	-10.5	4.4
08*	2.2	-1.2	9.1	3.3	18.5	-11.9	7.2
09	2.7	-0.1	10.2	4.6	19.2	-11.1	6.9
10	2.6	-0.2	11.1	4.9	20.8	-12.1	6.8
11	3.0	0.1	11.6	5.8	20.7	-12.2	7.2

Burimi :Banka e Shqipërisë.
**Janë përditësuar të dhënat e SHKK-ve për TII 2016.*

Source: Bank of Albania.
**Updated the data of SLA-s for Q II 2016.*

1-8.B KUNDËRPARTITË E AGREGATËVE MONETARË

COUNTERPARTS OF MONETARY AGGREGATES 1-8.B

	Mjetet valutore neto / Net Foreign Assets	Mjetet e brendshme / Domestic assets (3+4)	Pretendimet ndaj Qeverisë Qëndrore neto / Net claims on Central Government	Pretendime ndaj sektorëve të tjerë*/ Claims on other sectors *	Të tjera neto / Other items net
	1	2	3	4	5
	Gjendja në fund të periudhës (milionë Lekë)/ Stock at end of period (in millions ALL)				
2013/12	478,861.7	913,493.8	364,862.8	548,630.9	40,283.9
2014/12	524,997.0	948,442.2	386,037.3	562,404.9	42,353.5
2015/12	614,571.7	902,968.4	354,036.8	548,931.6	18,191.3
2016/06**	651,718.8	863,175.3	309,780.8	553,394.5	21,874.9
07**	654,640.3	867,130.0	316,378.7	550,751.3	22,765.8
08**	683,237.6	869,690.6	318,092.9	551,597.7	25,574.6
09	686,477.9	872,268.7	321,491.8	550,776.9	24,803.4
10	687,089.6	879,734.2	327,851.9	551,882.3	27,494.0
11	689,712.2	886,776.9	332,288.4	554,488.5	30,776.7

	Ndryshimi vjetor në përqindje/ Annual percentage changes			
	Mjetet valutore neto / Net foreign assets	Mjetet e brendshme / Domestic assets	Pretendimet ndaj Qeverisë Qëndrore neto / Net claims on Central Government	Pretendime ndaj sektorëve të tjerë*/ Claims on other sectors *
	1	2	3	4
2013/12	6.1	0.5	3.1	-1.2
2014/12	9.6	3.8	5.8	2.5
2015/12	17.1	-4.8	-8.3	-2.4
2016/06**	17.0	-8.5	-20.3	-0.2
07**	10.4	-4.4	-10.5	-0.5
08**	12.7	-3.6	-9.1	-0.1
09	12.8	-3.0	-8.3	0.4
10	11.7	-2.1	-5.9	0.3
11	9.7	-0.3	-1.7	0.6

Burimi: Banka e Shqipërisë
**Përfshin kredinë për ekonominë dhe pretendime të tjera ndaj sektorëve mbajtës së parasë së gjerë.*
***Janë përditësuar të dhënat e SHKK-ve për TII 2016.*

Source: Bank of Albania.
** Include credit to economy and other claims on broad money holding sectors.*
***Updated the data of SLA-s for Q II 2016.*

1-9 DEPOZITAT NË LEKË SIPAS SEKTORËVE*

Në milionë lekë, fund periudhe

LEK DENOMINATED DEPOSITS BY SECTORS* 1-9

In millions ALL, end of period

	Totali i depozitave/ Total deposits (2+8)	Llogari rrjedhëse dhe depozita pa afat/ Current account and sight deposits (3+ 4+ 5+ 6+ 7)	Qeveria lokale/ Local government	Korporatat jofinanciare publike/ Public nonfinancial corporations	Korporata të tjera financiare/ Other financial corporations	Korporata të tjera jofinanciare/ Other nonfinancial corporations	Sektorë të tjerë rezidentë/ Other resident sectors	Depozitat me afat/ Time deposits (9+ 10+ 11+ 12+ 13)	Qeveria lokale/ Local government	Korporatat jofinanciare publike/ Public nonfinancial corporations	Korporata të tjera financiare/ Other financial corporations	Korporata të tjera jofinanciare/ Other nonfinancial corporations	Sektorë të tjerë rezidentë/ Other resident sectors
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2013/12	494,279.5	96,983.9	1,305.0	6,108.2	937.0	24,244.0	64,389.7	397,295.6	57.1	1,257.8	2,556.5	14,523.4	378,900.8
2014/12	504,691.1	135,656.1	2,047.5	9,799.5	1,919.8	38,198.6	83,690.6	369,035.0	7.8	1,167.9	1,730.1	11,772.0	354,357.3
2015/12	492,352.7	153,505.5	1,473.8	8,329.0	1,979.5	39,848.3	101,874.9	338,847.2	29.9	793.0	5,575.9	8,723.4	323,725.0
2016/06**	483,550.9	160,401.0	1,580.1	8,283.4	1,892.1	34,391.1	114,254.4	323,149.8	33.8	973.2	4,509.7	7,576.1	310,057.1
07**	483,749.6	163,952.0	1,652.2	8,021.3	1,843.9	35,842.6	116,592.0	319,797.6	33.8	892.8	5,696.8	6,932.1	306,242.2
08**	477,178.9	166,799.3	1,781.8	8,327.8	1,878.2	38,095.7	116,715.8	310,379.7	33.9	917.8	4,543.8	7,036.4	297,847.8
09	479,872.5	169,734.5	1,717.3	7,891.1	1,830.7	39,001.9	119,293.4	310,138.0	33.9	1,014.0	5,817.4	7,417.7	295,855.1
10	476,078.8	171,890.3	1,749.2	7,792.7	1,723.1	39,862.0	120,763.3	304,188.4	33.9	1,140.9	7,206.6	5,781.2	290,025.9
11	474,967.7	173,058.1	1,989.4	8,429.5	2,115.4	38,922.2	121,601.8	301,909.5	18.9	1,046.0	6,575.6	5,571.4	288,697.6

1-10 DEPOZITAT NË VALUTË SIPAS SEKTORËVE*

Në milionë lekë, fund periudhe

FOREIGN CURRENCY DENOMINATED DEPOSITS BY SECTORS* 1-10

In millions ALL, end of period

	Totali i depozitave/ Total deposits (2+8)	Llogari rrjedhëse dhe depozita pa afat/ Current account and sight deposits (3+ 4+ 5+ 6+ 7)	Qeveria lokale/ Local government	Korporatat jofinanciare publike/ Public nonfinancial corporations	Korporata të tjera financiare/ Other financial corporations	Korporata të tjera jofinanciare/ Other nonfinancial corporations	Sektorë të tjerë rezidentë/ Other resident sectors	Depozitat me afat/ Time deposits (9+ 10+ 11+ 12 +13)	Qeveria lokale/ Local government	Korporatat jofinanciare publike/ Public nonfinancial corporations	Korporata të tjera financiare/ Other financial corporations	Korporata të tjera jofinanciare/ Other nonfinancial corporations	Sektorë të tjerë rezidentë/ Other resident sectors
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2013/12	455,808.8	109,627.6	372.6	1,972.2	982.3	35,865.9	70,434.6	346,181.2	_	2,514.0	5,690.8	13,516.4	324,460.1
2014/12	472,729.6	147,856.9	231.3	4,104.4	1,733.2	44,806.0	96,982.0	324,872.7	_	2,995.2	3,139.7	11,028.2	307,709.6
2015/12	493,221.2	193,918.3	209.5	3,444.2	2,797.1	52,976.4	134,491.1	299,302.9	_	1,971.5	4,260.2	11,697.2	281,374.0
2016/06**	490,842.9	204,055.0	317.5	2,489.2	1,648.4	53,460.3	146,139.7	286,787.9	_	1,921.1	3,770.0	11,282.5	269,814.4
07**	494,418.1	211,688.2	346.9	2,171.4	1,807.9	56,454.6	150,907.4	282,729.9	_	1,947.2	3,724.8	11,153.3	265,904.7
08**	516,145.5	231,091.6	391.4	3,011.9	2,101.5	63,314.3	162,272.5	285,053.8	_	1,770.6	5,151.5	11,172.2	266,959.6
09	515,332.6	231,321.0	365.4	3,169.1	1,847.9	63,297.4	162,641.3	284,011.5	_	1,870.5	5,210.9	11,339.9	265,590.2
10	516,495.9	234,712.7	316.8	3,177.1	1,976.1	64,979.3	164,263.4	281,783.2	_	2,258.0	5,263.4	10,688.2	263,573.7
11	522,001.3	242,544.4	336.2	3,210.1	2,177.6	68,704.0	168,116.5	279,457.0	_	2,257.9	4,949.2	11,039.2	261,210.6

Burimi: Banka e Shqipërisë
**Përfshihen vetëm llogaritë dhe depozitat që janë pjesë e parasë së gjerë.*
***Janë përditësuar të dhënat e SHKK-ve për TII 2016.*

Source: Bank of Albania
** Deposits included in broad money.*
***Updated the data of SLA-s for Q II 2016.*

1-11 KREDIA PËR EKONOMINË SIPAS SEKTORIT*

Në milionë lekë, fund periudhe

CREDIT TO ECONOMY BY SECTOR* 1-11

In millions ALL, end of period

	Totali i kredisë / Total credit (2+8)	Kredia në lekë / Credit in national currency (3+ 4+ 5+ 6+ 7)						Kredia në valutë / Credit in foreign currency (9+ 10+ 11+ 12+ 13)					
			Qeveria lokale / Local government	Korporatat jofinanciare publike / Public nonfinancial corporations	Korporata të tjera jofinanciare / Other nonfinancial corporations	Korporata të tjera financiare / Other financial corporations	Sektorë të tjerë rezidentë / Other resident sectors		Qeveria lokale / Local government	Korporatat jofinanciare publike / Public nonfinancial corporations	Korporata të tjera jofinanciare / Other nonfinancial corporations	Korporata të tjera financiare / Other financial corporations	Sektorë të tjerë rezidentë / Other resident sectors
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2013/12	547,927.6	219,933.0	256.0	20,251.4	122,944.7	4,238.4	72,242.5	327,994.5	_	4,709.6	240,596.5	5,339.8	77,348.7
2014/12	559,986.9	233,443.0	777.7	22,402.3	129,429.4	3,436.9	77,396.7	326,543.9	_	4,925.8	242,737.1	4,833.4	74,047.5
2015/12	546,793.9	240,783.9	887.7	22,406.9	122,166.0	5,036.2	90,287.1	306,010.0	_	5,093.6	224,044.1	4,501.5	72,370.8
2016/06**	552,382.0	248,958.5	879.9	22,844.4	126,617.0	3,890.1	94,727.1	303,423.6	_	3,506.3	224,052.9	5,161.8	70,702.6
07**	549,669.7	249,526.2	873.4	22,940.0	125,907.3	4,182.5	95,623.0	300,143.5	_	4,162.6	220,820.0	5,168.8	69,992.2
08**	550,514.1	250,984.4	870.0	23,058.4	126,462.2	4,107.0	96,486.8	299,529.7	_	3,987.9	219,991.6	5,116.5	70,433.8
09	549,691.5	254,165.0	862.4	23,356.9	128,596.0	4,002.0	97,347.8	295,526.5	_	3,514.4	216,928.3	5,017.1	70,066.7
10	550,720.7	255,242.0	855.0	23,630.7	128,864.9	3,941.7	97,949.7	295,478.7	_	3,367.4	217,412.0	4,937.7	69,761.7
11	553,277.5	258,556.8	852.7	23,545.8	131,471.9	3,846.8	98,839.7	294,720.7	_	3,481.2	216,961.7	5,010.2	69,267.6

Burimi: Banka e Shqipërisë
** Kredia dhënë nga korporatat depozituese (Banka qendrore, bankat paradepozituese dhe shoqëritë e kursim-kreditit).*
***Janë përditësuar të dhënat e SHKK-ve për TII 2016.*

Source: Bank of Albania
** Credit granted by depository corporations (Central bank, deposit money banks and savings and loan associations).*
***Updated the data of SLA-s for Q II 2016.*

1-12.A HUATË E KORPORATAVE JOFINANCIARE SIPAS AKTIVITETIT EKONOMIK (NVE - REV.1) *

Në milionë lekë, fund periudhe

LOANS OF NON-FINANCIAL CORPORATIONS BY ECONOMIC ACTIVITY (NACE - REV.1) * 1-12.A

In millions ALL, end of period

	Totali i huave për korporatat jofinanciare / Total loans to non-financial corporations (2+ 3+ 4+ 5+ 6+ 7+ 8+ 9+ 10+ 11+ 12+ 13+ 14+ 15+ 16+17)	Bujqësia, gjuetia dhe silvikultura / Agriculture, hunting and forestry	Peshkimi / Fishing	Industria nxjerrëse / Mining and quarrying	Industria përpunuese / Manufacturing	Prodhimi, shpërndarja e energjisë elektrike, e gazit dhe e ujit / Electricity, gas and water supply	Ndërtimi / Construction	Tregtia, riparimi i automjeteve dhe artikujve shtëpiakë / Trade, repair of motor vehicles and personal and household goods	Hotelet dhe restorantet / Hotels and restaurants	Transporti, magazinimi dhe telekomunikacioni / Transport, storage and telecommunications	Ndërmjetësim monetar dhe financiar / Financial intermediation	Pasuritë e paluëshme, dhënia me qira, etj. / Real estate, renting, etc.	Administrimi publik / Public administration	Arsimi / Education	Shëndeti dhe veprimtaritë sociale / Health and social work	Shërbime kolektive, sociale dhe individuale / Other community, social and personal service activities	Të tjera / Other
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
2015/12	373,710.6	5,835.2	531.3	9,892.4	54,887.5	49,953.0	49,433.1	130,271.2	12,729.7	10,889.0	4,315.0	4,369.9	586.6	5,449.6	3,401.6	20,840.3	10,325.3
2016/03	373,572.9	5,127.0	530.9	10,106.1	55,232.7	49,424.9	50,164.6	128,855.2	13,153.6	10,916.4	4,252.9	4,341.0	729.8	5,374.0	3,603.3	21,238.1	10,522.3
04	374,370.9	5,091.0	539.3	10,294.7	55,364.1	49,606.4	49,851.7	129,012.4	13,136.7	10,845.7	4,368.7	4,301.7	728.9	5,342.0	3,675.1	21,515.3	10,697.2
05	377,014.2	5,101.3	537.5	9,301.6	54,178.2	50,212.2	50,082.3	132,364.7	13,188.9	11,329.6	4,273.9	4,399.7	921.6	5,899.4	3,418.7	20,661.2	11,143.4
06	377,020.6	5,295.0	537.8	9,189.4	51,916.3	50,192.3	49,368.8	135,161.6	13,093.4	11,315.7	4,310.6	4,427.5	919.3	6,083.8	3,494.4	20,710.1	11,004.6
07	373,829.9	5,007.9	551.4	9,112.2	51,181.1	52,043.1	48,837.8	133,283.9	13,015.1	11,179.1	3,820.7	4,344.3	845.2	6,072.5	3,441.4	21,343.6	9,750.5
08	373,500.0	5,246.3	528.6	9,763.9	51,892.6	50,264.9	48,652.1	131,530.3	13,066.6	11,082.0	2,787.3	6,549.2	951.1	6,118.9	3,485.2	21,516.7	10,064.5

Burimi: Banka e Shqipërisë
** Të dhënat e huave përfshijnë interesat e përllogaritur.*

Source: Bank of Albania
** Data on loans include accrued interests.*

1-12.B HUATË E KORPORATAVE JOFINANCIARE SIPAS AKTIVITETIT EKONOMIK (NVE - REV.2) *

Në milionë lekë, fund periudhe

LOANS OF NON-FINANCIAL CORPORATIONS BY ECONOMIC ACTIVITY (NACE - REV.2) * 1-12.B

In millions ALL, end of period

	Totali i huave për korporatat jofinanciare private / Total loans to private non-financial corporations (2+3+ 4+ 5+ 6+ 7+ 8+ 9+ 10+ 11+ 12+ 13+ 14+ 15+ 16+ 17+ 18+ 19+ 20+ 21+22)	Bujqësia, Pyjet, Peshkimi / Agriculture, forestry and fishing	Industria nxjerrëse / Mining and quarrying	Industria përpunuese / Manufacturing	Energjia elektrike, furnizimi me gaz, avull dhe ajër i kondicionuar/Electricity, gas, steam and air conditioning supply	Furnizimi me ujë, aktivitete të trajtimit dhe menaxhimit të mbeturinave, mbetjeve/ Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	Ndërtimi / Construction	Tregtia me shumicë dhe me pakicë; Riparimi i automjeteve dhe motoçikletave/ Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	Transporti dhe magazinimi/ Transportation and storage	Akomodimi dhe shërbimi ushqimor/Accommodation and food service activities	Informacioni dhe komunikacioni/ Information and communication
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2016/09**	372,395.5	4,923.6	6,730.3	63,604.5	49,843.5	187.4	48,404.3	122,674.2	6,930.2	13,928.1	4,495.1
2016/10	373,274.9	5,424.0	6,651.7	63,176.3	49,531.1	185.7	48,765.9	123,535.5	6,974.7	13,847.1	4,151.7
2016/11	375,460.6	5,336.2	7,342.3	61,499.5	49,700.6	182.5	48,280.0	126,825.4	7,051.1	13,708.3	3,985.5

	Aktivitete financiare dhe të sigurimit/ Financial and insurance activities	Aktivitete të pasurive të paluajtëshme/ Real estate activities	Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike/Professional, scientific and technical activities	Shërbime administrative dhe mbështetëse/Administrative and support service activities	Administrimi publik dhe mbrojtja; Sigurimi social i detyrueshëm/Public administration and defence; compulsory social security	Arsimi/Education	Shëndetësia dhe aktivitete të punës sociale/Human health and social work activities	Arte, argëtim dhe çlodhje/ Arts, entertainment and recreation	Aktivitete të tjera shërbimi/ Other service activities	Aktivitete të familjeve si punëdhënës; Aktivitete të prodhimit të mallrave e shërbimeve të familjeve për përd. e vet/ Activities of households as employers; undifferentiated goods- and services-producing activities of Hh for own use	Aktivitete të organizatave dhe organizmave ndërkombëtare/ Activities of extraterritorial organisations and bodies
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
2016/09**	1,706.2	5,808.7	1,080.6	459.0	721.6	5,940.4	2,814.9	4,877.1	23,341.3	3,782.6	142.0
2016/10	1,610.5	5,857.0	1,075.0	434.6	914.5	5,810.6	2,805.1	4,758.1	23,851.3	3,773.5	141.2
2016/11	1,535.6	4,786.1	1,099.5	452.0	1,394.6	5,826.5	2,827.3	5,289.6	24,583.9	3,614.6	139.6

Burimi: Banka e Shqipërisë
** Të dhënat e huave përfshijnë interesat e përllogaritur.*
*** Të dhënat fillojnë nga muaji shtator 2016.*

Source: Bank of Albania
** Data on loans include accrued interests.*
***The data start from September 2016.*

1-13A HUATË E KORPORATAVE JOFINANCIARE PRIVATE SIPAS QËLLIMIT TË PËRDORIMIT DHE MONEDHËS*

Në milionë lekë, fund periudhe

PRIVATE NON-FINANCIAL CORPORATIONS LOANS BY PURPOSE AND CURRENCY* 1-13A

In millions ALL, end of period

	Huatë për korporatat jofinanciare private/ Private non-financial corporations loans (2+ 9+ 16+ 23)	Në lekë / In ALL (3+ 4+ 5+ 6+ 7+ 8)	Overdraft / Overdraft	Kapital qarkullues / Working capital	Hua për çelje biznesi/ Loans for starting up a business	Blerje pajisjesh / Machineries and appliances	Pasuri të paluajtshme / Real estate	Hua për investime në instrumenta financiare/ Loans for investments in financial instruments
	1	2	3	4	5	6	7	8
2015/12	346,210.1	122,166.0	33,175.9	29,980.8	2,264.1	27,067.2	29,538.4	139.7
2016/06	350,669.9	126,617.0	33,551.5	32,283.8	3,262.6	27,237.5	30,146.1	135.4
07	346,727.3	125,907.3	35,700.1	30,529.3	3,343.8	27,044.2	29,168.4	121.5
08	346,453.8	126,462.2	33,582.4	32,238.2	3,462.7	27,125.4	29,924.6	128.9
09	345,524.2	128,596.0	34,922.0	32,370.7	4,163.3	28,158.7	28,860.6	120.6
10	346,276.9	128,864.9	35,290.8	32,051.5	3,505.8	28,668.7	29,228.0	120.1
11	348,433.6	131,471.9	35,494.3	30,808.5	3,640.9	31,844.4	29,670.1	13.6

	Në dollarë amerikanë / In USD (10+ 11+ 12+ 13+14 +15)	Overdraft / Overdraft	Kapital qarkullues / Working capital	Hua për çelje biznesi/ Loans for starting up a business	Blerje pajisjesh / Machineries and appliances	Pasuri të paluajtshme / Real estate	Hua për investime në instrumenta financiare/ Loans for investments in financial instruments
	9	10	11	12	13	14	15
2015/12	38,407.9	19,760.0	7,359.7	1,171.3	7,135.9	2,981.1	_
2016/06	33,767.8	16,270.1	7,659.9	653.7	6,709.4	2,474.7	_
07	33,232.4	16,291.9	7,292.5	641.4	6,607.8	2,398.8	_
08	33,416.2	15,973.8	7,712.7	631.2	6,695.1	2,403.5	_
09	31,319.0	14,176.8	7,709.2	624.9	6,634.6	2,173.5	_
10	32,100.9	14,486.2	8,150.8	624.8	6,685.3	2,153.8	_
11	34,531.0	17,819.1	7,049.2	626.3	6,822.3	2,214.1	_

	Në euro / In EUR (17+ 18+ 19+ 20+ 21+ 22)	Overdraft / Overdraft	Kapital qarkullues / Working capital	Hua për çelje biznesi/ Loans for starting up a business	Blerje pajisjesh / Machineries and appliances	Pasuri të paluajtshme / Real estate	Hua për investime në instrumenta financiare/ Loans for investments in financial instruments	Hua në monedha të tjera / In other currencies
	16	17	18	19	20	21	22	23
2015/12	185,611.0	43,026.9	25,260.3	130.8	61,081.4	56,111.7	_	25.2
2016/06	190,262.1	44,698.3	27,089.8	250.5	62,098.8	56,110.3	14.4	23.0
07	187,565.0	46,019.5	24,500.9	250.4	60,830.8	55,963.5	_	22.5
08	186,553.3	43,018.2	26,880.1	258.5	61,609.7	54,786.8	_	22.1
09	185,587.4	43,815.9	26,205.9	3,182.7	62,275.0	50,039.2	68.8	21.9
10	185,289.6	43,220.9	25,820.2	341.6	61,685.5	54,153.0	68.4	21.5
11	182,409.5	41,735.8	25,636.4	415.7	61,965.8	52,655.9	_	21.2

Burimi: Banka e Shqipërisë
**Të dhënat e huave përfshijnë interesat e përllogaritur.*

Source: Bank of Albania.
**Data on loans include accrued interests.*

1-13B HUATË E KORPORATAVE JOFINANCIARE PUBLIKE SIPAS QËLLIMIT TË PËRDORIMIT DHE MONEDHËS*

Në milionë lekë, fund periudhe

PUBLIC NON-FINANCIAL CORPORATIONS LOANS BY PURPOSE AND CURRENCY* 1-13B

In millions ALL, end of period

	Huatë për korporatat jofinanciare publike/ Public non-financial corporations loans (2+ 9+ 15+ 21)	Në lekë / In ALL (3+ 4+ 5+ 6+ 7+8)	Overdraft / Overdraft	Kapital qarkullues / Working capital	Blerje pajisjesh / Machineries and appliances	Pasuri të paluajtshme / Real estate	Hua të tjera / Other loans
	1	2	3	4	6	7	8
2015/12	27,500.5	22,406.9	21,028.1	11.01	1,313.5	54.3	0.0
2016/06	26,350.7	22,844.4	21,168.1	288.4	1,210.2	177.6	0.0
07	27,102.6	22,940.0	21,166.0	289.7	1,191.7	292.7	0.0
08	27,046.3	23,058.4	21,094.3	290.4	1,175.7	497.9	0.0
09	26,871.2	23,356.9	21,254.1	287.5	1,158.8	656.4	0.0
10	26,998.1	23,630.7	21,496.8	288.7	1,140.2	705.0	0.0
11	27,027.0	23,545.8	21,428.2	289.4	1,123.8	704.3	0.0

	Në dollarë amerikanë / In USD (9+ 10+ 11+ 12+ 13+ 14)	Overdraft / Overdraft	Kapital qarkullues / Working capital	Blerje pajisjesh / Machineries and appliances	Pasuri të paluajtshme / Real estate	Hua të tjera / Other loans
	9	10	11	12	13	14
2015/12	0.1	0.1	_	_	_	0.0
2016/06	0.1	0.1	_	_	_	0.0
07	0.1	0.1	_	_	_	0.0
08	0.1	0.1	_	_	_	0.0
09	0.1	0.1	_	_	_	0.0
10	0.1	0.1	_	_	_	0.0
11	0.1	0.1	_	_	_	0.0

	Në euro / In EUR (16+ 17+ 18+ 19+ 20)	Overdraft / Overdraft	Kapital qarkullues / Working capital	Blerje pajisjesh / Machineries and appliances	Pasuri të paluajtshme / Real estate	Hua të tjera/ Other loans	Hua në monedha të tjera / In other currencies
	15	16	17	18	19	20	21
2015/12	5,093.5	5,093.5	_	_	_	0.0	0.0
2016/06	3,506.2	3,506.1	_	_	_	0.0	_
07	4,162.4	4,162.4	_	_	_	0.0	0.0
08	3,987.8	3,987.8	_	_	_	0.0	0.0
09	3,514.3	3,514.3	_	_	_	0.0	0.0
10	3,367.3	3,367.2	_	_	_	0.0	0.0
11	3,481.1	3,481.1	_	_	_	0.0	0.0

Burimi: Banka e Shqipërisë
**Të dhënat e huave përfshijnë interesat e përllogaritur.*

Source: Bank of Albania.
**Data on loans include accrued interests.*

1-14 HUATË E INDIVIDËVE DHE INSTITUCIONEVE JO ME QËLLIM FITIMI QË U SHËRBEJNË INDIVIDËVE SIPAS QËLLIMIT TË PËRDORIMIT DHE MONEDHËS*

Në milionë lekë, fund periudhe

HOUSEHOLDS + NON-PROFIT INSTITUTIONS SERVING HOUSEHOLDS LOANS BY PURPOSE AND CURRENCY* 1-14

In millions ALL, end of period

	Huatë për Individët dhe Institucionet jo me qëllim fitimi që u shërbejnë individëve/ Households + Non-profit institutions serving households loans (2+ 9+ 16+ 23)	Në lekë / In ALL (3+ 4+ 5+ 6+7)	Overdraft / Overdraft	Mallra jo të qëndrueshëm / Nondurable goods	Mallra të qëndrueshëm / Durable goods	Hua për blerje banesash / Loans for house purchase	Hua për qëllime të tjera/Loans for other purposes	nga të cilat: për të vetëpunësuarit / of which: sole proprietorships; partnerships without legal status
	1	2	3	4	5	6	7	8
2015/12	156,170.4	83,799.6	7,339.6	16,624.1	11,465.1	42,427.5	5,943.4	2,008.4
2016/06	158,669.7	87,967.2	7,304.8	18,148.9	12,139.2	44,530.5	5,843.7	1,752.3
07	158,797.5	88,805.3	6,997.3	18,676.7	12,234.4	45,073.7	5,823.2	1,791.0
08	160,109.5	89,675.7	7,098.1	18,996.6	12,321.8	45,459.6	5,799.8	1,792.3
09	160,382.6	90,315.8	7,023.8	19,180.5	12,408.1	45,898.9	5,804.4	1,817.8
10	160,678.1	90,916.4	7,021.9	19,425.3	12,605.9	46,129.9	5,733.4	1,768.3
11	161,078.7	91,811.1	7,071.0	19,722.9	12,625.7	46,557.7	5,833.8	1,756.7

	Në dollarë amerikanë / In USD (10+ 11+ 12+ 13+ 14)	Overdraft / Overdraft	Mallra jo të qëndrueshëm / Nondurable goods	Mallra të qëndrueshëm / Durable goods	Hua për blerje banesash / Loans for house purchase	Hua për qëllime të tjera/Loans for other purposes	nga të cilat: për të vetëpunësuarit / of which: sole proprietorships; partnerships without legal status
	9	10	11	12	13	14	15
2015/12	1,466.2	103.9	133.3	160.0	798.8	270.2	182.9
2016/06	1,182.4	79.5	115.6	158.1	650.8	178.5	148.5
07	1,175.6	83.6	113.1	156.8	648.4	173.8	144.7
08	1,162.0	82.3	106.1	159.5	644.5	169.6	140.8
09	1,138.2	77.3	104.0	159.9	628.6	168.4	140.0
10	1,192.7	132.5	103.7	161.0	625.5	170.0	141.4
11	1,197.5	135.8	102.7	170.6	621.5	167.0	138.0

	Në euro / In EUR (17+ 18+ 19+ 20+ 21)	Overdraft / Overdraft	Mallra jo të qëndrueshëm / Nondurable goods	Mallra të qëndrueshëm / Durable goods	Hua për blerje banesash / Loans for house purchase	Hua për qëllime të tjera/ Loans for other purposes	nga të cilat: për të vetëpunësuarit / of which: sole proprietorships; partnerships without legal status	Hua në monedha të tjera / In other currencies
	16	17	18	19	20	21	22	23
2015/12	70,578.5	1,992.4	1,699.4	4,417.0	58,888.4	3,581.3	802.6	326.1
2016/06	69,217.1	1,064.8	1,631.9	4,490.6	58,319.7	3,710.0	561.0	303.0
07	68,520.9	1,069.6	1,657.6	4,485.1	57,649.4	3,659.3	534.5	295.7
08	68,981.8	1,072.5	1,641.0	4,523.1	58,070.2	3,675.1	529.8	290.0
09	68,641.0	1,049.0	1,576.4	4,442.2	57,900.9	3,672.4	438.8	287.6
10	68,287.7	1,103.7	1,559.7	4,510.9	57,460.4	3,653.1	507.7	281.4
11	67,792.7	1,110.2	1,561.5	4,515.2	56,854.2	3,751.8	537.3	277.5

Burimi: Banka e Shqipërisë
**Të dhënat e huave përfshijnë interesat e përllogaritur.*

Source: Bank of Albania.
**Data on loans include accrued interests.*

1-15 HUATË SIPAS RRETHEVE*
Në milionë lekë, fund periudhe

LOANS BY DISTRICTS* 1-15
In millions ALL, end of period

	Totali i kredisë / Total loans (2+ 3+ 4+ 5+ 6+ 7+ 8+ 9+ 10)	Tiranë / Tirana	Durrës / Durrës	Elbasan / Elbasan	Shkodër / Shkodra	Korçë / Korca	Vlorë / Vlora	Fier / Fier	Lezhë / Lezha	Të tjera / Other
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2015/IV	545,106.0	401,551.2	37,405.3	15,647.9	11,417.2	7,357.5	12,619.8	13,283.5	6,524.4	39,299.3
2016/I	548,051.4	404,526.0	37,125.1	15,400.6	11,076.3	7,351.5	12,735.6	13,574.2	6,460.4	39,801.6
2016/II	549,643.4	404,017.4	38,120.2	15,466.7	11,210.4	7,535.4	13,031.8	13,849.8	6,319.1	40,092.5
2016/III	546,285.6	402,513.6	36,796.9	15,521.6	10,921.2	7,630.2	12,840.8	13,745.2	6,223.6	40,092.5

Burimi: Banka e Shqipërisë
**Të dhënat e huasë përfshijnë interesat e përllogaritur.*

Source: Bank of Albania
**Data on loans include accrued interests.*

1-16 NORMAT E INTERESIT TË BANKËS SË SHQIPËRISË*
Në përqindje

BANK OF ALBANIA INTEREST RATES* 1-16
In percentage

		Depozita njëditore / Overnight deposit		Marrëveshje riblerjeje njëjavore / Weekly repurchase agreement		Kredia njëditore / Overnight credit		Kredia për mbështetje me likuiditet** / Liquidity supporting loan**	
		Vlera / Level	Ndryshimi / Change	Vlera / Level	Ndryshimi / Change	Vlera / Level	Ndryshimi / Change	Vlera / Level	Ndryshimi / Change
		1	2	3	4	5	6	7	8
2004	29/04	3.25	_	6.25	_	8.75	_	12.25	_
	12/05	3.00	-0.25	6.00	-0.25	8.50	-0.25	12.00	-0.25
	24/06	2.75	-0.25	5.75	-0.25	8.25	-0.25	11.75	-0.25
	28/07	2.50	-0.25	5.50	-0.25	8.00	-0.25	11.50	-0.25
	04/11	2.25	-0.25	5.25	-0.25	7.75	-0.25	11.25	-0.25
2005	31/03	2.00	-0.25	5.00	-0.25	7.50	-0.25	11.00	-0.25
	27/07	3.25	1.25	5.00	_	6.75	-0.75	11.00	_
2006	12/07	3.50	0.25	5.25	0.25	7.00	0.25	11.25	0.25
	30/11	3.75	0.25	5.50	0.25	7.25	0.25	11.50	0.25
2007	28/06	4.00	0.25	5.75	0.25	7.50	0.25	11.75	0.25
	27/09	4.25	0.25	6.00	0.25	7.75	0.25	12.00	0.25
	30/11	4.50	0.25	6.25	0.25	8.00	0.25	12.25	0.25
2008	24/12	4.50	_	6.25	_	7.00	-1.00	12.25	_
2009	28/01	4.50	_	6.25	_	7.00	_	12.25	_
	29/01	4.00	-0.50	5.75	-0.50	6.50	-0.50	11.75	-0.50
	28/10	3.50	-0.50	5.25	-0.50	6.00	-0.50	11.25	-0.50
2010	29/07	3.25	-0.25	5.00	-0.25	5.75	-0.25	11.00	-0.25
2011	03/01	3.25	_	5.00	_	6.75	1.00	11.00	_
	24/03	3.50	0.25	5.25	0.25	7.00	0.25	11.25	0.25
	30/09	3.25	-0.25	5.00	-0.25	6.75	-0.25	11.00	-0.25
	01/12	3.00	-0.25	4.75	-0.25	6.50	-0.25	10.75	-0.25
2012	26/01	2.75	-0.25	4.50	-0.25	6.25	-0.25	10.50	-0.25
	29/03	2.50	-0.25	4.25	-0.25	6.00	-0.25	10.25	-0.25
	10/05	2.50	_	4.25	_	6.00	_	8.25	-0.20
	25/07	2.25	-0.25	4.00	-0.25	5.75	-0.25	8.00	-0.25
2013	31/01	2.00	-0.25	3.75	-0.25	5.50	-0.25	7.75	-0.25
	01/08	1.75	-0.25	3.50	-0.25	5.25	-0.25	7.50	-0.25
	02/12	1.50	-0.25	3.25	-0.25	5.00	-0.25	7.25	-0.25
	16/12	1.25	-0.25	3.00	-0.25	4.75	-0.25	7.00	-0.25
2014	27/02	1.00	-0.25	2.75	-0.25	4.50	-0.25	6.75	-0.25
	02/06	0.75	-0.25	2.50	-0.25	4.25	-0.25	6.50	-0.25
	27/11	0.50	-0.25	2.25	-0.25	4.00	-0.25	6.25	-0.25
2015	29/01	0.25	-0.25	2.00	-0.25	3.75	-0.25	6.00	-0.25
	05/11	0.00	-0.25	1.75	-0.25	3.50	-0.25	5.75	-0.25
2016	06/04	0.25	0.25	1.50	-0.25	2.75	-0.75	5.50	-0.25
	05/05	0.25	_	1.25	-0.25	2.25	-0.50	5.25	-0.25

Burimi: Banka e Shqipërisë
**Tabela paraqet ndryshimin e normave bazë të interesit sipas vendimit të politikës monetare.*
*** Me hyrjen në fuqi të vendimit nr. 16 datë 13.03.2012, për miratimin e rregullores "Për kredinë për mbështetje me likuiditet", instrumenti "Kredia Lombard" do të pasohet nga "Kredia për mbështetje me likuiditet".*

Source: Bank of Albania
**The table presents the change of key interest rates according to the monetary policy decisions on interest rates.*
*** Upon the entry into force of Decision No. 16, dated 13 March 2012, on the approval of the Regulation "On the liquidity supporting loan", the instrument "Lombard Loan" will be followed by the "Liquidity supporting loan".*

1-17 NORMAT E INTERESIT PËR DEPOZITAT E REJA TË KORPORATAVE JO-FINANCIARE, INDIVIDËVE DHE INSTITUCIONEVE JO ME QËLLIM FITIMI QË U SHËRBEJNË INDIVIDËVE SIPAS MONEDHAVE *

INTEREST RATES ON NEW DEPOSITS OF NON-FINANCIAL CORPORATIONS, HOUSEHOLDS AND NPISH BY CURRENCY * 1-17

Në përqindje

In percentage

	Llogari rrjedhëse/ Current accounts	Depozita pa afat/ Demand deposits	1 mujore/ 1 months	3 mujore/ 3 months	6 mujore/ 6 months	12 mujore/ 12 months	24 mujore/ 24 months
	Në lekë / In ALL						
2015	0.05	_	1.44	0.74	1.12	1.35	2.38
2016/06	0.04	0.29	0.72	0.28	0.53	0.71	1.46
07	0.04	0.33	0.71	0.28	0.59	0.69	1.36
08	0.04	0.39	0.57	0.29	0.67	0.54	1.41
09	0.03	0.20	0.79	0.27	0.54	0.72	1.43
10	0.03	0.29	0.62	0.38	0.47	0.69	1.46
11	0.03	0.31	0.91	0.33	0.74	0.69	1.34
	Në dollarë amerikanë / In USD						
2015	0.04	_	0.24	0.20	0.33	0.46	1.06
2016/06	0.03	0.19	0.21	0.16	0.20	0.42	0.72
07	0.02	0.08	0.18	0.12	0.39	0.43	0.89
08	0.02	0.12	0.22	0.16	0.22	0.43	1.03
09	0.02	0.07	0.23	0.16	0.22	0.36	0.70
10	0.02	0.12	0.27	0.17	0.27	0.42	1.20
11	0.02	0.06	0.18	0.12	0.26	0.50	0.78
	Në Euro / In EUR						
2015	0.05	_	0.16	0.13	0.22	0.35	0.77
2016/06	0.04	0.12	0.10	0.03	0.11	0.17	0.42
07	0.04	0.09	0.07	0.04	0.11	0.17	0.45
08	0.03	0.12	0.07	0.05	0.07	0.14	0.48
09	0.04	0.07	0.07	0.06	0.07	0.14	0.50
10	0.04	0.10	0.09	0.04	0.13	0.17	0.41
11	0.04	0.08	0.16	0.04	0.13	0.14	0.76

Burimi: Banka e Shqipërisë

** Normat vjetore përfaqësojnë normat mesatare të ponderuara vjetore, ndërsa normat mujore përfaqësojnë normat mesatare të ponderuara mujore.*

Source: Bank of Albania.

**Yearly data present the annual weighted average rate, while the monthly data present the monthly weighted average rate.*

1-18 NORMAT E INTERESIT PËR HUATË E REJA TË KORPORATAVE JO-FINANCIARE, INDIVIDËVE DHE INSTITUCIONEVE JO ME QËLLIM FITIMI QË U SHËRBEJNË INDIVIDËVE SIPAS MONEDHAVE*

Në përqindje

INTEREST RATES ON NEW LOANS OF NON-FINANCIAL CORPORATIONS, HOUSEHOLDS AND NPISH BY CURRENCY* 1-18

In percentage

	Deri në 6 muaj/ Up to 6 months	6 muaj - 1 vit/ 6 months - 1 year	1-3 vjet/ 1-3 years	3 - 5 vjet/ 3 - 5 years	Mbi 5 vjet/ Over 5 years
	Në lekë / In ALL				
2015/12	8.91	7.77	9.24	8.83	6.92
2016/06	10.08	7.32	7.88	7.89	5.92
07	9.30	7.19	8.28	7.92	6.06
08	11.04	7.72	9.47	8.00	5.86
09**	9.54	4.67	8.71	8.13	5.64
10	10.82	6.79	7.71	7.67	5.70
11	12.09	6.26	8.37	7.97	5.61
	Në dollarë amerikanë / In USD				
2015/12	4.84	5.18	5.66	6.07	4.58
2016/06	5.46	5.35	5.78	8.02	5.08
07	4.32	6.90	7.44	-	6.64
08	5.26	5.19	4.55	-	6.05
09**	5.47	3.86	6.05	-	6.08
10	8.52	6.33	7.72	-	-
11	4.77	3.75	6.97	-	6.25
	Në Euro / In EUR				
2015/12	6.64	5.71	6.52	5.79	5.21
2016/06	6.73	5.35	5.28	5.02	4.65
07	6.47	3.91	4.36	5.09	6.13
08	5.92	6.61	4.93	5.38	3.34
09**	5.59	3.42	4.37	5.00	3.67
10	5.54	4.73	4.74	5.79	4.57
11	5.80	5.23	4.19	4.12	4.08

Burimi: Banka e Shqipërisë
**Normat vjetore përfaqësojnë normat mesatare të ponderuara vjetore, ndërsa normat mujore përfaqësojnë normat mesatare të ponderuara mujore.*
*** Përditësuar të dhënat e muajit shtator 2016.*

Source: Bank of Albania.
**Yearly data present the annual weighted average rate, while the monthly data present the monthly weighted average rate.*
***Updated data of September 2016.*

1-18A NORMAT E INTERESIT PËR HUATË E REJA TË E KORPORATAVE JOFINANCIARE PRIVATE SIPAS QËLLIMIT TË PËRDORIMIT DHE MONEDHËS *

Në përqindje

AVERAGE MONTHLY INTEREST RATES FOR NEW LOANS TO PRIVATE NON-FINANCIAL CORPORATIONS BY PURPOSE AND CURRENCY * 1-18A

In percentage

	Norma e interesit e huave të reja për korporata jo-financiare private/ Average monthly interest rates of new loans to private non-financial corporations	Overdraft / Overdraft	Kapital qarkullues / Working capital	Hua për çelje biznesi/ Loans for starting up a business	Blerje pajisjesh / Machineries and appliances	Pasuri të paluajtshme / Real estate	Hua për investime në instrumenta financiare/ Loans for investments in financial instruments
	Në lekë / In ALL						
2015/12**	8.17	8.30	7.22	7.99	9.98	6.98	_
2016/06	7.65	8.06	7.21	7.99	6.98	6.73	_
07	7.50	7.69	7.06	8.03	7.54	7.57	_
08	8.86	9.63	8.08	8.01	6.86	8.84	_
09***	7.38	7.49	7.50	7.82	7.29	6.06	_
10	8.85	9.56	7.32	7.88	6.20	5.76	_
11	7.84	9.93	6.24	8.08	5.57	5.53	_
	Në dollarë amerikanë / In USD						
2015/12**	5.51	4.94	6.99	2.50	7.20	6.75	_
2016/06	5.55	5.21	6.14	_	7.00	6.25	_
07	5.53	4.42	6.95	7.00	_	_	_
08	5.32	5.27	4.99	_	6.02	6.25	_
09***	5.02	4.63	5.10	_	6.51	6.25	_
10	7.32	7.39	7.06	_	_	_	_
11	4.73	4.72	4.49	_	6.25	6.25	_
	Në Euro / In EUR						
2015/12**	6.33	6.06	6.54	7.50	6.43	6.40	_
2016/06	5.55	5.81	5.36	5.50	5.32	4.93	_
07	5.61	4.91	4.37	6.00	4.78	7.07	_
08	4.76	5.77	6.89	5.00	4.51	3.06	_
09***	4.23	4.13	5.16	5.47	4.03	4.25	_
10	5.09	4.80	6.13	5.55	5.35	4.46	_
11	4.61	5.35	4.76	6.14	4.14	3.92	_

Burimi: Banka e Shqipërisë
** Normat mujore përfaqësojnë normat mesatare të ponderuara mujore.*
*** Të dhënat fillojnë nga muaji dhjetor 2015.*
**** Përditësuar të dhënat e muajit shtator 2016.*

Source: Bank of Albania.
**Monthly data present the monthly weighted average rate.*
***The data start from December 2015.*
****Updated data of September 2016.*

1-18B NORMAT E INTERESIT PËR HUATË E REJA TË INDIVIDËVE DHE INSTITUCIONEVE JO ME QËLLIM FITIMI QË U SHËRBEJNË INDIVIDËVE, SIPAS QËLLIMIT TË PËRDORIMIT DHE MONEDHËS *

Në përqindje

AVERAGE MONTHLY INTEREST RATES FOR NEW LOANS TO HOUSEHOLDS AND NPISH BY PURPOSE AND CURRENCY *1-18B

In percentage

	Norma e interesit e huave të reja për individët dhe institucionet jo me qëllim fitimi që u shërbejnë individëve/ Average monthly interest rates of new loans to households and NPISH	Overdraft / Overdraft	Mallra jo të qëndrueshëm / Consuming of non durable goods	Mallra të qëndrueshëm / Consuming of durable goods	Hua për blerje banesash / Loans for house purchase	Hua për qëllime të tjera/ Loans for other purposes	nga të cilat: për të vetëpunësuarit / of which: sole proprietorships;partnerships without legal status
		Në lekë / In ALL					
2015/12	8.63	14.15	9.05	9.61	5.07	9.08	8.05
2016/06	6.93	10.58	8.16	8.25	3.73	9.00	8.21
07	7.06	10.87	7.97	7.93	3.69	9.05	7.86
08	6.89	10.13	7.94	7.51	3.60	8.60	7.29
09***	6.98	8.67	8.06	7.94	3.95	8.58	7.00
10	6.89	8.75	8.07	7.33	3.58	8.71	7.59
11	6.98	9.64	8.12	8.00	3.90	8.32	7.50
		Në dollarë amerikanë / In USD					
2015/12	6.93	7.27	6.80	7.15	6.50	_	_
2016/06	4.60	8.72	4.34	3.00	5.00	_	_
07	5.54	11.87	_	4.00	5.06	_	_
08	6.26	8.79	2.71	3.00	4.80	_	_
09***	3.64	4.31	5.70	3.00	_	_	_
10	3.11	3.11	5.15	_	_	_	_
11	5.49	8.20	3.34	3.97	_	_	_
		Në Euro / In EUR					
2015/12	5.34	6.07	6.00	5.99	4.59	5.73	_
2016/06	4.49	8.14	5.17	4.99	3.78	5.79	_
07	4.08	5.28	4.51	4.39	3.52	6.89	_
08	4.36	8.45	3.72	4.23	3.78	4.37	_
09***	3.81	7.17	3.45	4.77	3.19	6.04	_
10	4.20	5.82	4.32	4.58	3.60	5.33	_
11	4.52	6.52	4.92	4.24	3.39	7.21	6.74

Burimi: Banka e Shqipërisë
**Normat mujore përfaqësojnë normat mesatare të ponderuara mujore.*
*** Të dhënat fillojnë nga muaji dhjetor 2015.*
**** Përditësuar të dhënat e muajit shtator 2016.*

Source: Bank of Albania.
**Monthly data present the monthly weighted average rate.*
***The data start from December 2015.*
****Updated data of September 2016.*

1-19 NORMAT E INTERESIT PËR BONOT E THESARIT SIPAS AFATIT*

MATURITY BREAKDOWN OF TREAUSURY BILLS YIELDS* 1-19

Në përqindje

In percentage

	Normat e interesit për bonot e thesarit / Maturity breakdown of Treausury bill yields		
	3 mujor / 3 months	6 mujor / 6 months	12 mujor /12 months
2009/12	6.30	7.52	9.14
2010/12	5.29	6.41	7.09
2011/12	5.31	6.23	6.95
2012/12	5.03	5.65	6.37
2013/12	3.40	3.54	3.66
2014/01	3.36	3.71	3.82
02	3.24	3.52	3.79
03	3.14	3.40	3.66
04	_	3.32	3.56
05	3.05	3.27	3.40
06	3.02	3.14	3.26
07	2.95	3.16	3.23
08	3.05	3.14	3.20
09	3.08	3.13	3.20
10	3.08	3.13	3.25
11	3.11	3.15	3.29
12	3.15	3.16	3.33
2015/01	3.23	3.23	3.50
02	3.19	3.23	3.58
'03	3.11	3.25	3.59
'04	3.00	3.14	3.50
'05	2.90	3.11	3.42
'06	2.79	3.04	3.29
'07	2.71	2.97	3.24
'08	2.66	2.90	3.22
'09	2.61	2.87	3.21
'10	2.57	2.82	3.18
'11	_	2.82	2.97
'12	_	2.46	2.40
2016/01	1.45	1.99	2.10
02	_	1.36	1.78
03	_	1.26	1.63
04	0.90	1.15	1.52
05	_	0.99	1.35
06	_	0.95	1.28
07	0.88	0.94	1.29
'08	_	0.86	1.46
'09	_	0.90	1.60
'10	1.22	0.90	1.94
'11	_	1.57	2.47

Burimi: Banka e Shqipërisë
**Përfaqësojnë normat mesatare të ponderuara të periudhës.*

Source: Bank of Albania.
**Weighted average interest rates.*

1-20 SISTEMI I PAGESAVE NDËRBANKARE

INTERBANK PAYMENT SYSTEM 1-20

	Volumi i transaksioneve / Volume of transactions		Vlera e transaksioneve (në milionë lekë) / Value of transactions (in milions ALL)	
	AIPS	AECH	AIPS	AECH
	1	2	3	4
Totali i periudhës / Total of period				
2013	86,350	363,507	6,871,611	72,768
2014	86,430	443,977	7,253,748	83,133
2015	123,578	466,708	6,329,598	84,405
Flukse mujore / Monthly flows				
2016/06	9,200	46,215	497,341	7,668
07	10,021	41,828	627,697	7,588
08	11,221	39,720	708,694	7,628
09	10,686	41,826	800,016	7,351
10	10,393	43,068	662,905	7,488
11	9,513	43,951	764,572	7,716

1-21 SHPËRNDARJA RAJONALE E TERMINALEVE TË ATM & POS

Fund periudhe

NUMBER OF ATM & POS TERMINALS BY REGION 1-21

End of period

	Shpërndarja rajonale e ATM / Number of ATM by regions						
	Total (2+ 3+ 4+ 5+ 6+ 7)	Tirana	Shkodra	Korça	Gjirokastra	Elbasani	Lushnja
	1	2	3	4	5	6	7
2013	822	462	87	55	57	40	121
2014	811	471	85	57	47	39	112
2015	826	469	93	54	53	44	113
	Shpërndarja rajonale e terminaleve POS/ Number of POS terminals by regions						
2013	5,668	4,438	243	240	215	122	410
2014	6,540	5,090	321	197	297	189	446
2015	6,689	5,331	320	146	211	222	459

1-22 NUMRI I LLOGARIVE TË KLIENTËVE NË BANKA

Fund periudhe

NUMBER OF CUSTOMERS ACCOUNTS WITH BANKS 1-22

End of period

	Llogaritë totale / Total accounts (2+5)	Llogari rezidente / Resident accounts			Llogari jo rezidente / Non resident accounts (6+7)		
			Individë / Individuals (3+4)	Kompani / Companies		Individë / Individuals	Kompani / Companies
	1	2	3	4	5	6	7
2013	2,919,352	2,898,455	2,737,938	160,517	20,897	19,731	1,166
2014	3,161,650	3,140,591	2,953,580	187,011	21,059	19,422	1,637
2015	3,307,663	3,287,990	3,094,995	192,995	19,673	18,347	1,326

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Source: Bank of Albania.

2 SEKTORI I JASHTËM

EXTERNAL SECTOR 2

2-1 BILANCI I PAGESAVE

Në milionë euro

BALANCE OF PAYMENTS 2-1

In millions EUR

	Llogaria korrente / Current account (2+ 5+ 8+ 11)	Mallrat / Goods (3-4)	Kredi / Credit	Debi / Debit	Shërbimet / Services (6-7)	Kredi / Credit	Debi / Debit	Të ardhura parësore / Primary income (9-10)	Kredi / Credit	Debi / Debit	Të ardhura dytësore / Secondary income (12-13)	Kredi / Credit	Debi / Debit	Llogaria kapitale / Capital account
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2013	-1049.1	-1979.3	1050.6	3029.9	225.7	1714.9	1489.1	24.5	137.8	113.3	679.9	810.4	130.5	47.8
2014	-1287.2	-2215.6	931.7	3147.3	323.2	1881.4	1558.2	-119.4	125.6	245.0	724.6	851.7	127.1	86.7
2015	-1104.6	-2298.9	771.1	3070.1	524.7	2028.0	1503.3	-98.7	154.8	253.5	768.4	921.5	153.1	125.7
2015/ IV	-397.7	-705.5	171.4	876.9	141.1	543.3	402.2	-34.2	43.9	78.1	201.0	247.2	46.2	32.8
2016/ I	-224.2	-579.3	125.5	704.8	176.0	483.0	307.0	10.0	50.8	40.7	169.1	205.0	35.9	6.6
2016/ II	-353.8	-677.0	194.3	871.3	121.8	522.5	400.7	-15.1	44.9	60.1	216.6	249.7	33.2	7.2
2016/ III	-207.6	-680.0	172.8	852.7	269.1	754.1	485.1	-6.5	42.7	49.2	209.8	250.3	40.5	3.1

	Llogaria financiare / Financial account (16+ 19+ 22- 28)	Investimet direkte / Direct investment (17-18)			Investime portofoli / Portfolio investment (20-21)			Investime të tjera*/ Other investment* (23-24)			Gabime dhe harresa neto / Net errors and omissions	Mjete e rezervës dhe të lidhura me to /Reserve assets and related Items (27-28)		
			Mjete / Assets	Detyrime / Liabilities		Mjete / Assets	Detyrime / Liabilities		Mjete / Assets	Detyrime** / Liabilities**			Mjetet e rezervës/ Reserve assets	Kredi dhe hua nga FMN / Credit and loans from the IMF
	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
2013	-911.8	-923.2	21.6	944.8	115.4	127.4	12.0	-111.9	210.5	322.4	193.8	112.2	104.4	-7.8
2014	-1031.7	-811.5	57.7	869.2	122.1	130.2	8.1	-295.8	-35.3	260.5	265.9	50.7	97.2	46.5
2015	-1320.0	-818.4	71.9	890.4	-324.8	-180.6	144.2	-86.8	216.2	303.0	268.4	519.6	609.5	89.9
2015/IV	-412.4	-120.0	42.4	162.4	-172.1	-41.9	130.2	-120.6	-77.3	43.3	121.5	169.3	169.1	-0.3
2016/I	-114.1	-143.6	13.6	157.3	107.5	93.0	-14.5	-7.0	44.9	51.9	54.0	-120.5	-49.6	70.9
2016/II	-253.6	-240.1	20.9	261.0	-8.7	-3.9	4.9	30.7	36.7	6.0	93.0	-35.5	0.0	35.5
2016/III	-15.8	-276.4	11.7	288.1	-2.1	4.2	6.3	296.9	306.4	9.5	132.7	-90.3	-56.1	34.2

Burimi: Banka e Shqipërisë.
** Në kategorinë 22 përfshihen edhe derivativat financiarë.*
*** Nuk përfshihet zëri 28.*

Source: Bank of Albania.
** Other investment (22) include financial derivatives.*
*** Excluding Credit and Loans from the IMF 28.*

2-2 KURSET E KËMBIMIT TË LEKUT KUNDREJT MONEDHAVE KRYESORE
Lekë për njësi të monedhës së huaj

EXCHANGE RATE 2-2
ALL per unit of foreign currencies

Monedhat kryesore/ Main foreign currencies	Mesatarja e periudhës/ Average of period						Fundi i periudhës/ End of period					
	Dollari amerikan/ US dollar (USD)	Monedha evropiane/ European currency (EUR)	Pound-i britanik/ British pound sterling (GBP)	Franga zvicerane/ Swiss Franc (CHF)	Jeni Japonez/ Japanese yen (per 100) (JPY)	Dollari Kanadez/ Canadian dollar (CAD)	Dollari amerikan/ US Dollar (USD)	Monedha evropiane/ European currency (EUR)	Pound-i britanik/ British pound sterling (GBP)	Franga zvicerane/ Swiss franc (CHF)	Jeni Japonez/ Japanese yen (per 100) (JPY)	Dollari Kanadez/ Canadian dollar (CAD)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013	105.67	140.26	165.19	114.00	108.50	102.65	101.86	140.20	168.39	114.41	96.98	95.70
2014	105.48	139.97	173.62	115.26	99.78	95.49	115.23	140.14	179.48	116.52	96.49	99.55
2015	125.96	139.74	192.54	131.09	104.12	98.72	125.79	137.28	186.59	126.74	104.50	90.53
2016/06	122.76	137.92	174.49	126.57	116.47	95.25	123.50	137.33	166.00	126.38	120.11	95.43
07	123.37	136.57	162.23	125.65	118.57	94.67	122.60	136.18	161.40	125.76	118.37	93.20
08	121.79	136.51	159.73	125.54	120.30	93.78	123.34	137.52	162.04	125.50	119.63	94.29
09	122.50	137.34	161.03	125.81	120.29	93.63	122.74	137.33	159.14	126.59	121.42	93.32
10	124.04	136.85	153.14	125.72	119.51	93.67	124.66	136.54	151.75	126.11	118.78	93.10
11	125.77	136.18	156.23	126.56	116.75	93.56	127.55	135.86	158.63	125.91	112.88	95.11

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Source: Bank of Albania.

2-3 EKSPORTI SIPAS GRUP MALLRAVE*
Në milionë lekë

EXPORT BY COMMODITY GROUPS* 2-3
In millions ALL

	Gjithsej/ Total (2+ 3+ 4+ 5+ 6+ 7+ 8+ 9+ 10)	Ushqim, pije duhan/ Food, beverages, tobacco	Minerale, lëndë djegëse, ener. elek./ Minerals, fuels, electricity	Produkte kimike dhe plastike/ Chemical and plastic products	Lëkure dhe artikuj prej lëkure/ Leather and leather manufactures	Prodhime druri dhe letre/ Wood manufactures and articles of paper	Tekstile dhe këpucë/ Textile and footwear	Materiale ndërtimi dhe metale/ Construction materials and metals	Makineri, pajisje dhe pjesë këmbimi/ Machineries, equipments and spare parts	Të tjera/ Others
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2013	246,397.4	14,651.4	99,417.55	2,887.3	3,194.8	7,999.9	69,373.9	36,190.6	8,245.9	4,436.0
2014	255,759.0	16,746.6	85,884.5	3,393.6	3,076.3	9,180.9	85,935.9	37,102.5	9,235.0	5,203.7
2015	243,183.0	21,066.3	64,505.1	3,961.3	2,897.3	8,336.4	90,091.0	35,279.5	10,789.0	6,256.9
2016/06	22,603.1	2,485.1	5,325.9	366.9	279.1	640.2	9,375.5	2,546.6	934.7	649.1
07	22,504.8	1,786.1	4,413.7	372.4	246.3	593.1	10,606.0	2,829.8	955.4	702.0
08	16,431.3	1,644.4	3,828.7	354.6	58.7	491.2	6,619.1	2,307.3	642.3	485.1
09	20,576.9	1,529.6	3,925.4	376.0	216.7	653.6	9,442.2	2,777.9	1,042.0	613.5
10	21,681.0	3,443.2	3,197.3	435.6	216.3	699.0	8,920.4	3,069.5	1,094.9	604.9
11	22,856.7	2,774.3	5,144.0	414.3	238.0	796.9	9,049.6	2,732.8	1,068.3	638.5

Burimi: INSTAT.
** Eksportet janë në vlerën F.O.B.*
Të dhënat vjetore sipas tabelës "Tregtia e jashtme sipas produkteve (1993-2015)" në faqen e internetit të INSTAT.
Të dhënat mujore sipas "Databaza Statistikore" tabela "Eksporti sipas grupmallrave 2005-01 - 2016-11" dhe "Tregtia e jashtme sipas grup mallrave" në faqen e internetit të INSTAT, datë 10.01.2017.

Source: INSTAT.
** Exports are valued in F.O.B.*
Annual data as of table "Foreign trade according to the products (1993-2015), INSTAT web page.
Monthly data as of "Statistical Database", table "Export by group of commodities 2005-01 - 2016-11" and "Foreign Trade by group commodities", INSTAT web page on 10.01.2017.

2-4 IMPORTI SIPAS GRUP MALLRAVE*
Në milionë lekë

IMPORT BY COMMODITY GROUPS* 2-4
In millions ALL

	Gjithsej/ Total (2+ 3+ 4+ 5+ 6+ 7+ 8+ 9+ 10)	Ushqim, pije duhan/ Food, beverages, tobacco	Minerale, lëndë djegëse, ener. elek./ Minerals, fuels, electricity	Produkte kimike dhe plastike/ Chemical and plastic products	Lëkure dhe artikuj prej lëkure/ Leather and leather manufactures	Prodhime druri dhe letre/ Wood manufactures and articles of paper	Tekstile dhe këpucë/ Textile and footwear	Materiale ndërtimi dhe metale/ Construction materials and metals	Makineri, pajisje dhe pjesë këmbimi/ Machineries, equipments and spare parts	Të tjera/ Others
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2013	517,377.9	93,424.3	92,656.8	68,257.7	11,394.7	20,299.9	54,130.3	63,323.3	98,517.1	15,373.8
2014	552,281.1	93,971.4	90,225.1	72,920.7	14,319.8	22,921.7	63,003.8	70,805.1	105,692.4	18,421.2
2015	544,605.5	96,896.6	60,164.5	74,925.9	15,915.7	21,736.1	69,299.6	67,540.8	117,280.3	20,846.0
2016/06	52,000.6	8,404.7	3,967.0	7,133.1	1,951.2	2,060.2	7,319.8	5,804.7	13,168.2	2,191.7
07	50,067.4	9,537.7	3,949.7	7,244.1	1,652.6	2,138.8	6,892.9	5,048.6	11,746.9	1,856.2
08	46,515.2	9,379.2	4,897.9	6,541.6	920.5	2,057.4	4,294.5	5,382.3	11,527.5	1,514.2
09	48,115.6	8,271.6	4,393.0	6,529.2	1,187.0	1,847.4	6,520.0	8,023.7	9,751.2	1,592.4
10	49,824.1	7,863.0	4,743.9	6,948.6	1,579.2	2,215.6	8,074.8	5,169.6	11,243.8	1,985.5
11	49,306.6	8,367.7	4,490.7	6,037.5	1,539.9	2,204.2	7,233.5	5,543.1	11,826.3	2,063.8

Burimi: INSTAT.
** Importet janë në vlerën C.I.F.*
Të dhënat vjetore sipas tabelës "Tregtia e jashtme sipas produkteve (1993-2015)" në faqen e internetit të INSTAT.
Të dhënat mujore sipas "Databaza Statistikore" tabela "Importi sipas grupmallrave 2005-01 - 2016-11" dhe "Tregtia e jashtme sipas grup mallrave" në faqen e internetit të INSTAT, datë 10.01.2017.

Source: INSTAT.
** Imports are valued in C.I.F.*
Annual data as of table "Foreign trade according to the products (1993-2015), INSTAT web page.
Monthly data as of "Statistical Database", table " Import by group of commodities 2005-01 - 2016-11" and "Foreign Trade by group commodities", INSTAT web page on 10.01.2017.

2-5 BORXHI I JASHTËM BRUTO
Në milionë euro

GROSS EXTERNAL DEBT 2-5
In millions Eur

	Borxhi i jashtëm bruto/ Gross external debt (2 +5+ 8+ 11+ 14)	Qeveria e përgjithshme/ General Government (3+4)			Autoriteti monetar/ Monetary authorities (6+7)			Bankat/ Banks (9+10)			Sektorë të tjerë/ Other sectors (12+13)			Investime direkte: hua ndërmjet kompanive/ Direct investment: intercompany lending
			Afatshkurtër/ Short-term	Afatgjatë/ Long-term		Afatshkurtër/ Short-term	Afatgjatë/ Long-term		Afatshkurtër/ Short-term	Afatgjatë/ Long-term		Afatshkurtër/ Short-term	Afatgjatë/ Long-term	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2013	6,368.2	2,289.5	_	2,289.5	79.1	_	79.1	1,075.4	1,001.8	73.6	1,277.6	342.8	934.7	1,646.6
2014	6,927.5	2,647.6	_	2,647.6	76.7	_	76.7	1,250.7	1,101.5	149.2	1,325.4	335.8	989.6	1,627.0
2015*	7,686.0	3,292.6	_	3,292.6	75.8	_	75.8	1,281.5	1,126.8	154.7	1,266.6	326.7	939.9	1,769.5
2015/IV*	7,686.0	3,292.6	_	3,292.6	75.8	_	75.8	1,281.5	1,126.8	154.7	1,266.6	326.7	939.9	1,769.5
2016/I*	7,789.5	3,317.9	_	3,317.9	72.5	_	72.5	1,289.0	1,138.4	150.6	1,288.9	343.1	945.8	1,821.2
2016/II	7,880.7	3,360.8	_	3,360.8	73.0	_	73.0	1,297.2	1,149.1	148.0	1,300.3	355.6	944.7	1,849.4
2016/III	7,924.2	3,372.9	_	3,372.9	62.4	_	62.4	1,367.2	1,230.3	136.9	1,300.6	334.6	966.0	1,821.2

Burimi: Banka e Shqipërisë.
Për detaje referohuni tek "Shpjegues për ndryshimet në statistikat e sektorit të jashtëm sipas BPM6 (Qershor 2014)".
** Janë rishikuar të dhënat për vitin 2015 dhe tremujorin e parë 2016.*

Source: Bank of Albania.
For details refer to: "Commentary for changes in the publication of external sector statistics according to BPM6 (June 2014)"
** Data are revised for the year 2015 and the first quarter 2016.*

3 SEKTORI FISKAL

FISCAL SECTOR 3

3-1 TREGUESIT FISKALË SIPAS BUXHETIT TË KONSOLIDUAR*

Në milionë lekë, fund periudhe, të dhëna progresive

FISCAL INDICATORS REGARDING CONSOLIDATED BUDGET* 3-1

In millions ALL, end of period, progressive data

	Totali i të ardhurave/ Total revenue (2+3+4)	Të ardhura nga ndihmat/ Grants	Të ardhura tatimore/ Tax revenue	Të ardhura jo tatimore/ Non tax revenue	Totali i shpenzimeve/ Total expenditure (6+7+8)	Shpenzimet korente/ Current expenditures	Shpenzime kapitale/ Capital expenditures	Shpenzime të tjera/ Other expenditure**	Deficiti/ Cash balance	Financimi i deficitit / Deficit financing	
										Financimi i brendshëm/ Domestic financing	Financimi i huaj / Foreign financing
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2013	327,178	5,737	299,888	21,553	394,118	328,641	65,477	_	-66,940	56,129	10,811
2014	366,721	10,186	335,868	20,667	438,849	341,012	60,749	37,088.0	-72,128	42,237	29,891
2015	379,206	11,215	342,308	25,683	437,408	350,752	63,059	23,597.0	-58,202	-6,403	64,605
2016/06	198,316	4,149	180,716	13,451	182,134	162,026	20,108	_	16,182	-25,942	9,760
07	233,202	5,189	213,224	14,789	215,933	192,303	23,630	_	17,269	-26,824	9,555
08	266,453	5,989	244,516	15,948	254,074	223,508	30,566	_	12,379	-28,466	16,087
09	298,477	6,575	274,315	17,587	287,971	252,873	35,098	_	10,506	-28,514	18,008
10	334,721	8,944	306,625	19,152	321,609	282,932	38,677	_	13,112	-27,591	14,479
11	368,310	10,573	337,046	20,691	361,216	316,433	44,783	_	7,094	-21,744	14,650

Burimi: Ministria e Financave.
**Të dhënat janë sipas publikimeve në faqen e internetit të Ministrisë së Financave në datën14.01.2017:*
Raportime/Programimiekonomiko-fiskal/Raportedhestatistikafiskalemujore/Statistikafiskalemujore:
Publikimi "Statistika fiskale Janar-Nëntor 2016" tabelat: '-Treguesit fiskalë sipas buxhetit të konsoliduar 2016 (Progresiv për çdo muaj).
Treguesit fiskalë sipas buxhetit të konsoliduar (Vjetor) në miliardë Lekë.
***Në kolonën "Shpenzime të tjera" janë përfshirë zërat:*
Fondi Rezervë, Kontigjenca / Detyrime të Prapambetura/Transferta të tjera/Fond Shpronësimi/Huadhënie për Energjinë.
-Janar-Dhjetor 2015, Të dhëna paraprake.
-Janar-Nëntor 2016, Të dhëna paraprake.

Source: Ministry of Finance.
**Data as of Ministry of Finance webpage publications on14.01.2017:*
Reports/Economic Fiscal program/Monthly reports and fiscal statistics/Monthly fiscal statistics:
Publication "Fiscal indicators January-November 2016" tables:
"Consolidated general budget 2016 (cumulative each month)
"Consolidated general budget (Annual)" in billion lek.
***In the column "Other expenses" are included voices:*
Reserve Fund, Contingency / Arrears / Other Transfers /Expropriation Fund /Energy Lending.
-January-December 2015, Preliminary data.
-January-November 2016, Preliminary data.

3-2 STOKU I BORXHIT TË BRENDSHËM SIPAS INSTRUMENTEVE1

Në milionë lekë, fund periudhe, të dhëna progresive

DOMESTIC DEBT STOCK BY INSTRUMENTS1 3-2

In millions ALL, end of period, progressive data

	Stoku i borxhit të brendshëm / Domestic debt stock (2+9)	Borxhi shtetëror/ Public debt (3+4+5+6+7+8)	Bono Thesari / Treasury bills	Obligacione dy vjeçare / 2 years Note	Obligacione tre vjeçare / 3 years Note	Obligacione pesë vjeçare / 5 years Note	Obligacione shtatë vjeçare / 7 years Note	Obligacione dhjetë vjeçare / 10 years Note	Borxhi i garantuar / Publicly guaranteed debt: Garanci Treg.Brend. / Domestic Guarantees
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2013	520,786	500,868	245,782	81,731	32,655	93,910	38,517	8,274	19,918
2014	564,673	538,641	260,599	85,358	34,278	93,760	43,544	21,102	26,033
2015	551,374	520,935	223,824	80,983	36,677	90,851	54,927	33,673	30,439
2015/IV	551,374	520,935	223,824	80,983	36,677	90,851	54,927	33,673	30,439
2016/I	556,913	526,364	217,702	84,129	36,485	93,448	57,927	36,673	30,549
2016/II	564,734	534,292	218,871	85,750	33,627	95,445	59,927	40,673	30,442
2016/III	559,172	528,731	210,285	77,990	33,305	100,242	62,236	44,673	30,441

Burimi: Ministria e Financave.
Të dhënat janë sipas informacionit të publikuar në faqen e internetit të MF në 13.01.2017.
Raportime/ Borxhi/Treguesit e borxhit:
-Treguesit e borxhit 3 mujori 2016
-Treguesit e borxhit 6 mujori 2016
-Treguesit e borxhit 9 mujori 2016
-Bonot e thesarit janë raportuar me çmim blerje

Source: Ministry of Finance.
Data are as of MoF web page information on 13.01.2017.
Reports/ Debt/ Debt Indicators:
-Debt Indicators as of March 31, 2016.
-Debt Indicators as of June 30, 2016.
-Debt Indicators as of Sept 30, 2016.
1) Foreign Exchange Reserve Evaluation and domestic guaranties are not included
-The treasury bills are reported in discounted value

4 SEKTORI REAL

4-1 PRODHIMI I BRENDSHËM BRUTO SIPAS KLASIFIKIMIT TË AKTIVITETIT EKONOMIK, (METODA E PRODHIMIT NVE REV 2)

2012 – 2015, me çmime korrente, në milionë lekë

REAL SECTOR 4

GROSS DOMESTIC PRODUCT BY ECONOMIC ACTIVITIES, (PRODUCTION METHOD NACE REV 2) 4-1

2012 - 2015 at current prices , In millions ALL

Kodi	NVE Rev.2	Aktiviteti ekonomik	Vitet/Years				Economic activities
Code	Nace Rev.2		2012	2013	2014*	2015**	
A1	01-03	Bujqësia, pyjet dhe peshkimi	250,126	264,140	278,924	291,601	Agriculture, forestry and fishing
A2	05-09	Industria nxjerrëse	60,195	66,516	69,085	43,106	Mining and quarrying
A3	10-33	Industria përpunuese	61,502	68,310	73,603	77,396	Manufacturing
A4	35	Energjia elektrike, gazi, avulli dhe furnizimi me ajër të kondicionuar	22,298	27,795	25,850	36,853	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
A5	36-39	Furnizimi me ujë, aktivitetet e trajtimit dhe menaxhimit të mbeturinave, mbetjeve	9,673	9,841	10,005	10,920	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
A6	41-43	Ndërtimi	151,793	138,878	121,402	138,658	Construction
A7	45-47	Tregtia me shumicë dhe me pakicë; riparimi i automjeteve dhe motorcikletave	143,570	147,932	154,294	151,276	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
A8	49-53	Transporti dhe magazinimi	56,169	42,569	41,594	43,890	Transportation and storage
A9	55-56	Akomodimi dhe shërbimi ushqimor	24,533	23,214	24,342	25,168	Accommodation and food service activities
A10	58-63	Informacioni dhe komunikacioni	41,735	37,807	38,849	41,237	Information and communication
A11	64-66	Aktivitete financiare dhe të sigurimit	32,133	30,359	35,160	38,975	Financial and insurance activities
A12	68	Aktivitete të pasurive të paluajtshme	79,883	85,843	85,816	85,905	Real estate activities
A13	69-75	Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike	28,268	29,453	35,098	41,206	Professional, scientific and technical activities
A14	77-82	Shërbime administrative dhe mbështetëse	23,578	29,000	35,292	40,024	Administrative and support service activities
A15	84	Administrim publik dhe mbrojtja; sigurimi social i detyrueshëm	53,716	54,086	57,149	59,266	Public administration and defence; compulsory social security
A16	85	Arsimimi	57,694	60,873	59,797	61,179	Education
A17	86-88	Shëndetësia dhe aktivitete të punës sociale	33,255	34,984	38,114	41,158	Human health and social work activities
A18	90-93	Arte, argëtim dhe çlodhje	11,809	11,331	17,121	16,761	Arts, entertainment and recreation
A19	94-98	Aktivitete të tjera shërbimi;	12,818	14,767	15,439	18,165	Other service activities
		Vlera e Shtuar Bruto me çmime bazë	1,154,747	1,177,698	1,216,933	1,262,744	GVA at basic prices
		Taksa neto mbi produktet	178,064	172,354	177,487	171,996	Net taxes on products
		PBB ME ÇMIMET E TREGUT	1,332,811	1,350,053	1,394,419	1,434,740	GDP at market prices

Burimi: INSTAT.
Të dhënat janë sipas tabelave në faqen e internetit të INSTAT në datën 12.01.2017.
Temat/ Llogaritë Kombëtare/ Shifrat/ Llogaritë Kombëtare Vjetore:
- Llogaritë Kombëtare Vjetore (Metoda e prodhimit). Rezultatet sipas klasifikimit NVE Rev2, në nivel A 19 (INSTAT).
- Tabela 5: Prodhimi i brendshëm bruto sipas aktivitetit ekonomik (1996-2015 me çmime korrente).
Shënime:
*-*2014 Gjysëm-finale*
*-**2015 Të dhëna paraprake*

Source: INSTAT.
Data as of INSTAT web page tables on 12.01.2017.
Themes/ National account/ Figures/Annual National Acount:
Annual National Accounts (Production Approach). Results as of NACE Rev 2 classification, at A 19 level (INSTAT).
- Table 5: Gross domestic product by economic activities (1996-2015 at current prices).
Notes:
*- *2014 Semi-Final.*
*- **2015 Preliminary data.*

4-2 INDEKSI I ÇMIMEVE TË PRODHIMIT DHE INDEKSI I KUSHTIMIT NË NDËRTIM (PËR BANESA)

Indeks

PRODUCER PRICE INDEX AND CONSTRUCTION COST INDEX 4-2 (FOR DWELLINGS)

Index

	IÇP Indeksi Total1 / PPI Total Index 1 2010=100	Indekset e çmimeve të prodhimit duke përjashtuar ndërtimin* / Producer price index, excluding construction *				Indeksi i kushtimit në ndërtim (për banesa)2 / Construction cost index (for dwellings)2 I / 2011=100
		Industria nxjerrëse / Mining and quarrying	Industria përpunuese/ Manufacturing	Energjia elektrike, gaz, avull dhe ajër i kondicionuar / mElectricity,gas, steam and air conditioning	Furnizimi me ujë, aktivitete të trajtimit dhe menaxhimit të mbeturinave, mbetjeve / Water supply, treatment activities and waste management	
	1	2	3	4	5	6
2013	103.3	103.7	104.7	100.1	103.3	101.8
2014	102.9	101.6	104.3	100.2	103.8	102.0
2015/IV	99.6	87.9	104.6	99.4	101.3	102.3
2016/I	97.4	82.3	103.2	99.1	100.3	101.9
2016/II	99.7	90.2	104.3	98.9	99.0	102.2
2016/III	99.1	89.0	103.7	98.9	98.2	102.6

NDRYSHIMET NË % TË INDEKSIT TË ÇMIMEVE TË PRODHIMIT DHE TË INDEKSIT TË KUSHTIMIT NË NDËRTIM (PËR BANESA) 3)

Në përqindje

CHANGE IN % OF PRODUCER PRICE INDEX AND CONSTRUCTION COST INDEX (FOR DWELLINGS) 3)

In percentage

	IÇP Indeksi Total / PPI Total Index	Ndryshimet vjetore të indeksit të çmimeve të prodhimit duke përjashtuar ndërtimin / Annual changes of producer price index, excluding construction				Ndryshimet vjetore të indeksit të kushtimit në ndërtim (për banesa) / Annual changes of the construction cost index (for dwellings)
		Industria nxjerrëse / Mining and quarrying	Industria përpunuese / Manufacturing	Energjia elektrike, gaz, avull dhe ajër i kondicionuar / Electricity,gas, steam and air conditioning	Furnizimi me ujë, aktivitete të trajtimit dhe menaxhimit të mbeturinave, mbetjeve / Water supply, treatment activities and waste management	
	1	2	3	4	5	6
2013	-0.4	-0.9	-0.5	0.0	-0.3	0.98
2014	-0.5	-2.1	-0.3	0.1	0.5	0.23
2015/IV	-2.3	-9.5	0.3	-0.8	-1.9	0.03
2016/I	-4.1	-12.6	-1.6	-0.3	-2.1	-0.18
2016/II	-2.0	-5.7	-0.2	-0.5	-5.4	-0.20
2016/III	-0.8	0.4	-1.0	-0.5	-6.3	

Burimi: INSTAT.
** Indeksi i Çmimeve të Prodhimit, llogaritur nga INSTAT, është mbështetur në Nomenklaturën e Aktiviteteve Ekonomike, NVE Rev 2. me periudhë referueses 2010=100*
-Të dhënat tremujore të IÇP sipas publikimit "Indeksi i Çmimeve të Prodhimit", INSTAT.
-INSTAT publikon Indeksin e çmimeve të prodhimit (IÇP) mbështetur në NVE Rev 2. IÇP është indeks me periudhë bazë vitin 2010 (2010=100). Metoda e llogaritjes së Indeksit është metoda zinxhir. (INSTAT).
1) Të dhënat vjetore të IÇP përfaqësojnë indekse mesatare vjetore.
2) Duke filluar nga T1 2011, INSTAT-i llogarit IKN (për banesa) me shportën e re të materialeve dhe shpenzimeve dhe me periudhë bazë T1 2011=100.
3) Ndryshimi për të dhënat vjetore përfaqëson ndryshimin e çmimit të indekseve mesatare vjetore të vitit korrent me vitin e mëparshëm, ndërsa ndryshimi vjetor për të dhënat tremujore të indeksit mat ndryshimin e çmimit të tremujorit korrent me tremujorin e njëjtë të vitit të mëparshëm.

Source: INSTAT.
** Production Price Index by INSTAT, is based on thë Nomenclature of Economic Activitys, NACE Rev 2. with thë reference eriod 2010=100*
- Quaterly data of PPI according to "Producer Price Index" publication, INSTAT.
-INSTAT, publish the Producer Price Index (PPI), based on the NACE Rev. 2. PPI base year index is the year 2010 (2010=100). Calculation's method used in compiling of this index is chain - index. (INSTAT).
1) PPI annual data represent yearly average indexes.
2) Starting from Q1 2011, INSTAT calculates CCI (for dwellings) referring to the new basket of materials and expenditures, with base period Q1 2011=100.
3) Annual data change represents price changes of annual average indexes of the current year with the previous one, while the annual change for quarterly data measures the price changes of the current quarter with the same quarter of the previous year.

4-3 INDEKSI I ÇMIMEVE TË KONSUMIT

CONSUMER PRICE INDEX 4-3

	IÇK 1 Totali dhjetor 2015=100 / CPI1 Total December 2015=100	Ushqime dhe pije jo-alkoolike / Food and non-alcoholic beverages	Pije alkoolike dhe duhan / Alcoholic beverages and tobacco	Veshje dhe këpucë / Clothing and footwear	Qira, ujë lëndë djegëse dhe energji/ Rent, water, fuel and power	Mobilje, pajisje shtëpie dhe mirëmbajtje e shtëpisë / Furniture household and maintenance	Shëndeti / Medical care	Transporti / Transport	Komunikimi / Communication	Argëtim dhe kulturë / Recreation and culture	Shërbimi arsimor / Education service	Hotele, kafene dhe restorante / Hotels, coffee-house and restaurants	Mallra dhe shërbime të ndryshme / Goods and various services
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2013	96.61	93.85	87.51	103.84	99.78	100.20	107.80	102.32	99.46	98.78	85.85	96.55	94.32
2014	98.18	95.91	93.64	101.89	101.11	99.63	103.00	103.11	99.11	98.93	88.84	98.60	100.61
2015	100.04	100.02	99.12	100.15	100.57	99.49	101.05	101.06	100.61	99.52	96.67	99.34	100.15
2016/06	100.19	100.39	100.96	98.33	100.43	100.28	100.16	98.61	100.03	100.85	100.03	100.06	100.24
07	100.24	100.45	100.95	98.07	100.29	100.50	100.14	99.36	99.90	101.68	100.03	100.06	100.04
08	101.10	102.79	100.89	98.11	100.25	100.46	99.99	99.77	99.88	101.42	100.03	100.06	100.39
09	101.45	103.08	100.92	99.90	100.44	100.24	100.13	99.47	100.51	101.72	99.88	100.06	103.27
10	101.20	102.40	101.12	100.32	100.50	99.64	99.96	99.60	100.48	101.20	100.38	100.10	103.15
11	101.25	101.87	100.86	100.62	101.46	100.21	100.24	99.46	100.67	100.93	100.71	100.01	103.07

	Ndryshimet vjetore të indeksit të çmimeve të konsumit sipas grupeve kryesore 2 (në %) / Year on year consumer price index, main groups (in %)													Inflacioni mesatar vjetor3/ Annual average inflation 3
	IÇK Totali / CPI total	Ushqime dhe pije jo-alkoolike / Food and non-alcoholic beverages	Pije alkoolike dhe duhan / Alcoholic beverages and tobacco	Veshje dhe këpucë / Clothing and footwear	Qira, ujë lëndë djegëse dhe energji / Rent, water, fuel and power	Mobilim, pajisje shtëpie dhe mirëmbajtje e shtëpisë / Furniture household and maintenance	Shëndeti / Medical care	Transporti / Transport	Komunikimi / Communication	Argëtim dhe kulturë / Recreation and culture	Shërbimi arsimor / Education service	Hotele, kafene dhe restorante / Hotels, coffee-house and restaurants	Mallra dhe shërbime të ndryshme / Goods and various services	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2013	1.85	3.48	4.25	-3.40	2.28	-0.46	-1.47	-1.19	-2.91	-0.17	0.07	1.90	3.31	1.94
2014	0.66	0.37	7.06	0.06	0.46	-0.32	-5.59	-1.07	3.85	0.12	11.18	1.49	3.15	1.63
2015	1.96	5.09	3.28	-3.23	-1.96	0.58	-0.93	-0.64	-1.05	1.13	4.79	1.06	-0.24	1.89
2016/06	1.18	2.69	1.37	-1.51	0.22	0.86	0.53	-3.62	-1.03	1.57	4.82	1.01	-0.09	1.31
07	1.92	4.34	1.67	-1.26	0.04	1.00	0.08	-3.27	-1.15	2.84	4.82	1.01	0.12	1.37
08	2.01	4.71	1.43	-0.36	-0.01	0.82	-0.08	-2.16	-0.10	2.36	4.45	0.84	0.69	1.37
09	1.76	3.73	1.44	1.39	0.15	0.78	-0.18	-1.67	0.52	1.72	3.81	0.06	2.63	1.33
10	1.50	3.10	1.55	1.02	0.49	0.26	-0.51	-1.54	0.49	0.98	0.38	0.10	2.96	1.28
11	1.88	3.16	1.51	0.77	1.49	0.75	0.24	-0.54	0.67	0.81	0.71	0.09	2.68	1.26

Burimi: INSTAT.
1) Të dhënat vjetore të Indeksit të Çmimeve të Konsumit janë Indekse mesatare vjetore të çmimeve të konsumit sipas grupeve kryesore, ndërsa të dhënat mujore pasqyrojnë indeksin e çmimeve të konsumit.
2) Të dhënat vjetore matin variacionin e indekseve të muajit dhjetor të vitit n me indeksin e muajit dhjetor të vitit n-1, ndërsa të dhënat mujore matin ndryshimet vjetore të indekseve, në përqindje.
3) Është mesatarja aritmetike e thjeshtë e inflacioneve vjetore të dymbëdhjetë muajve të fundit (llogaritje e B.Sh).

Source: INSTAT
1) The Consumer Price Index yearly data (for this and consecutive years), represent yearly average consumer price indexes by main groups, while monthly data represent consumer price Index.
2) Yearly data measure the variation of December index of year n with December index of year n-1 while, monthly data measure yearly index changes in percentage.
3) Simple arithmetic average of annual inflation of latest twelve months (calculation of BoA).